ŞEYH GÂLİB

HÜSN Ü AŞK

Hazırlayan

Muhammet Nur DOĞAN

T. C. KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
KÜTÜPHANELER VE YAYIMLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

3136

KÜLTÜR ESERLERİ

419

ISBN 978-975-17-3358-0

www.kulturturizm.gov.tr

e-posta: yayimlar@kulturturizm.gov.tr

Bu kitap internet ortamında ilk kez yayımlanmaktadır.

1 Hamd ana ki kıldı halka rahmet
Tahmîdde acze verdi ruhsat

Acz olmasa hâl olurdı müşkil
Pây-i kec-i kilk olurdı der-gil

Ger hamdine yoksa hadd ü ihsâ
Şükr et ki zebân-ı acz gûyâ

Hamd eyle ki verdi şer'-i ma'nâ
Tahmîd-i Hudâ'da acze fetvâ

5 Bahş eyledi ehl-i acze idrâk
Fehvâ-yı şerîf-i "*mâ arefnâk*"

Âhir yine acz olurdı hâsıl
Ammâ olamazdı kimse vâsıl

Noksânımıza himâyet etdi
Ta'cîz degil inâyet etdi

Aslah ana vâcib olmamışdır
İhsânını mûcib olmamışdır

Mahz-ı keremiyle etdi tasvîr
Adl üzre nizâm-ı halkı takdîr

10 Acz olmasa bî-nevâ kalırdık
Hep ebkem ü kec-edâ kalırdık

Müşkildi edâ-yı şükr ü tahmîd
Kanda leb-i zerre kanda hurşîd

Ammâ ki zebân-ı aczimiz var
Vasfında beyân-ı aczimiz var

İnsâf ile ger olursa dikkat
Ni'met mi degildir acze ruhsat

Her bir ni'amın senâsı lâzım
Bu bahsde şükr olur mülâzım

15 Bundan dahi aczimiz hüveydâ
Afvetdi yine Cenâb-ı Mevlâ

Bî-had eger eylesek tahayyül
Zencîr-i sühan bulur teselsül

Mevc urmağ ile muhît-i fikret
Cûş eyledi hayret içre hayret

Min ba'd dil oldı mest ü medhûş
Akl eyledi bahr-i nutkı hâmûş

Der Na't-i Nebevî ve Evsâf-ı Latîf-i Mustafavî
Sallâ'llâhü Te'âlâ Aleyh

Ervâh ki tuhfe-i Hudâ'dır
Hâk-i reh-i şâh-ı enbiyâdır

20 Ol şâh ki tahtı lâ-mekândır
Cârûb-keşi kerrûbiyândır

Ol şâh ki mâh çün sitâre
Pâbûsına oldı pâre pâre

Cibrîl nevâline haberci
Mîkâil anın vekîl-i harcı

"Levlâk" ile zât-ı pâki mevsûf
Kur'ân'a sıfâtı zarf u mazrûf

Dervâze-i tâkı *"kaabe kavseyn"*
Ferş-i kademi ulûm-ı kevneyn

25 Şâh-ı melekût-ı arş-pâye
Mâh-ı ceberût-ı ferş-sâye

Birdir dedi âşnâ-yı vahdet
Mevc-i ahadiyyet Ahmediyyet

Çün *evvel-i mâ halakdır* ol nûr
Sânî-i Hudâ desem de ma'zûr

Âdem ki cenâb-ı bü'l-beşerdir
Bâğ-ı nebevîde bir şecerdir

Giryân olup oldı Nûh-ı nevvâh
Deryâ-yı melâhatinde mellâh

30 Cûş-âver olunca nîl-i kabzı
Mûsâ'ya Hızır yetişdi feyzi

Şer'iyle edince tîğ-zenlik
İbrâhîm'e düşdi büt-şikenlik

Mi'râc-ı kemâl-i zâtın İdrîs
Sükkân-ı semâya kıldı tedrîs

Bir rütbe ki hüsn-i bî-bahâsı
Yûsuf dahi abd-i müşterâsı

Tebşîr için kudûmın Îsâ
Tâ minber-i çarha çıktı gûyâ

35 Îcâdı vücûd-ı kevne bâis
Ümmetleri sırr-ı ilme vâris

Âyîne-i vahdet-i ilâhî
Mir'ât-ı vücûdıdır kemâhî

Îmân-ı hakîkîye ol âgâh
Besdir sana bir Nebî bir Allâh

İrvâ-yı ıtâşı râyegândır
İ'câzı müşârün bi'l-benândır

Müşgîn sevâd-ı şâm-ı *Esrâ*
Menşûr-ı nübüvvetinde tuğrâ

40 Söz olsa da menba'-ı kerâmet
Kur'ân'a nazîre olmaz elbet

Kur'ân o Resûl'i kıldı tavsîf
Ahlâk-ı azîmin etdi ta'rîf

Ey hâme zebânın eyle kûtâh
Levh üzre kalemle yazmış Allâh

Der Menkabet-i Mi'râc-ı Şerîf-i Nebevî ve
Mu'cize-i Bâhire-i Mustafavî

Bir şeb ki sarây-ı Ümmühânî
Olmuşdı o mâhın âsmânı

Ammâ ki ne şeb emîn-i rahmet
Şeyhu'l-harem-i harîm-i hazret

45 Mânend-i Bilâl-i sâhib-irfân

Nûr-ı siyeh içre nûr-ı îmân

Gûyâ o şeb-i şeref-meâsir
Veysü'l-Karen idi nûrı zâhir

Yüz sürmege geldi hâk-i pâya
Da'vetli bulundılar alâya

Ol leyle için sipihr-i gerdân
Etdi niçe bin sabâhı kurbân

Çün âb-ı hayât o şâm-ı enver
Rengi siyeh idi mevci ahdar

50 Ebr-âver olup bahâr-ı nâsût
Cûş eyledi sebze-zâr-ı lâhût

Ser-çeşme-i Hızr olup hüveydâ
Ervâh-ı bekâya oldı irvâ

Zulmât çekip surâdık-ı gayb
Sır söyledi mâha mihr lâ-reyb

Tâ mihr ede mâha arz-ı dîdâr
Zulmât-ı hafâya girdi envâr

Cûş eyledi sanki nîl-i hayret 54
İhyâ ola tâ ki mısr-ı vuslat

55 Bast eyledi nokta-i süveydâ
Sırr oldı içinde şâm-ı *esrâ*

Envâr ile kâinât doldı
İşte o gece sabâh oldı

Şevk eyledi mihri pâre pâre
Şenlendi meşâil-i sitâre

Bir hırmen-i nûr olup nüh eflâk
Hurşîdi kapatdı pertev-i hâk

Bir feyz erişdi bu zemîne
Kim oldı sarây-ı âb-gîne

60 Ger etmese mihr ü meh tekaddüm
Şebnem yerine yağardı encüm

Envâr büridi kâinâtı
Rûşen görür oldılar hayâtı

Berk urdı o şeb-çerâğ-ı nâ-yâb
Mahv oldı hep âftâb ü mehtâb

Bir hırmen idi nücûm-ı pür-tâb
Hurşîd ü meh anda kirm-i şeb-tâb

Âyîne-i nûr olup şeb-i târ
Yâr eyledi yâre arz-ı dîdâr

65 Gönderdi Hudâ edip meşiyyet
Cibrîl-i emîni peyk-i da'vet

Her geh ki inerdi âsmândan
San arşa çıkardı hâk-dândan

Tebşîr kılıp sürûş-ı a'zem
Dedi ki eyâ Resûl-i ekrem

Adın kodılar Burâk-ı yektâ
Geldi ayağına arş-ı a'lâ

Eyle güzer arş u âsmânı
Mahzûn buyurma lâ-mekânı

70 Ol maksad-ı *kün fe kân*-îcâd
Fermân-ı Hudâ'ya oldı münkâd

Her şey olur aslına şitâbân
Çıkdı yine âsmâna Kur'ân

Çün bastı rikâba pây-i himmet
Zîn hânesi idi beyt-i vahdet

Ne kaldı zemîn ü ne zemâne
Mahvoldı bu turfa âşiyâne

Cûş eyledi çün muhît-i vahdet
Ma'nâya mübeddel oldı sûret

75 Hem sûrete girdi sırr-ı vahdet
Ma'nâ-yı kadîm buldı sûret

Nâgeh görünüp harîm-i aksâ
Abdiyyetin oldı sırrı peydâ

Ol sâcid olup Hak oldı mescûd
Dendi bu makâma gayb-ı meşhûd

Ervâh-ı rüsül cemâat oldı
Allâh bilir ne hâlet oldı

Ey hâme o rütbe olma çâlâk
Esrâr-ı nübüvvet olmaz idrâk

80 Deryâ sözi şebneme ne lâyık
Tanrı işi âdeme ne lâyık

Gel âdet-i şâirâna git sen
Sûfiyye sözin ferâgat et sen

Çün bastı sipihr-i evvele pâ
Oldı iki pâre bedr-i ra'nâ

Tâ halka ıyân ola mücerred
Kim devr-i kamer mi devr-i Ahmed

Mi'râcda çün zamân yokdur
Evvel demege tüvân yokdur

85 Mâh olması mu'ciziyle münşak
İsbât idi şerh-i sadrı elhak

Ol bî-dile iltiyâm kıldı
Gönlini alıp hırâm kıldı

Çavuşluk etdiler sürûşân
*"Allâh ü ma'âk"*le dem-hurûşân

Azmeyledi vahy-i vârid üzre
Vardı felek-i Utârid üzre

Çün geldi o şâir-i felek-câh
Ol şâhdan oldı ma'zeret-hâh

90 Afveyledi nâme-i siyâhın
Hassân'e bağışladı günâhın

Meb'ûsına rehber oldı bâis
Açıldı der-i sipihr-i sâlis

Zehrâsın edip şefî' Zühre
Afvından o şâhın aldı behre

Çârüm felegi kılınca seyrân
Fahr etdi dü bâre çâr erkân

Feyz aldı mülâhdan Mesîhâ
Tekrârdan oldı sanki ihyâ

95 Berk urdı o şeb-çerâğ-ı câvid

Şermiyle zemîne girdi hurşîd

Çün târem-i hâmis oldı menzil
Mirrîh'e erişdi hadşe-i dil

Kan ağlayıp etdi özre âheng
Dâmân-ı sipihri kıldı gül-reng

Afvetdi o şâh-ı âsmân-rahş
Azrâil'e kıldı cürmini bahş

Çün şeş cihet oldı kâm-hâhı
Çarh-ı şeşüme erişdi râhı

100 Tâ ede o şâh-ı heft-iklîm
Kâdî-i sipihre şer'i ta'lîm

Teblîğ kılıp Cenâb-ı Hak'dan
Nehy eyledi hükm-i mâ-sebakdan

Men' oldı kehânet ile tencîm
Zâhirle müzâhir oldı tanzîm

Çün erdi sipihr-i heftümîne
Bahş etdi saâdet âlemîne

Keyvân şefî' edip Bilâl'i
Böyle deyip etdi rûy-mâlî

105 Besdir bana bu şeb özr-hâhî
Bâlâ-ter-i reng kıl siyâhı

Çün hazret-i pâdşâh-ı *"levlâk"*
Tekmîl ile kıldı seyr-i eflâk

Amma dahi bahşîş-i ilâhî
Mi'râcını bulmadı kemâhî

Kürsîye basınca pây-i reftâr
Şevk eyledi sâbitâtı seyyâr

Teşrîfi için buyurdı zîrâ
Olmuş felekü'l-burûc ber-câ

110 Basmağla kadem vücûd-ı pâki
Eflâke çıkardı Sevr-i hâk'i

Lûtf edip o pâdşâh-ı yektâ
Koz bekçi başısı oldı Cevzâ

Deryûze elin açınca Mîzân
Dirhem yerine dür etdi rîzân

Hût eyledi zîr-i hâke âheng
Girdâb-ı hafâya girdi Harçeng

Kıldı Esed ibn-i ammini yâd
Tahlîsine andan oldı imdâd

115 Zîrâ Hamel eyleyip şikâyet
Etmişdi celâdetin hikâyet

Delv ağlayıp oldı hâli derhem
Bir reşha deyip be-çâh-ı Zemzem

Bir feyz ile şâd olup ögündi
Dûlâb-ı Muhammedîye döndi

Pervîn ile Cedy olınca tezyîn
Sıbteynine tuhfe kıldı ta'yîn

Şehperr-i sürûş ol şeb-i râz
Hep Sünbüle'den ederdi pervâz

120 Çün sâat-ı çarha lâzım Akrep
Vaktâ o da kıldı arz-ı matlap

Buldı şeref-i kabûle imkân
Fevt olmadı bir dakîka ihsân

Kavsine bakınca Zâl-i dehrin
Pek za'fını gördi hâl-i dehrin

Ol şâhsüvâr-ı *"kaabe kavseyn"*
Kıldı seferin verâ-yı kevneyn

Cibrîl-i emîne oldı hem-pâ
Tâ arş-ı Hudâyı kıldı me'vâ

125 Levh ü kalem ü hezâr esrâr
Hem oldı kerrûbiyân be-dîdâr

Şevkından o rütbe oldı medhûş
Arş eyledi sâhibin ferâmûş

Arşı bırakıp misâl-i sâye
Zü'l-arş dedi o arş-pâye

Ol seyrde mâverâ göründi
Tâ Sidre-i münteha göründi

Açıldı der-i harîm-i vuslat 131
Kurbet girü kaldı geldi vahdet

130 Cibrîl'de acz olup hüveydâ
Elfâzı bırakdı anda ma'nâ

Evvel ne idi ne oldı bilmem
Leb-rîz idi ol ne doldı bilmem

Ey rahmeti râygân Rahmân
Lûtfınla bu benden eyle şâdân

Hâhiş-ger-i devlet-i müebbed
Ya'nî ki fakîr Gâlib Es'ad

Mücrîmdir egerçi ümmetindir
Ümmîdi senin şefâatindir

135 Olmazsa şefâatinden ihsân
Çok zâhidin ola hâli hirmân

Çün ehl-i kebâirim siyeh-kâr
Her maksadıma beşâretim var

Der Vasf-ı Şerîf-i Cenâb-ı Hudâvendigâr Kuddise Sirruhu

Hatm etdi çü enbiyâyı Allâh
Geldi bize evliyâ-yı âgâh

Şehdir o gürûha Molla Hünkâr
Besdir bu cihâna bir cihân-dâr

Sultân-ı serîr-i mülk-i irfân
Seccâde-nişîn-i şîr-i Yezdân

140 Endîşesi reh-nümâ-yı tahkîk
Mânendesidir vekîl-i Sıddîk

Hurşîd-i sipihr-i sulb-i Hayder
Zer silsile reh-rev-i Gazanfer

Ney-pâre-i kilki kıldı meşhûd
Bildik neyimiş nevâ-yı Dâvûd

Oldı ulemâ-yı dîne fâyık
Peygamber-i Rûm denilse lâyık

Ma’nâ-yı kelâmı rûh-bahşâ
Mehdî gibi şer’i eyler ihyâ

145 İsm olmadı bir kitâba el-ân
Seyr et şerefin ki mağz-ı Kur’ân

Mülk-i sühanı sevâd-ı a’zem
Bir buk’ası taht-ı İbni Edhem

İbrâhîm-i Gülşenî gibi merd
Olmuşdur o bâğa bülbül-i ferd

Abdâl-ı felek helâk-i aşkı
Mihr ü mehi sîne-çâk-i aşkı

Ebyât-ı şerîfi âyet âyet
Esrâr-ı şerîat ü hakîkat

150 Rûşen sühanı çerâğ-ı ma’nâ
Her noktası şeb-çerâğ-ı ma’nâ

Ser-tâcı gürûh-ı evliyânın
Şâh u çelebîsi asfiyânın

Etmişdir ihâta garb u şarkı
Emvâc-ı muhît-i gark u farkı

Aktâr-ı cihâna hükmi cârî
Eczâ-yı zamâna feyzi sârî

Âlem dolu feyz-i himmetinden
Bahs etme abes kerâmetinden

Der Zikr-i Pîşvâ-yı Hod

155 Bulmağa hitâm bu mebâhis
Bir zât-ı sütûde oldı bâis

Üftâde-i râh-ı ser-bülendî
Ya’nî pederim Reşîd Efendi

Dil zâviyesinde münzevîdir
Ser-bâz-ı muhibb-i Mevlevîdir

Hakdır bu ki deng ü lâl idim ben
Nutk etmege bî-mecâl idim ben

Kalmışdı zebân-ı hâme hâmûş
Kılmışdı hezâr mevc-i gam cûş

160 Gelmişdi kelâl güft ü gûdan
Geşmişdi hayâl reng ü bûdan

Nâ-güfte kalıp makâl-i mi'râc
Kalmışdı bu *Hüsn ü Aşk* bî-tâc

Söyle deyip etdi nutka ikdâm
Feyz-i nefesiyle oldı itmâm

Bu güm-rehin oldı dest-gîri
Ögretdi sühanda tarz-ı Pîr'i

Doldurdı benim o merd-i meydân
Himmetle derûnum âb-ı hayvân

165 Çün oldı cihân-ı aşka rehber
Olmaz mı übüvveti mükerrer

Her nesne ki söylerim senâdan
Âsûdedir âfet-i riyâdan

Ney gibi beni o zât-ı vâlâ
Feyz-i nefesiyle kıldı gûyâ

Hem oldı sebeb hem etdi himmet
Kıldım niçe ehl-i hâle hizmet

Âsâr-ı keremleriyle hakkâ
İnkârı küfürdür oldum ihyâ

170 Anlar da demez buna inâyet
Hem ben dahi eylemem kanâat

Bahr-ı keremin verâsı yokdur
Ol bahrda dürr-i feyz çokdur

İnşâallahü'r-Rahîm ü Rahmân
Esrâr-ı şühûd olur nümâyân

Der Beyân-ı Sebeb-i Te'lîf

Bir meclis-i ünse mahrem oldum

Ol cennet içinde Âdem oldum

Meclis velî gülşen-i mahabbet
Bülbülleri yek-ser ehl-i ülfet

175 Her birisi şâir-i sühan-senc
Gencîneler elde cümlesi genc

Ülfetleri şi'r ü fazl u irfân
Sohbetleri nazm u nesr ü elhân

Ben mest-i sabûh-ı nükte-dânî
Vakt ise sabâh-ı nev-cüvânî

Gâhî okunurdı *Hayrâbâd*
Nâbî olunurdı hayr ile yâd

Hakkâ ki acîb bir eserdir
Erbâbı yanında mu'teberdir

180 Hengâm-ı heremde söylemişdir
Pîr oldığı demde söylemişdir

Ol nazmın edip bir ehl-i ma'nâ
Medhinde mübâlağayla ıtrâ

Bezm ehli serâser etdi ikrâr
Bu kavli muvâfakatla tekrâr

Bir gâyete erdi kim meâli
Tanzîrinin olmaz ihtimâli

Ol rıtl bana girân göründi
Bir sûret-i imtihân göründi

185 Ta'rîzâne edip hitâbı
Verdim o gürûha bu cevâbı

Kim Nâbî'ye hiç düşer mi evfak
Şeyhin sözine kelâm katmak

Ey kıssadan olmayan haberdâr
Nâkıs mı bırakdı Şeyh Attâr

İşte o kadardır ol hikâyet
Bâkîsi dürûg-ı bî-nihâyet

Manzûme-i Fârisî-veş ebyât
Bi'lcümle tetâbû-ı izâfât

190 İnşâya verir egerçi ziynet
Türkî söz içinde ayn-ı siklet

Az olsa eger degildi mâni'
Derdik ana belki de sanâyi'

Hem bir dahi var ki ol sühan-sâz
İğrâkda mürg-i pest-pervâz

Evsâf-ı Burâk-ı Fahr-ı âlem
Rahşiyye-i Nef'î andan akdem

Lâzım mı Burâk'ı medh ü tavsîf
Bu kârı ana kim etdi teklîf

195 Afv eyleyelim ki belki bilmez
Bir sürçen atın başı kesilmez

Hem bir de bu kim o pîr-i fânî
Almış niçe dürlü nâm ü şânı

Beş dâne şehenşeh-i melek-zâd
Tab'ına keremle etmiş imdâd

Bâzâr-ı cihânda kâmın almış
Meydân-ı sühanda nâmın almış

Böyleyken edip yine tekâsül
Kılmış niçe ma'nîden tegâfül

200 Bulmağla bir iki hoşca ta'bîr
Erlik midir izdivâcı tasvîr

Dersen ki Nizâmî-i girâmî
Etmiş o dahi bu iltizâmı

Ol tarz-ı Acem'dir olmaz i'câb
Rindân-ı Acem gözetmez âdâb

Her tavrına iktidâ ne lâzım
Câizse de ictirâ ne lâzım

Hem bir dahi bu kim ol sühan-senc
Vermiş kalemine renc-i bî-genc

205 Bir düzd-i bürehne-pâyı gûyâ
Mansûr'a diler ki ede hem-pâ

Mi'râc-ı hayâle eyleyip sâz

İster ki Mesîh'e olsun enbâz

Mebnâ-yı binâ-yı *Hayrâbâd*
Bir hayırsızın kemâlin îrâd

El-hak çalıp alma kıssadır ol
Hırsızlara hayli hissedir ol

Pîrâne tekellüf etmiş el-hak
Vermiş hele kâr-ı düzde revnak

210 Nush etse eger budur mezâkı
Dünya fânî âhiret bâkî

Olsa ne kadar harâb ü mağşûş
Yokdur bunı bir işitmemiş gûş

Merd ana denir ki aça nev râh
Erbâb-ı vukûfı ede âgâh

Olmaya sözi bedîhî-i tâm
Ede niçe tecrübeyle itmâm

Ammâ kime eyleyim bunı fâş
Ben dahi bileydim ol kadar kâş

215 Efvâha sözüm olaydı dem-sâz
Lâzım mı idi felekde pervâz

Veh veh bu ne şekve etdim izhâr
Sad tevbe vü sad hezâr inkâr

Bir ehl-i sühan ki ede tahsîn
Bin çarh deger o beyt-i rengîn

Dâim bunı der ki elde hâme
Âfet bana i'tibâr-ı amme

Çün kârı himâyet eylemekdir
İfhâma riâyet eylemekdir

220 Elbetde olup füsürde-hâtır
Ma'nâdan olur zebânı kâsır

Lâkin yine bellidir tabîat
Meydandadır aldığın vedîat

Çâlâk-zamîr ü merd-i âgâh
Etmez hele düzdi hem-ser-i şâh

Olsa ne kadar şikeste-pervâz
Uymaz yine kûf u kaza şehbâz

Kalmadı mı neş'e-i mahabbet
Pâyâna mı erdi ol hikâyet

225 Hiç aşkdan özge şey revâ mı
Sarf etmege gevher-i kelâmı

Dersen ki hezâr olundı tekrâr
Sahbâ-yi bekâdan olma bîzâr

Âlem heme derd-i aşk u ülfet
Bâkî keder ü elem nuhûset

Bu râhdan oldun ise âgâh
Çıkmaz yolun üzre düzd-i güm-râh

Bu derd-i sühandır olmaz izhâr
Ta'bîr edemem dahi neler var

230 Gencûr-ı cevâhir-i sanâyi'
Ol san'atı yok ki zevke râci'

Hattâ dedi bir Mesîh-i hoş-dem
Hem söyleyemem de hem begenmem

Etdim niçe dürlü i'tirâzât
Hem her birisin de etdim isbât

Bu nağmeye kim ben etdim âheng
Evvel beni kıldı zâr u dil-teng

Dutdı beni ol söz ile yârân
Da'vâya gerek gel imdi bürhân

235 Nâbî ana kim güç ile ermiş
Allâh sana gençliginde vermiş

Aldım o hevesle kilki deste
Bu nazmı dedim şikeste-beste

Noksânıma vardır i'tirâfım
Bîhûde degil velîk lâfım

Bed-reng ise de kumâş-ı Evren
Kalmaz yine kâle-i Halebden

Ân kes ki zi şehr-i âşinâyîst
Dâned ki metâ'-ı mâ kocâyîst

Âğâz-ı Dâstân-ı Benî Mahabbet

240 Dil-zinde-i feyz-i Şems-i Tebrîz
Ney-pâre-i hâme-i şeker-rîz

Bu resme koyup beyân-ı aşkı
Söyler bana dâstân-ı aşkı

Kim vardı Arabda bir kabîle
Müstecmi'-i haslet-i cemîle

Ser-levha-i defter-i fütüvvet
Ser-hayl-i Arab Benî Mahabbet

Ammâ ne kabîle kıble-i derd
Bi'lcümle siyâh-baht u rû-zerd

245 Giydikleri âfitâb-ı temmûz
İçdikleri şu'le-i cihân-sûz

Vâdîleri rîk ü şîşe-i gam
Kumlar sağışınca hüzn ü mâtem

Har-gehleri dûd-ı âh-ı hirmân
Sohbetleri ney gibi hep efgân

Her birisi bir nigâra urgun
Şemşîr gibi dehânı pür-hûn

Erzâkları belâ-yı nâgâh
Âteş yağar üstlerine her gâh

250 Ekdikleri dâne-i şirâre
Biçdikleri kalb-i pâre pâre

Anlar ki kelâma cân verirler
Mecnûn o kabîledendi derler

Her kim ki belâya mürtekibdir
Elbet o ocağa müntesibdir

Satdıkları hep metâ'-ı cândır
Aldıkları sûziş-i nihândır

Sıfat-ı Bezm-i Îşân

Kasd eylese bunlar ayş ü nûşa
Tûfân-ı belâ gelirdi cûşa

255 Sâgarları gürz-i kûh-peyker
Sahbâları merg-i dehşet-âver

Meclisleri rezm-gâh-ı âşûb
Mutrıpları hây u hûy-ı dil-kûb

Pinyâli piyâle zann-ederler
Pergâleyi kâle zann-ederler

Azrâil o kavme sâkî-i hâs
Mirrîh bezimlerinde rakkâs

Kânûn u nakâre savt-ı şîven
Teb-lerze-i cân-güdâz def-zen

260 İşret arasında nukl ü bâdâm
Çeşm-i bed-i halk u zehr-i âlâm

Mînâdaki penbe penbe-i dâğ
Dâğ içre şerâb-ı şu'le ırmağ

Feryâd u şikence ye's ü hasret
Esbâb-ı safâ dahi ne hâcet

Sıfat-ı Şikâr-ı Îşân

Azm eyleseler şikâra bunlar
Gitmez gelecek diyâra bunlar

Tîhûları sûsmâr olur hep
Dürrâcları perende akrep

265 Şehbâzları nigâh-ı hasret
Dutdukları cuğd u bûm-ı dehşet

Pertâb ile halkalansa ejder
Hoş geldi sâf-ı küleng derler

Âhûları dûd-ı âh-ı ser-keş
Endâmı siyâh şâhı âteş

Sayyâdları şikâra urgun
Tavşan o gürûha telli kurşun

İster okı gitmeye yabâna
Kendi çekinir zih-i kemâna

270 Urdukları ef'î-i münakkaş
Ok yılanı tîr ü rûy tîr-keş

Sıfat-ı Bahâr-ı Îşân

Ol semte gelince nev-bahârân
Sahrâya olurdılar girîzân

Peyvend edip âh-ı dâğı dâğa
Çün berk giderler idi bâğa

Maksûdları hemân akar su
Yeksân leb-i şerha vü leb-i cû

Şebbûyı görür kimi sanır şeb
Kimisi de sünbüle der akrep

275 Dâğ-ı gamı gül-feşân sanırlar
Kan ırmağın ergavan sanırlar

Her biri gezer kenâr-ı bâğı
Devşirdigi lâle kendi dâğı

Bilmez biri zevk-ı bûstânı
Almış anı derd-i dil-sitânı

Bilmez ki nedir nihâl-i gül-nâr
Âteş mi bitirdi yoksa gülzâr

Gül mi güler ergavân mı ağlar
Etfâl-i nihâl kan mı ağlar

280 Bülbülde mi gülde mi bu efgân
Sünbül mi olan acep perîşân

Cû-bâra niçin uruldı zencîr
Durmaz yine kimden oldı dil-gîr

Kimdir düşüren hevâya servi
Almaz kanad altına tezervi

Derdi ne ki nergis oldı bîmâr
Bakmaz mı yüzine yoksa dildâr

Âteş mi yağar hevâ yüzinden
Gül mi biter iştikâ yüzinden

285 Bilmez biri hâk ü âsmânı
Seçmez gözi necm ü gülsitânı

Mecnûn gibi her yeri gezerler
Ammâ katı serserî gezerler

Her faslı bahârına kıyâs et
Söyletme hazânların hirâs et

Vâkıa-i Garîbe

Bu tâifenin içinde bir şeb
Bir hâl göründi gâyet agreb

Birbirine girdiler felekler
Ağlar kimisi güler melekler

290 Bir velvele sakf-ı âsmânda
Bir zelzele sath-ı hâk-dânda

Bin şevk u tarab hezâr korku
Nâkûs u nakâre bang-i *yâ hû*

Geh zulmet olurdı tûy-ber-tûy
Geh nûr yağardı sûy-ber-sûy

Hep secdeye vardı berg ü eşcâr
Hayretle eridi akdı enhâr

Geh zâhir olup hezâr tehdîd
Geh mevc ururdı bîm ü ümmîd

295 Encüm arasında iktirânât
Bârân-ı ferah tegerg-i âfât

Zulmetle mahûf çok sadâlar
Âvâz-ı bülend-i âşnâlar

Güm güm öter âsmân sadâdan
Güm-geşte zemîn bu mâcerâdan

Herkesde bu ızdırâb sârî
Dil-şâdlık emr-i i’tibârî

Dehşetle dolup hevâ vü ecrâm
Doğdı o şeb içre bin serencâm

Vilâdet-i Hüsn ü Aşk

300 Oldı bu sarâya pâ-nihâde
Ol gice iki kibâr-zâde

Fi’l-hâl açıldı subh-ı ümmîd
Hem mâh doğdı vü hem de hurşîd

Ol hâle sebeb bu iki şehmiş
Her biri süvâr-ı mihr ü mehmiş

Ammâ biri duhter-i semen-ber
Biri püser-i Mesîh-manzar

Fehm etdi kabîle mâcerâyı
Hep duydı bu iki mübtelâyı

305 Hüsn eylediler o duhtere ad
Ferzend-i güzîne Aşk-ı nâ-şâd

Hüsn’e dedi sonra kimi Leylâ
Şîrîn dedi kimi kimi Azrâ

Mecnûn kodı kimi Aşk için ad
Vâmık dedi kimi kimi Ferhâd

Sonra o lügat olup dîger-gûn
Leylâ dedi Aşk’a Hüsn’e Mecnûn

Her ân bozup kazâ tılısmı
Bir gûne degiştirirdi ismi

310 Bunlar dahi tıfl-ı bî-serencâm
Gerdûn dolaşır ki ede güm-nâm

Güm-nâmlık ile bula şöhret
Güm-geştelik ola sonra âdet

Nâm-zed Şüden-i Hüsn Bâ Aşk

Bir bezm-i latîf edip mürettep
Sâdât-ı kabîle geldiler hep

Re'y eylediler ki bu iki mâh
Birbirinin ola hâh nâ-hâh

İrzâ edeler babalarını
Böyle edeler duâlarını

315 Bu re'yi olup kazâ müessis
Bî-gâile hatm olundı meclis

Âsûden-i Aşk Der Mehd

Bed' eyledi Aşk pîç ü tâba
Bend oldı kımât-ı ızdırâba

Yapdırdı sipihr-i pür-felâket
Tâbûtdan ana mehd-i râhat

318 Tâ dîdesi ola hâba mu'tâd
Bu şi'ri ederdi dâye inşâd

Tardiyye

I

Ey mâh uyu uyu ki bu şeb
Gûşunda yer ede bang-i yâ Rab
Ma'lûm degil egerçi matlab
Öyle görünür ki hükm-i kevkeb
Sîh-i siteme kebâb olursun

II

Ey gonca uyu bu az zamândır
Çarhın sana maksadı yamandır

Zîrâ katı tünd ü bî-amândır
Lûtf etmesi de velî gümândır
Havfım bu ki pek harâb olursun

III

Ey nergis-i aşk hâb-ı nâz et
Dâmân-ı kazâya düş niyâz et
Bin havf ile çeşm-i cânı bâz et
Encâm-ı belâdan ihtirâz et
Bâzîçe-i inkılâb olursun

IV

Gel mehd-i safâda râhat eyle
Birkaç gececik ferâgat eyle
Fikr eyle sonun inâyet eyle
Süt yerine kana âdet eyle
Peymâne-keş-i itâb olursun

V

Mehd içre uyu ki ey semen-ber
Kalmaz bu revişde çarh-ı çenber
Bir hâl ile gerdiş etmez ahter
Seyr et sana az vakitde n'eyler
Seyl-i gama âsyâb olursun

VI

Bîdârlık ile etme mu'tâd
Uyhudan olur olursa imdâd
Bir zehr sunup bu çarh-ı cellâd
Gâlib gibi kârın ola feryâd
Bezm-i eleme rebâb olursun

Tetimme-i Kelâm

Mehd içre o âfet-i semen-ber
Mâh-ı nev içinde mihr-i enver

320 Cünbîde olunca mehdi her ân
Sîm-âb gibi olurdı lerzân

Lerzişde idi o necm-i ümmîd
Âyîne içinde sanki hurşîd

Çâh içre misâl-i mâh-ı Nahşeb
Ya mihre yer oldı burc-ı Akreb

Gehvârede çün olurdı dil-gîr
Ditrerdi gılâf içinde şemşîr

Mehd içre uyurdı çün o âfet
Cism içre bulurdı rûh kuvvet

325 Nûr-ı nigeh idi san o âhû
Olmuşdı makâmı künc-i ebrû

Îsâ idi ya o tıfl gûyâ
Mihrâb idi ana mehd-i ulyâ

Ammâ yine gamdan idi bîzâr
Râhat döşeginde sanki bîmâr

Bir hâl ile eylemezdi ârâm
Ditrerdi misâl-i şu'le endâm

Gâhîce ki pek harâb olurdı
Derlerdi ki mest-i hâb olurdı

330 Velhâsıl o âteş-i gül-endâm
Bu cünbüş ile geçirdi eyyâm

Âsûde Şüden-i Hüsn Der Mehd

Olurdı kazâ-yı nâ-besâmân
Hüsn'e dahi gâhvâre-cünbân

Kıldı anı da sipihr-i bî-dâd
Bir cünbüş-i vâj-gûne mu'tâd

Mahzûnluk içre zevk-i şâdî
Dil-şâdlık içre nâ-murâdî

Sûretde çok ihtirâm ederdi
Hâbı gözine harâm ederdi

335 Çün fitne idi o şûh-ı gaddâr
İsterdi kazâ ki ede bî-dâr

Tafsîlden edelim ferâgat
Tâ olmaya mûcib-i melâlet

Şâyeste degil ki ola yârân
Evvel nazarında deng ü hayrân

Zuhûr-ı Mukaddimât

Çün geçdi bu hâl ile meh ü sâl
Vakt oldı ki etmeye gam ihmâl

Sâdât-ı kabîle oldılar cem'
Bu re'y-i rezîne yakdılar şem'

340 Kim ola bu iki şûh-ı âkil
Tahsîl-i hünerle bedr-i kâmil

Sermâye-i ârzû hünerdir
Baş egme kişiye tâc-ı serdir

Çün kıldı kamerle âşnâyî
Herkes işidir bilir Sühâ'yı

Sebak-daş Şüden-i Îşân Der Mekteb-i Edeb

Bir kışra girip dü mağz-ı bâdâm
Bir mektebe vardılar Edeb-nâm

Bir beyt olup iki tıfl-ı mısra'
Ma'nâ-yı latîfe oldı matla'

345 Efsûn okur iki çeşm-i câdû
Pîş-i nigehinde rahle ebrû

Hâme gibi dü-zebân ü yek-dil
Bir bahsi olurlar idi nâkil

Yek nûr olup iki şem'-i kâfûr
Kıldı orasın sarây-ı billûr

Mekteb olup arada heyûlâ
Bir sûrete girdi iki ma'nâ

Bir şâhda iki gonca-i gül
Birbirlerine olurdı bülbül

350 Biribirine ulaşdı bunlar
Ol bâğçede kan yalaşdı bunlar

Âyîne ederler idi gâhî
İrsâl-i meselde mihr ü mâhı

Bir yerde olup ikisi câlis
Âyîneye girdi aks ü âkis

Mekteb o harem-sarây-ı vahdet 354
Cem' oldılar anda hecr ü vuslat

Biribirine çeşm-dâr-ı hirmân
Firdevs içinde hûr u gılmân

355 Olsun meh ü mihr-i çarh me'nûs
Pervâne vü şu'le cevv-i fânûs

Mâbeynde târ u pûd-ı vuslat 356
Hayrân hayrân nigâh-ı dikkat

Hep dersleri rızâ vü teslîm
Mollâ-yı Cünûn pîr-i ta'lîm

Der Vasf-ı Mollâ-yı Cünûn

Ammâ ne Cünûn şeyh-i kâmil
Müftî-i müdebbirân-ı âkil

Tenhâ-rev-i vâdî-i muhâlât
Vâreste-i kayd-ı ihtimâlât

360 Cehlin gecesin sabâh kılmış
Menhîleri hep mübâh kılmış

Çıkmaz ne umûrı şâh-ı fikre
Düşmez yolı seng-lâh-ı fikre

Ef'âli *çirâ* vü *çûn*dan dûr
Hem dînde hem küfürde ma'zûr

Yanında şeh ü gedâ müsâvî
Aklın sözi türreh ü mesâvî

Yek başına pâdşâh-ı kâdir
Hükmince gider bütün meşâir

365 Yokdı ser ü kârı zann ü şekde
Hîç şübhesi kalmamış felekde

Allâh'a bile olursa ser-keş
Havf eylemez anı yakmaz âteş

Başlı başına bir özge sultân
Askerleri var serâser üryân

Var hüccetine göre usûli
Çesbîde kıyâsına füsûli

Bahs etse eder cihânı ilzâm
Bir sözle eder fihâmı ifhâm

370 İbni Melek'i koyup zemîne
Bin neng bulurdı Fahridîn'e

Seyr edip imâmesin İmâd'ın
Şalgam Hoca takmış idi adın

Bezminde kopuzcu Mîrzâ Cân
Bir curcuna harcı Fahr-i Cürcân

İhsânına kör dilenci İblîs
Kaşmer başısı Aristetâlis

İklîm-i belâda şeyhülislâm
Kavline terettüp etmez ahkâm

Âşık Şüden-i Hüsn Bâ Aşk

375 Ber-hükm-i kazâ-yı nâ-muvâfık
Hüsn oldı cemâl-i Aşk'a âşık

Bin cân ile Hüsn-i âlem-ârâ
Çün oldı o Yûsuf'a Züleyhâ

Ma'şûk olacakken oldı âşık
Azrâ olacakken oldı Vâmık

Etdi ruh-ı Hüsn'i nesteren-zâr

Ruhsâre-i Aşk u aşk-ı ruhsâr

Elf okısa kaddin eyleyip yâd
Tâ arşa çıkardı âh ü feryâd

380 *Cîm* okısa zülfe eyleyip dâl
Bir noktadan anlar idi bin hâl

Hançer gibi *râ*dan idi bîmi
Saklardı lebinde harf-i *mîm*i

Dendâne-i *sîn*-i erre-sîmâ
Eylerdi nihâl-i ömrin ifnâ

Sîpâresi elde bedr-i tâbân
Mânend-i kelef hatı perîşân

Etfâl eder idi derse dikkat
Bunlar biribirine meveddet

Der Çigûnegî-i Ez Mahabbet-i Îşân

385 Var eyle o gülşeni tahayyül
Pervânesi gül çerâğı bülbül

Hûn-germ idi Aşk'a lâ'l-i nûşîn
Ferhâd'ına cân verirdi Şîrîn

Tûtî görünürdi ol şeker-leb
Ma'şûk idi âşıkâne-meşreb

Leylî'si hayâl-i Kays'a Mecnûn
Pervâneye şem'i zâr u dil-hûn

Geh kâkülini dökerdi dildâr
Gül bûseye dâğ açardı ruhsâr

390 Geh lâ'li açıp o gûne sohbet
Berg-i gül olurdı çâk-i humret

İsmet komaz olmağa dehen-bâz
Peydâ idi lîk gevher-i râz

Hüsn'ün sözi ülfet ü mahabbet
Aşk'ın işi hayret içre hayret

Sûretde cenâb-ı Aşk hâmûş
Girdâb gibi muhît eder nûş

Sevmez mi sever mi kimse bilmez
Ol rütbe de bî-haber denilmez

395 Hâmûş ne âh eder ne efgân
Medhûş ne yol bilir ne erkân

Âyîne gibi hemân ol âfet
Bî-cân ü zebân bir özge sûret

Bakdıkça alır cenâb-ı Hüsn'i
Cezb eyler o âftâb-ı hüsni

Hurşîd gibi o mâh-ı Nahşeb
Yekpâre nazar ne gûş u ne leb

Âteş gibi Hüsn olur fürûzân
Allâh bilir kim ola sûzân

400 Eşki gibi Hüsn olurdı bî-tâb
Her âh başına tavk-ı girdâb

Mînâ gibi Aşk'a ser-fürûda
Bu şîşede sanki ol sebûda

Dil-hûn idügi bu âşkâre
Zâhirde ol ise seng-pâre

Hüsn'ün talebi verâ-yı imkân
Aşk'ın garez-i zamîri pinhân

Âhû gibi hoş-hırâm u bed-hû
Hîç kimseye eylemez tekâpû

405 Hüsn olmada ol füsûn-kâre
Mânende-i dâm pâre pâre

Gâhîce ki Aşk göz süzerdi
Hayretle bu şûh cân üzerdi

Dest-i nigehinde tîğ-i dikkât
Endîşeye dâğ açardı hayret

Derdi ki aceb bu çarh-ı âşûb
Ben hâkini eylemez mi matlûb

Besbelli ki gayri yâr gözler
Âyâ ne şekil şikâr gözler

410 Bedr ise murâdı ben şeb olsam

Gerdûnı severse kevkeb olsam

Kangı büt için eder tahayyül
Zünnâr olamaz mı bana kâkül

Olsam o büti görüp Berehmen
Mahbûbına hizmet eylesem ben

Gâhî de tefekkür edip ol mâh
Derdi ne bu söz neûzü billâh

Hîç var mı felekde böyle kevkeb
Kim mihr ede mâha arz-ı matlab

415 Ben mâha ki etmeye o rağbet
Eyler mi Sühâ'ya sarf-ı dikkat

Lâkin yine Hüsn-i âlem-ârâ
Etmezdi bu mâcerâyı ifşâ

Ketm eyler idi bu güft ü gûyı
İncitmez idi o mâh-rûyı

İsmi belî Hüsn-i bî-behâne
Ammâ ne idi o bî-bahâ ne

Der Vasf-ı Hüsn

Bir lâle-ruh-ı siyâh-kâkül
Sünbüller içinde gonca-i gül

420 Âyîne-i sîne bahr-ı sîm-âb
Ikd-i güher olmuş anda girdâb

Dendân u dehânı idi lâ-rayb
Pür dürr ü güher hazîne-i gayb

İ'câz da ol dehâna maksûr
Bir nokta vü şerh-i âyet-i nûr

Leb-teşne-i hayrete zenahdân
Peymâne-i sîm-i âb-ı hayvân

Hayret-dih-i cân o çeşm-i şehbâz
Âhû-yı füsûn kebûter-i nâz

425 Bâzû-yı latîfi şâh-ı sîmîn
Gûyâ ki hamîri berg-i nesrîn

Engüşt-i sefîdi şem'-i kâfûr
Gül-berg-i hınâsı gonca-i nûr

Bâlâ-yı bülendi mahşer-îcâd
Kaddiyle belâ-yı âsmân şâd

Cünbişleri fitne-i kıyâmet
Gîsûsı o fitneye alâmet

Leb-teşne-i harfi lâ'l ü incû
Yâkût-ı lebi velî sühan-gû

430 Zülfe çekip ebruvânı şemşîr
İki tarafa bölündi zencîr

Bîmâr nigâhı düşmen-i cân
Gîsû-yı siyâhı hasm-ı îmân

Pür-nûr u beyâz o sîne-i sâf
Benzerdi amûd-ı subha bî-lâf

Gerden leb-i cûda serv-i sîm-âb
Gûyâ ki Bogaziçi'nde mehtâb

Envâr-ı sabâh-veş binâ-gûş
Hurşîd ana şeb-çerâğ mengûş

435 Zih-gîr-i mücevher ile ol dest
Ser-pençe-i mihri kıldı işkest

Ruhsârı sabâh-ı îd-i ümmîd
Gülgûnesi hûn-ı çeşm-i hurşîd

Bâzûları kevser-i muhalled
Engüşteri cevher-i mücerred

Pervîn-i felek ve sâir ahter
Gerdânına beste ıkd-i gevher

Gîsûları genc-i anber-i hâm
Hâl-i ruhı ana Hindû-yı bâm

440 Pistânı turunc-ı bâğ-ı cennet
Çeşmi o turunca mest-i hayret

Kâ'bın edip ol perî muhannâ
Düşdi ayağa ayağ-ı sahbâ

Lâ'l-i lebi gevher-i şeker-rîz
Şem'-i ruhı mâhtâb-ı gül-bîz

Ebrûları hîre-sâz-ı efhâm
Müjgânları nîze-bâz-ı evhâm

Reng-i ruhı penbe içre yâkût
Ma'nâyı dehânı harf-i meskût

445 Rûh-ı lebi cevher-i tekellüm
Gül ruhları cennet-i tebessüm

Şemşîr-be-kef o çeşm-i sâhir
Gencîne-i mülk-i nâza nâzır

Künc-i deheninde hâli gûyâ
Bir Mağribîdir ki genc-cûya

Ol sîne-i sâf o gerden-i nûr
Âyîneye karşu şem'-i kâfûr

Ruhsârına sâye salsa müjgân
Başdan ayağa olurdı lerzân

450 Bu beyt ile san Nizâmî-i pîr
Müjgân ile zülfin etdi ta'bîr

Zülfeş reh-i bûse-hâh mîrüft
Müjgâneş Hudâ dehâd mîgûft

Lâ'l-i lebi şu'le-i şeker-nûş
Gül ruhları nevbahâr-ı gül-pûş

Gencîne-i sîne genc-i neyreng
Âyîne içinde nakş-ı Erjeng

Şîrîn lebi hemçü gonça-i nûr
Pervânesi hem-safîr-i zenbûr

455 Tîr-i nigehi şihâb-ı sâkib
Sehm-i sitemi kazâ-yı sâib

Sîr-âb-ı hayâli feyz-i mülhem
Bîtâb-ı makâli sırr-ı mübhem

Gül-gûn kabâsı hûn-ı tâvûs
Nâzında hezâr reng mahsûs

Bîzâr-ı cefâsı mülk-i Efgân

Gülzâr-ı edâsı şekkeristân

Çîn-i sitemi belâ-yı ümmîd
Mihr-i keremi safâ-yı câvid

460 Çeşminden ereydi Hızr'a dermân
Zulmet görünürdi âb-ı hayvân

Eyler dile zülfi va'd-i peyvend
Tefrîke eder nigâhı sevgend

Olmuşdı o turra-i perîşân
Tuğra-keş-i katl-i derd-mendân

Alıp şeh-i mülk-i nâzdan bâc
İklîm-i niyâzı kıldı târâc

Müşg kâfilesin urup o gîsû
Her târına dizdi kurs u tenzû

465 Kâkülleri âfet-i dil ü dîn
Fermânına beste Çîn ü Mâçîn

Çeşmân-ı siyehle nakş-i ebrû
Mihrâbın içinde çifte "*yâ Hû*"

Hâl-i siyehi belâ-yı sâmân
Şûriş-dih-i Zengibâr u Sûdân

Âhû-reme-veş hezâr Leylî
Mecnûn-ı hayâlinin tufeyli

Zülfinde hezâr rişte-i cân
Peyveste-i târ u pûd-ı nisyân

470 Gül rûyına niçe cân-ı âgâh
Gülbang-keşân-ı "*bâreka'llâh*"

Yekpâre nezâket ü letâfet
Hemvâre melâhat ü sabâhet

Ey hâme hezâr bâreka'llâh
Oldun cezebât-ı Hüsn'e âgâh

Yâd eyledin ol mehin senâsın
Vasf eyleyerek temâm edâsın

Çün nazm ile maksadın eserdir
Aşk'ı dahi söylemek hünerdir

Der Vasf-ı Aşk

475 Bir mâh-ruh-ı siyâh-çerde
Çün âb-ı bekâ verâ-yı perde

Hat cevher-i sebz-i âb-ı şemşîr
Mehtâb-ı siyeh-bahâr-ı Keşmîr

Gülzâr-ı gamında Hızr-ı ma'nâ
Zehr-âbe-hôr-ı hayât-ı dünyâ

Mağrûr nigâhına ne kâbil
Cibrîl ola mürg-i nîm-bismil

Azrâil-i gamze âfet-i cân
Fitne ana çeşmi bağlı kurbân

480 Hatt-ı ruhı dûd-ı nâr-ı Nemrûd
Lâ'l-i lebi kevser-i mey-âlûd

Ser-cümle helâk olurdı âfâk
Hatt-olmasa mâr-ı zülfe tiryâk

Çeşminde nühüfte nutk-ı Îsâ
Bir sözle kazâyı eyler ihyâ

Ser-mest nigâhı tîğ-i bürrân
Sahbâsı sirişk-i çeşm-i hûrân

Zîr-i külehinde târ-ı perçem
Mâh içre nüvişte ism-i a'zem

485 Elde kılıç âftâb-ı hûn-bâr
Eyler şühedâyı gark-ı envâr

Zülfi ki eder füsûnı âgâh
Gamze okur "*el iyâzü billâh*"

Eyler nigehi ederse bî-dâd
Îsâ'yı arûs-ı merge dâmâd

Hat gerd-i lebinde nûr-ı tenzîl
Îsâ gibi nâzil olmuş İncîl

Cellâd-ı nigâhın et temâşâ
Azrâil'i gör ki rûh-bahşâ

490 Bir haste bu kim neûzü billâh
Azrâil öninde *el amân*-hâh

Bir leb k'ede harf-i mihrin îrâd
Kan içme şafak-veş ana mu'tâd

Müjgânı ki nîm cünbiş eyler
Bin cünd-i belâ nümâyiş eyler

Rûh-ı sühanı ki cân-fezâdır
Uşşâkına aslı yok belâdır

Envâr-ı cemâli olmaz idrâk
Hurşîd yanında bir avuç hâk

495 Ma'nâ-yı dehânı sırr-ı lâhût
Her va'di serâb-gâh-ı nâsût

Bir rütbededir tecellî-i nâz
Olmaz *"erînî*"ye gûşı hem-râz

Âşıkları hasm-ı dîd-i vâdîd
Müjgânları pençe-bâz-ı hurşîd

Ol bî-gama hûn-ı çeşm-i Ya'kûb
Gül-gûne-i nev-arûs-ı matlûb

Hem-nâle-i ney heves-gerânı
Bezminde terâne *"len terânî"*

500 Fitrâkine beste mürg-i îmân
Zünnâr güsiste rişte-i cân

Hatt-ı lebi hûn-ı akla fetvâ
Kurbân-ı nigâhı cân-ı takvâ

Nutkı leb-i tîğ-ı nâza üstâd
İncâzı da va'di gibi bî-dâd

Şemşîri behişt-i hûna tâvûs
Şeş-perri künişt-i dîne nâkûs

Şeb-dîz-i sipihre mihri Hüsrev
Zin hânesi hâne-i meh-i nev

505 Bî-dilleri va'di gibi berbâd
Mânend-i habâb süst-bünyâd

Bu beyt ile Neş'et-i sühan-sâz
İcmâl-i cemâlin etdi i'câz

Şem'-i ruhına sipihr fânûs
Pervâne melek velîk me'yûs

Yekpâre bu çarh olaydı hurşîd
Kaşına hilâl ederdi taklîd

Benzerdi cemâl ü hattına ger
Zulmetde doğaydı mihr-i enver

510 Bedr içre olaydı Zühre dem-sâz
Hâl-i ruhına olurdı enbâz

Nûr-ı siyeh olsa pâre pâre
Etmem ben o zülfe istiâre

Nûş eylese âb-ı Hızr'ı Îsâ
Hatt-ı leb-i Aşk başka ma'nâ

Ger Yûsuf olaydı haml-i Meryem
Olurdı cemâl-i Aşk'a tev'em

Zî-rûh olaydı gonca-i nûr
Nûş-ı lebine olurdı zenbûr

515 Bir sûrete girse küfr ü îmân
Ol hattı ederler idi bürhân

Feyz alsa Mesîh'den Hülâgû
Olurdı o gamzeye du'â-gû

Ruhsâresine hat-ı muanber
Firdevs-i berîn içinde kâfer

Yok yok o izâr-ı pâke kâkül
Hırmen-geh-i âteş içre sünbül

Ol sâhir-i gamze bî-muhâbâ
Cibrîl çi vü kudâm Îsâ

520 Etmez gamı ârzû-yı bî-dâd
Yohsa n'olacak bu heft bünyâd

Vermez nigehine izn-i yağmâ
Çokdan yıkılırdı dîn ü dünyâ

Tûfân-ı gama çü niyyet eyler
Etfâl-i sirişke rahmet eyler

Nûh-ı gamı olsa *"lâ tezer"*-hân

Fir’avnı ederdi gark-ı îmân

Hârût-ı nigâhı etse îmâ
Üftâde-i çâh olur Züleyhâ

525 Küfr olsa harâb-ı dîne me’mûr
Çeşm-i siyehi verirdi destûr

Bir dilde ki yaktı şem’-i matlûb
Pervânedir anda kirm-i Eyyûb

Bâzâr-ı mahabbetinde Yûsuf
Âlûde-be-hûn-ı sad teessüf

Deryûze-gerân eder serâpâ
Cem mührini zîb-i dest-i beyzâ

Ruhsâresi âftâb-ı tâbân
Âteşler içinde mihr-i rahşân

Hitâb-ı Sâkî

530 Sâkî kerem eyle bî-dimâğım
Pâ-beste-i rişte-i ferâğım

Mey ver ki bu derd çâresizdir
Deryâ-yı sühan kenâresizdir

Bî-cûş kala mı bu kulzüm-ı sâf
Ben söylemeyim sen eyle insâf

Mey nûrını çün dirîğ edersin
Mâh-ı dili zîr-i mîğ edersin

Vehm et dil-i pâre-pâremizden
Dîbânı sakın şirâremizden

535 Başımdaki kulzüm-ı hevesdir
Sözden ne çıkar ki bir nefesdir

Sâkî meded et ki müst-mendim
Bâzâr-ı belâda gam-pesendim

Lâzım bana niçe nakd-i güftâr
Tâ cins-i gama olam hırîdâr

Güftâr velîk mestlikden
Üftâdelik ü şikestelikden

Mey ver ki sühan hitâma erdi
Sermâye-i gam tamâma erdi

540 Müşkil bu henûz olurken âğâz
Dîbâçe-i râz kaldı nâ-sâz

Mey ver bana ey gül-i letâfet
Hem sor ki ne eylerim hikâyet

Âmeden-i Hüsn Gâh Gâh Be Halvet-gâh-ı Aşk

Sâkî-i şerâb-ı bezm-i ma'nâ
Bu neş'eden oldı rûh-bahşâ

Kim Hüsn edip iştiyâkı efzûn
Günden güne meh-veş oldı dil-hûn

Derd-i dilin etdi Aşk müzdâd
Bin fikr ü hayâle oldı mu'tâd

545 Artırdı cemâlin ızdırâbı
Nev'-i dîger oldı âb ü tâbı

Endâmına lerze verdi bu tâb
Âyîne idi velîk sîm-âb

Câm-ı mül-i şu'leye kanardı
Ruhsârı parıl parıl yanardı

Gül-gûnesi hûn-ı eşk-i hirmân
Esfîdi beyâz-ı çeşm-i giryân

Bahtı kara zülf-i pür-hamından
Hâbı dağınıkdı perçeminden

550 Geh zülfini ferş-i râh ederdi
Geh hem-çü sabâ gelir giderdi

Ârâm u sükûn kârı düş-vâr
Âvârelik ihtiyârı düşvâr

Bir gûne kurardı lu'bet ü bâz
Şatranc-ı gama bulurdı açmaz

Nâhîd gibi olup şeb-âheng
Kalmazdı sabâha nağme-i çeng

Her şeb reh-i ömrini dürerdi
Halvet-geh-i Aşk'a yüz sürerdi

555 Her gece misâl-i kirm-i şeb-tâb
Bâğ-ı emele olurdı reh-yâb

Uyhuda görince çeşm-i yârı
Pervâneden ögrenirdi zârı

Ya'nî ki o bülbül-i hôş-elhân
Hâmûş hâmûş ederdi efgân

Bir rütbe ederdi nerm-reftâr
Olmazdı halîde pâyine hâr

Çün kevkeb-i sâbite giderdi
Gûyâ ki felekle seyr ederdi

560 Gamdan nefes almayıp o bî-cân
Mânend-i habâb olurdı lerzân

Huffâş-veş ol hümâ-yı devlet
Şeb-revligi eylemişdi âdet

Zulmetde gezerdi bî-muhâbâ
Ma'nâ idi harf içinde gûyâ

Mehtâba olurdı sâye-güster
Tâ olmaya nûrı bâr-ı dilber

Etmez idi ayağ üzre reftâr
Sâyem düşe yâri ede bîdâr

565 Mehtâba olunca sâye-pîrâ
Eyler idi ebr-i âhı bâlâ

Bahtın dahi istemezdi bî-dâr
Şâyed vere hâb-ı yâre âzâr

Bî-sît ü sadâ gelir giderdi
Gûyâ ki gönülde seyr ederdi

Tayy-eyler idi dil-i figârı
Âyîne içinde Zengibâr'ı

Bir âh ile kaldırıp rikâbın
Zulmetde görürdi âftâbın

570 Maksad bu ki ede seyr-i dîdâr
Âgâh-ı nigâhı olmaya yâr

Bîdâr bulunca dil-nüvâzın
Açmazdı sahîfe-i niyâzın

Sûz-ı gam ile edip müvâsâ
Handân görünürdi şu'le-âsâ

Şîrîn şîrîn deyip fesâne
Şekker hâba eyleyip behâne

İsterdi ki yâri ede der-hâb
Söylerdi meselde kâh-ı sincâb

575 Zülfiyle edip sirişki pinhân
Cûy u çemeni olurdı gûyân

Irlardı cünûn terânesinden
Leylî Mecnûn hikâyesinden

Âhir uyudukda ol semen-rû
Ol bâğa ederdi çeşmin âhû

Mecnûn-veş olurdı ol hıred-mend
Bir sâde nezâre ile hursend

Var bunda bir âşikâre ma'nâ
Kim Hüsn idi Aşk'a âşık ammâ

580 Seyrine gece ederdi rağbet
Etmişdi niyâza nâzı sebkat

Der Vasf-ı Bahâr

Rıdvân-ı behişt-i âferîniş
İnsânü'l-ayn-ı ehl-i bînîş

Ya'nî kalem-i siyâh-câme
Bu tarz ile bed' eder kelâma

Bir dem ki bahâr-ı âlem-efrûz
Bahş etdi cihâna câm-ı nevrûz

Ol mülden olup zamâne ser-mest
Neyreng-i tılısmın etdi işkest

585 Dünyâ dolu neş'e-i tarabdan
Mahşer yeri nakş-i bü'l-acebden

Cennet gibi sebze cûş-ber-cûş
Eyler gül ü lâle nûş-der-nûş

Her kûçede bir sabâh-ı fîrûz
Her goncada bir kabâ-yı nevrûz

Bilmem ne şerâb içirdi hurşîd
Etfâl-i çemen hep oldı Cemşîd

Bârân yerine yağıp mey-i nâb
Döndi çemenin başına girdâb

590 Âhû gibi ebr-i nev-demîde
Beslendi hevâ-yı sünbülîde

Bir rütbe hevâ rutûbet-efzâ
Kim oldı nesîm seyle hem-pâ

Feyz aldı sifâlden karanfül
Bûy-i gül ile sulandı sünbül

Cûş eyledi çeşme-i zümürred
Aks eyledi târem-i zeberced

Berk etdi o gûne bir şeker-hand
Kim mâh eder oldı ana sevgend

595 Medd-eyledi cûy-i şîri mehtâb
Çalkandı gümüş suyıyla sîm-âb

İnsânı rutûbet etdi mahmûr
Oldı müje şehd-i hâbâ zenbûr

Bir feyz verip hevâ-yı gül-bîz
Bâğ etdi şerengi gül-şeker-rîz

Bir neş'e verip bahâr-ı pür-şûr
Kıldı reg-i ebri târ-ı tanbûr

Çün kıldı hevâ rutûbetin sâz
Göstermedi mürg-ı şu'le pervâz

600 Pür-nem bu hevâ-yı abharîde
Reng-i gül olur mı hîç perîde

Gösterdi hevâ çü sîne-i bâz

Kimdir vere mürg-ı hâba pervâz

Sahbâ-yı cünûn alıp dimâğın
Bağlandı ayağı cûya bâğın

Nevrûz edicek hevâyı nem-nâk
Tûtî peri oldı sebze-i hâk

Nesr-i felek indi âşiyâna
Gül-gonca hümâya oldı lâne

605 Tâ nâmiye öyle buldı kuvvet
Ervâh çeker nihâle hasret

Her tâk ki mehd-i tâka yatdı
Pistân-ı sehâba el uzatdı

Her dür ki sehâbdan döküldi
Etfâl-i çemen sevindi güldi

Ebr eyledi bâğı tûşe-gencûr
Şekkerde uçardı tûtî zenbûr

Müşg idi nesîmi bûstânın
Dinmezdi rüâfı ergavânın

610 Zencîr-i cünûn edip teselsül
Cû-bâra karışdı mevce-i gül

Cûş etdi o rütbe seyl-i nîsân
Seng ü hazef oldı dürr-i galtân

Micmer gibi göz göz oldı dünyâ
Her çeşme gülâb-dân-ı zîbâ

Çarh etdi dimâğını muattâr
Berk eyledi atsâyı mükerrer

Bir neşv ü nemâ düşüp zemîne
Tâ erdi sipihr-i çârümîne

615 Her tûde-i hâk olup Bedahşân
Lâ'l ırmağı oldı bâğa cûşân

Ol feyz ile oldı hâre vü seng
Hem-şa'şa'a-i harîr-i gül-reng

Her gonca ki çıkdı gül-sitândan
Râz açdı zemîn ü âsmândan

Şâh-ı güle döndi şâh-ı âhû
Müşg nâfesi verdi serv-i dül-cû

Cennet haberin getirdi gülzâr
Tûbâya nazîre hâr-ı dîvâr

620 İsrâfil olup nesîm-i zîbâ
Bu haşr-i zemîni kıldı ihyâ

Bülbül gibi geldi şevk-i bâli
Açdı güle gonca kîl ü kâli

Sûsen boyanırdı yâsemenden
Kan damlar idi ruh-ı semenden

Gizli öpüşüp gül ü karanfül
Nergislere el salardı sünbül

Gülşende fısıltı oldı peydâ
Etdiler anı nesîme ifşâ

625 Hercâyî benefşe eyleyip cûş
Hem hâme hem oldı nâme hâmûş

Nergis söz açıp şerâb ü neyden
Dür saçdı peyâm-ı tâc-ı Key'den

Kaldırdı elin çenâr-ı ser-keş
Bir söz dedi var içinde âteş

Yakdı o haberle lâle dâğı
Âşüftelenip gülün çerâğı

Doldı yer ü gök figân ü zâre
Olmadı o sohbet âşikâre

Bîrûn Reften-i Her Yek Berây-ı Temâşâ-yı Nüzhet-gâh-ı Ma'nâ

630 Te'sîr-i hevâdan Aşk-ı zî-şân
Olmuşdı uyûn-ı şevkı cûşân

Hüsn'e dahi geldi başka hâlet
İkisi de kıldı kasd-ı nüzhet

Kıldı o iki çerâğ-ı rûşen
Nüzhet-geh-i Ma'nî'yi neşîmen

Der Vasf-ı Ân Nüzhet-gâh

Nüzhet-geh-i Ma'nî öyle bir yer
Kim âbı benefşe hâki anber

Ol bâğ-ı behişt o hâk-i hurrem
Hâk idi velîk hâk-i Âdem

635 Sidre'ydi nihâl o bâğa yek-ser
Bir hâm erik anda çarh-ı ahder

Ser-sebz giyâhı ömr-i câvîd
Şebnemleri necm ü gonca hurşîd

Bir kulzüm-i nûr-ı sürh gülzâr
Lû'lû-yı hôş-âbı lâ'l-i şeh-vâr

Her tûdesi Tûr-ı sad-tecellî
Yok anda kelâm-ı *"len terânî"*

Rahşende çerâğı nûr-ı tenzîl
Ferş-i çemen anda bâl-i Cibrîl

640 Şebbûları şeb-çerâğ-ı îmân
Gül-berg-i hazânı cevher-i cân

Zerrînleri bahr ü kâna kıymet
Nergisleri yâdgâr-ı cennet

Hurşîd dıraht-ı nûr-ı esbâh
Yapmış ana lâne mürg-ı ervâh

Şeh-perr-i sürûş berg-i eşcâr
Mânend-i gül-i inâr gülnâr

Ol gül-çemene ne dûn ta'bîr
Üşkûfeli sebz şâl-i Keşmîr

645 Mirrîh idi pâsbân-ı bûstân
Ay çiçeği anda bedr-i tâbân

Mercân u akîk genc-der-genc
Eşcâr ü simâr sîb ü nârenc

Ahterle döşenme sahn-ı hâmûn
Elmas çakıl taşından efzûn

Her rîze-i huşk-i seng-pâre
Yârâna delîl olan sitâre

Hizmetde o gülşene demâdem
Îsâgülidir buhûr-ı Meryem

650 Nev-hat niçe dil-firîbe me'vâ
Hercâyî benefşe deşt ü sahrâ

Hem-hâlet-i gülşen-i tahayyül
Gül-goncalar al kanadlı bülbül

Hızr-ı çemeni yem-i zümürred
Tarh arada zevrâk-ı zeberced

Mânend-i dıraht-ı piste çok hûb
Müjgânını kılmış anda cârûb

Kandîl-i gül olıcak fürûzân
Sahbâ idi revgan-ı dırahşân

655 Zülfin dağıtınca bîd-i Mecnûn
Leylî'ye düşerdi kayd-ı hâmûn

Serv etdigi demde arz-ı kâmet
Pâyine düşer gelip kıyâmet

Sermest-i cünûn şakîk-i nu'mân
Müstehzî-i sâgar-ı dırahşân

Nev-reste nihâl-i ergavânî
Bâr-âver-i âteş-i cevânî

Çevgânı mücevher eyleyip tâk
Serheng idi anda rûy-ber-hâk

660 Engûr-ı siyâhı Hindû-yı bâm
Ammâ yeri çâr tâk-ı ecrâm

Şeftâlû-yı gül-beyâzı ma'lûm
Dilber yanağı demekle mevsûm

Emrûd ki âb-dâr u hoşdur
Destiyle o bâğa âb-keşdir

Ser-sebz-i safâ dıraht-ı âlû
Her meyvesi tûtî-i şeker-gû

Kaysîleri reng-i lâl-ı Leylâ

Mecnûn-ı hayâli câm-ı sahbâ

665 Her vişnesi gûş-vâr-ı yâkût
Nezzâre-i çeşm-i âşıka kût

Her sebzesi nevbahâr-ı Keşmîr
Bî-sayf ü şitâ çü levh-i tasvîr

Bî-hadd ü kıyâs çeşm-i câdû
Olmuş o benefşe-zâra âhû

Âlû-yı siyâhı âb-ı hayvân
Ya gevher-i bî-nazîr-i Seylân

Sünbül ruh-ı nesterende kâkül
Eyler ana şânelik karanfül

670 Ol bâğda lâleler serâser
Bûstânî-i hâs sürh-efser

Şehbâzı değil şikâra me'nûs
Sayd eyler idi tezervi tâvûs

Hüdhüdleri serde Cem gibi tâc
Perrî çerîsiydi kebk ü dürrâc

Tefsîde-dilân fişeng-i mehtâb
Rûşen-güherân çü kirm-i şeb-tâb

Olmuşdı o bâğ-ı şu'le hâmûn
Müstağnî-i mihr ü mâh-ı gerdûn

Der Havz-ı Feyz

675 Bir havz-ı mübârek ol makâmı
Sîr-âb eder idi Feyz nâmı

Etmiş meger ol riyâzı Mevlâ
Yekpâre gümüş suyı-yla irvâ

Mir'ât-ı cemâl-i şâhed-i gayb
Ol havz-ı celî idi bilâ-rayb

Pinhân idi gûne gûne hâlât
Deryâ-yı sıfât u gevher-i zât

Her bir sadefi defîne-i nûr

Çün pîle-i çeşm-i rûşen-i hûr

680 Âyîne-i sîm-i havza her dem
Tasvîr olunurdı başka âlem

Ol havza felek garîk ü mebhût
Mihr ü mehi hem-çü Yûnus ü hût

Deryûze ederdi görse suyın
Tesnîm dökerdi âb-ı rûyın

Varmış o suya şerâb-ı bî-gaşş
Kim reşk ile olmuş ayn-ı âteş

Hızr âbı basıp o cây-ı pâki
Sebz eylemiş ol şerîf hâki

685 El-kıssa o gülşen-i ferah-nâk
Mânende-i tab'-ı şâir-i pâk

Der Menkabet-i Sühan Ki
Hân-sâlâr-ı Nüzhet-gâh-ı Ma'nâst

Bir pîr-i cüvân-zamîr ü ayyâr
Olmuşdı o yerde mihmân-dâr

Nâmı Sühan ü azîz zâtı
Mesbûk idi çarhdan hayâtı

Mâhiyyet-i hüsn ü aşka ârif
Hâsiyyet-i germ ü serde vâkıf

Endîşesi şeb-çerâğ-ı irfân
Sırdaş-ı zamîr-i cân u cânân

690 Hem mes'ele hem kitâb-ı münzel
Hem mu'cize hem nebiyy-i mürsel

İdlâl ü hüdâda misli nâdir
Her vech ile kabz u basta kâdir

Kasd-eylese bî-silâh u cevşen
Eyler idi sulh ü cenge reh-zen

Eylerdi edince lûtf ü ihsân
Merg ile hayâtı cân u cânân

Geh dîv olurdı gâh perrî
Geh bahrî olurdı gâh berrî

695 Güm-rehlere Hızr-ı râh olurdı
Bî-keslere pâdşâh olurdı

Geh âlim olurdı gâh şâir
Geh zâhid olurdı geh sâhir

Fermânına ye's ü şevk mahkûm
Ümmîd ü recâ yanında mazlûm

Emri-yle olur revân demâdem
Geh eşk-i sürûr ü gâh mâtem

Mesrûr ederdi sûg-vârı
Mahmûr ederdi hûşyârı

700 Evsâf-ı zekâsı söylenilmez
Ma'nâları var ki kimse bilmez

Muhtâc ana cümle halk-ı âlem
Anınla bulur hayâtı âdem

Rûşen-ger-i hüsn-i mâh-rûyân
Hâkister-i çeşm-i kâm-cûyân

Dil-şâdlara enîs-i hôş-dem
Bîmârlara libâs-ı mâtem

Efkâra göre verir tesellî
Mir'âta göre eder tecellî

705 Kasd eyleyicek eder ne minnet
Bir anda zıddı zıdda illet

Gâh olmuş esîr-i çâh-ı mihnet
Gâh olmuş azîz-i mısr-ı devlet

Şân-ı Sühan'a bu pâye dûndur
Evsâfı dürûğdan füzûndur

Mebâhis-i Dîger

Ey tâlib-i şeb-çerâğ-ı ma'nâ
İnsâf ile kıl kelâmım ısgâ

Bu ma'nîde bir iki mebâhis
Tatvîl-i kelâma oldı bâis

710 Âkıl kılığında ba'zı mecnûn
Yokdur diye düşdi tâze mazmûn

Gûyâ ki sühan-verân-ı pîşîn
Hep söyleyeler zamân-ı pîşîn

Hîç kimsede kalmayıp liyâkat
Şâirlerin ola kârı sirkat

Bu gerçi degil cevâba lâyık
Sarf-ı güher-i hitâba lâyık

Ammâ ki biraz da yâve-sencân
Pes-mânde-i kavm-i cân bin cân

715 Zu'mınca sühan-ver-i zemâne
Seccâde-nişîn-i kahvehâne

Tiryâkî-i herze-hâb-ı menhûs
Âteşler içinde hemçü kaknûs

Birbirlerine edip tekâpû
Derler ki efendi böyledir bu

Var mı hele söylenilmedik söz
Kalmış mı meger denilmedik söz

Şimdi kanı ol sühan-ver-i Rûm
Nermî Odabaşı pîr-i merhûm

720 Ya Mihnetî-i belâ-keşîde
Aynî Çelebi o nûr-ı dîde

Eş'ârı alıp götürdiler hayf
Kaldık hele biz bakiyyetü's-seyf

Kıymetlerimiz bilinsin ahbâb
Erbâb-ı tabîat oldı nâ-yâb

Birbirine satmak için eş'âr
Mazmûn-ı nevi ederler inkâr

Mecmûacık elde hokka belde
Dükkân u sokakda her mahalde

725 Başın salarak taaccübâne
Der ki koca Sâbit-i yegâne

Kendilere olmamağla makdûr
İster ede subh-ı nazmı deycûr

Zümre-i Âhar

Dîger müteşâirân-ı küttâb
Kim ekseri hâcegân-ı küttâb

Kerrâke-i sûf-pür-mübâhât
Mevc-âver-i bahr-i ıstılâhât

İndinde muazzam-ı metâlib
Ezberlene *Münşeât-ı Râğıb*

730 Sonra bir iki güzelce oğlan
Tanbûr ü şerâb ba'zı dîvân

İş görmede tab'a gelse nefret
Bunlarla imiş medâr-ı kuvvet

Muğlim deme bu demek degil mi
Şâirligi bî-nemek degil mi

Olmaz hele sühtevât şâir
Etmem o gurûhı bahse dâir

Telhîs şevâhidiyle mollâ
Da'vâ ede nazmı zûr da'vâ

735 Şehrîlerimizde ba'zı yârân
Semt-i hünere olur şitâbân

Tahsîli Işık Torânîdendir
Nakli işidir Revânîdendir

Mânend-i meges biraz erâcîf
İster ede şehd-i nazmı tezyîf

Ya'nî ki kelâm-ı tâze-mazmûn
Nâ-yâb ola hemçü tab'-ı mevzûn

Bahs-i Evvel Der Vücûd-ı Sühan

Ey hurde-şinâs-ı ma'nî-i pâk

Gûş et ki ne der bu kilk-i çâlâk

740 Hâricde olursa farz u ihsâ
Tev'em gibidir mezâhir esmâ

İhyâ ve imâteden mukaddem
Muhyî-ydi yine Hudâ-yı ekrem

Ammâ ki biri birine lâhık
Mahlûk ile halk nâm-ı Hâlık

Esmâ heme dem edip tebeddül
Devr-i felege gelir tahavvül

Zıddiyyeti sanma zâtdandır
Âsâr bütün sıfâtdandır

745 Hâşâ abes ola nazm u tağyîr
Var her sıfat-ı Hudâ'da te'sîr

Bî-naks u fenâ kadîmdir Hak
Bî-lahn u sadâ kelîmdir Hak

Makdûra ki muktedir gerekdir
Söylenmege söyletir gerekdir

Feyyâz-ı sühan Cenâb-ı Hak'dır
İnsan bu atâya müstahakdır

Bildinse Kelîm-i lâ-yezâli
Terk eyle dalâl-i i'tizâli

750 Evsâf-ı Hudâ'ya gâyet olmaz
Feyz-i sühana nihâyet olmaz

Tedkîk-i nazarla eyle insâf
Ol feyzi tüketdiler mi eslâf

Bî-gâye vü bî-kıyâs ü tahmîn
Söylenmede nev-be-nev mezâmîn

Sen kudret-i fehmi eyle peydâ
Ben söyleyeyim sen eyle ısgâ

Ez-cümle teceddüd-i havâdis
Mazmûn-ı neve degil mi bâis

Bahs-ı Sânî Der Lüzûm-ı Sühan

755 Dutmuşdı zamân-ı câhiliyyet
Âlemleri da'vî-i fesâhet

Bâzâr-ı Ukâz olurdı tanzîm
Eş'ârın ederdi halk takdîm

Tîğ ile zebân ederdi da'vâ
Hem-pâ idi irticâle gavgâ

Vaktâ ki Hudâ-yı Hayy ü zî-şân
Kur'ân'ı cihâna kıldı ihsân

İ'câz ile cem' olup fesâhet
Verdi füsahâ-yı kavme dehşet

760 Âciz kala tâ o kavm-i güm-râh
Teklîf-i nazîre etdi Allâh

El-ân yine kâim ü be-câdır
İ'câz-ı kelâm-ı Hayy ü Kâdir

Ger kalmasa şimdi fark u temyîz
Bî-fâidedir o emr-i ta'cîz

Ger şi'r ü fesâhet olsa nâ-yâb
Kur'ân'ın olur bu fazlı güm-yâb

Ger kalmasa şâir-i sühan-dân
Bürhân-ı Hudâ bulurdı noksân

765 Ta'cîz için etdi gerçi me'mûr
Bî-kudret olur mı sarf-ı makdûr

Bürhân ile hasmım etdim iskât
Kur'ân ile tab'ım etdim isbât

Bahs-i Sâlis Der Umûm-ı Lüzûm

Serdâr-ı eimme-i eâzım
Kılmadı salâta nazmı lâzım

İ'câzın umûmın etdi tasvîb
Ma'nâya lüzûmın etdi tasvîb

Bu bahsi beyânda dedi hattâ
Ric'atlarıdır egerçi akvâ

770 Merd-i a'cemîyye aldı tefvîz
Kendi lügatiyle ede ta'rîz

Her devrde bir iki sühan-sâz
Elbetde eder beyân-ı i'câz

Sarf etmeg ile hayâl-i sâfın
Arz eyler edâ-yı i'tirâfın

Der Beyân-ı Mâhiyyet-i Şâirî

Şâir deme ehl-i dil demekdir
Hôş-meşreb ü mu'tedil demekdir

Yoksa bir alay erâzil-i nâs
Pes-mânde hôr-ı nevâl-i vesvâs

775 Peymâne-keş-i edâ olur mı
Vahy-i dile âşnâ olur mı

Şâirlige sûz ü derd lâzım
Endûh u belâ olur mülâzım

Rûy u lebe etmeyip tenezzül
Açsın çemeni görülmedik gül

Her râhda eyleyip tekâpû
Şâhin-i hayâli ala âhû

Girdikde girîve-i hayâle
Çarpılmaya dîv-i kîl ü kâle

780 Açılsa mebâhis-i maârif
Kilki ola hasb-i hâle vâkıf

Deryâ-yı şerâb-ı fikre dalsın
Anı göreyim ki gevher alsın

Gevher dedigim degildir ol söz
Kim bir yere gelmiş ola kaş göz

Mânende-i mâkiyân-ı garrâ
Yek beyza hezâr fahr ü da'vâ

Ekser Arabiyy ü nâdir elfâz
Bi'lcümle gılâz ü aglâz

785 Bak bak ne güzel edâ-yı şîrîn
Gül-bûse yanında lâ'l-i nûşîn

Cem'iyyete kıl şu sözde dikkat
Gîsû-yı siyâh şâm-ı gurbet

Hançer burada zihî nezâket
Ebrûsına eylemiş işâret

Gerçi bu da haylice hünerdir
Ammâ ki sühan yine dîgerdir

Bir şâir-i rind-i pâk-meşreb
Dedi bu sözi makâma enseb

790 Hâyîde edâya sunma kim el
Bir kerre dahi demişler evvel

Çün şîve-i nâza mâiliz biz
Bir tâze-edâya kâiliz biz

Yoksa ne nezâket ü ne mazmûn
Da'vâ-yı fazîlet ile meşhûn

Nazm içre olur mı ilm ile lâf
Ya söylemeyim mi eyle insâf

Tetimme-i Kelâm

Bulmuş sühan-ı bülend-nâmı
Firdevsî-yü Husrev ü Nizâmî

795 Âyîn-i Nevâyî'de Fuzûlî
Bulmuş sühana reh-i vüsûli

İstanbul'umuzda Nev'i-zâde
Etmiş tek ü pû velî piyâde

Olsun mı Nizâmî'ye hem-âheng
Kur'ân'a uyar mı nağme-i çeng

Olmaz belî lûtf-ı tab'ı inkâr
Onun gibi dahi niçeler var

Her birisine hezâr tahsîn
Hâsidlerine hezâr nefrîn

800 *Tâ key sühan ez sühan rubâyîm*
Mâ ber ser-i kıssa-i hod âyîm

Miyânci Keşten-i Sühan Der Miyân-ı Îşân

Gördükde bu iki nev belâyı
Fehm etdi meâl-i mâcerâyı

Gâh eyledi rûy-i Hüsn'e dikkat
Gâh eyledi Aşk'a sarf-ı himmet

Mânende-i sîb ikisi yek-tâ
Sûretleri sürh ü zerd-sîmâ

Bu hâl ana kec-nümûn göründi
Bâzîçe-i bâz-gûn göründi

805 Rahm eyleyip ol iki cüvâna
Bu oldı miyânci-i miyâne

Bir vech ile eylemezdi bâver
Kim Hüsn ola rûy-ı Aşk'a çâker

Mehtâbdan ol olur mı ümmîd
Kim ola ketânı subh-ı câvid

Oldı reh-i fikreti muattal
Pervâne için yanar mı meş'al

Âsâr-ı mahabbet âşkâre
Mevcûda ne hâcet istihâre

810 Ammâ anı etmedi ki tahkîk
Kimden kimedir bu sûz ü teşvîk

Bu idi kabîle içre âdet
Kim ede cüvân nigâra rağbet

Öyle idi resmi bu diyârın
Hiç yokdı vukûı böyle kârın

İkisi de gerçi kim nazar-bâz
Ammâ biri kebk ü biri şehbâz

Hüsn'in dili zülfi gibi pâ-mâl
Aşk eylemez ana hiç ikbâl

815 Gördi ki Sühan bu iki bî-dâd
Bir başka yol eylemişler îcâd

Hüsn'e ecıyıp himâyet etdi
Tenhâya çağırdı sohbet etdi

Dedi ki benimle ol kafa-dâr
Gel kılma bu kâr-ı sehli düşvâr

Kim böyle kuruldı tâ bu dîvân
Muhtâc idi hüdhüde Süleymân

Tevfîka refîki eyle pey-rev
Şâpûr'ı bul ol cihâna Hüsrev

820 Yâr ile olur vusûl-ı dildâr
Zann-eyleme yârı yâre ağyâr

Bu nükteyi reh-revân mukirdir
Hem-râh ile râh ikisi birdir

Bu râha şitâb eden dil-âgâh
Hem râhı bulup bulundı hem-râh

Tenhâ-rev olan ger olsa hurşîd
Hûn içre olur makâmı câvid

Yâr ile olur vusûl-i mahbûb
Hem yârdır anladınsa matlûb

825 Fi'l-vâki' edip o pîr himmet
Günden güne tâzelendi ülfet

Nâz ile niyâz olup mükerrer
Sohbetler olurdı şîr ü şekker

Oldı heme dem be-vefk-i dil-hâh
Birbirine müşterî iki mâh

Çok sürmedi n'eyleyim bu bâzâr
Çok gördi bu zevki çarh-ı gaddâr

Bilmem ki ne rûzgâr esdi
Gül soldı hezâr savtı kesdi

Hitâb-ı Sâkî

830 Sâkî duracak zaman mıdır bu
Durmak n'ola imtihân mıdır bu

Sâkî kerem et şerâb yağdır
Ebr ol velî lâ'l-i nâb yağdır

Bu bey' u şirâdır etme âveh
Ver gonca vü al hezâr dûzah

Dâğ-ı dile bir şirâre koy sen
Ver jâle vü al hezâr gülşen

Sâkî bir içim şerâb yok mı
Kan ağlayorum kebâb yok mı

835 Sâkî getir âb-ı ergavânı
Yakdı beni âteş-i cüvânî

Gam hastesiyim esîr-i hicrân 836
Nabza göre şerbet eyle ihsân

Pâyende midir sipihr-i bî-dâd
Devr eyle direnge olma mu'tâd

Çün ömr edeyor şitâba himmet
Bir iki ayağla eyle sebkat

Germ eyle hevâ-yı iştiyâkı
Şerh eyleyeyim gam-ı firâkı

Peydâ Şüden-i Hayret ve Men'-i Îşân Ez Musâhabet

840 Mecnûn-ı siyeh-libâs-ı hirmân
Ya'nî kalem-i güsiste-sâmân

Leylâ-yı hayâle keşf edip râz
Bu gûne eder kelâma âğâz

Kim vardı kabîle içre bir merd
Hayret adı kendi şîr-i bî-derd

Hâkimdi serâser ol diyâra
Zâbit geçinir bu iki yâre

Câsûs-ı kazâdan oldı âgâh
Kim Hüsn ile Aşk'dır hevâ-hâh

845 Gerdûn gibi cevre kıldı himmet
Çekdi ara yerde sedd-i fürkat

Emr eyledi kim bu iki ser-bâz
Birbirine olmasın nazar-bâz

Emrine tehâlüf emr-i düşvâr
Ayrıldı ol iki mâh nâ-çâr

Seyr et ki sipihr-i bî-vefâyı
Râhat komaz iki âşnâyı

Cây oldı cemâl-ı Hüsn'e çâder
Bir mâh idi oldı ser-be-hâver

850 Hem Hazret-i Aşk o mihr-i rahşân
Hûn-âb-ı şafakla oldı galtân

Hayâl Besten-i Hüsn

Hüsn öyle hayâl kurdı gûyâ
Tenhâ ede Hayret ile gavgâ

Ya'nî ki çekip bir âh-ı cân-sûz
Ol düşmene ola hânmân-sûz

Pend-dâden-i Sühan

Fi'l-hâl gelip Sühan yetişdi
Ammâ ki bozuk düzen yetişdi

Hüsn'e niçe nusha etdi âğâz
Kim Hayret'e olma nâvek-endâz

855 Ol merd ile düşmez inkisârın
Âyînesidir cemâl-i yârın

Âh-ı dilin etme zengî-i mest
Âyîne-i Aşk'ı etme işkest

Bürhânları serd edip temâmî
Bu oldı ki zübde-i kelâmı

Yıkmak bu binâyı nâ-revâdır
Kim bir yüzi yârdan yanadır

Sen nâme yaz eyleyim ben îsâl
Bir dem dahi böyle hôş geçir hâl

860 Hayret'le savaşma geç geçenden
Hoşnûd ola ta ki Aşk senden

Nâçâr kalıp hemen ol âfet
Mektûb ile eyledi kanâat

Söz çokdı egerçi hâmesinde
Kan ağlayayazdı nâmesinde

Ol nusha çü imtisâl kıldı
Bu tarz ile arz-ı hâl kıldı

Nâme-i Hüsn Bâ Aşk

Ser-nâme-i nâme nâm-ı Yezdân
Kayyûm u Kadîm ü Hayy ü Rahmân

865 Yerden gögi eyleyen ser-efrâz
Gökden yere rahmet eden ifrâz

Vîrân eden ârzû sarâyın
İşkeste eden ümîd pâyın

Kâm-âver eden heves-gerânı
Nâm-âver eden sühan-verânı

Nîk ü bedi yokdan eden îcâd
Mansûbe-küşâ-yı rind ü zühhâd

Îsâr ola ba'd ez în tahiyyet
Ol zâta k'odır şefî'-i ümmet

870 Ashâb-ı güzîn ü âl ü evlâd
Ber cümle-i şân selâmhâ bâd

Bu nâme o yâr-ı câna gitsin
Bir âhdır âsmâna gitsin

Gerçi gam-i dil beyân olunmaz
Âteş gibidir nihân olunmaz

Bu nâme ki bir fakîrdendir
Gönli gibi kâğıdı şikendir

Bir zâlimedir ki pâdşehdir
Nâmem nazârında hâk-i rehdir

875 Ey bendesine enîs olan şâh
Şimdi ne sebebden etdin ikrâh

Manzûrun olan şikeste bendim
Şimdi kime bestesin efendim

Gerçi bilirim cüdâ degilsin
Ol rütbe de bî-vefâ degilsin

Hep bildigimi tüketdi hicrân
Bîmâr olan eylemez mi hezyân

Bir dâhiyedir ki düşdi nâgâh
Encâmını vuslat ede Allâh

880 Düşdümse niyâza nâzenînim
Elden ne gelir kafes-nişînim

Zen her ne kadar ki tîğ-zendir
Sâz-ı emeli bozuk düzendir

Ol dem ki seninle hem-nefesdim
Ser-mest-i piyâle-i hevesdim

Ma'lûm idi kim ne gûnedir hâl
Ger merd isen etme sen de ihmâl

Ol hâl güm oldı bî-mecâlim
Âvâre idim şikeste-bâlim

885 Bu şehre gam-ı firâk geldi
Vuslat gidip iştiyâk geldi

Hayret bana vasla oldı mâni'
Bir nâmeye sen de olma kâni'

Makbûl dutar mı şer'-i himmet
Nâçâr işin ede ehl-i kudret

Farz eyleyelim ki hâk-sârım
Yok şübhe ki hâk-i pây-i yârim

Hurşîd ki şâh-ı âsmândır
Ger zerreyi saymaya yamandır

890 Ey hâlime rahmi olmayan yâr
Fikr eyle ki rûz-i âhiret var

Yıllarca gül-i bahârın oldum
Âhir ki hazân erişdi soldum

Etdim sana cân u serle rağbet
Hem kudretim oldığınca hizmet

El-ân ki hâlim oldı müşkil
Terk etme bu zârı merhamet kıl

Benden sana gayri olmaz ikbâl
Vasl u ecelimden etme ihmâl

895 Ya vasl ile senden alırım kâm
Ya merg ile zinde eylerim nâm

Hayret beni kıldı zâr u muztar
Gayret sana düşdi ey dil-âver

Ger var ise sende bana rağbet
Var âh u figâna eyle âdet

Elbetde kabîle gûş ederler
Vaslımla seni hamûş ederler

Âzürde isen bu mâcerâdan
Cevr eyleme havf kıl Hudâ'dan

900 Ben eylemedim bu derdi îcâd
Senden bana oldı bunca bî-dâd

Ey ahterimi siyâh eden mâh
Vehm eyle ki müntakimdir Allâh

Bir âfete sen de dûş olursun
Âhım gibi şu'le-pûş olursun

Hasretde koma bu hâk-sârı
Bir sözle tesellî eyle bâri

Şükr eyle Hudâ'ya ey semen-ten

Ya sen ben olaydın âh ben sen

905 Rüsvâylığım edersen ikrâh
Göster bana doğrusın nedir râh

Âşıkda hayâ karâr eder mi
Mikdârını şey güzâr eder mi

Sende bilirim bu derd yokdur
Çarhın belî rûzgârı çokdur

Ma'lûm degil verâ-yı perde
Çok bilmeyen uğradı bu derde

Belli ki kabîle içre âdet
Senden banadır hemîşe rağbet

910 Er kim ede nâm-zedden ikrâh
Duhter kalır evde hâh-nâ-hâh

Hiç âh ü enîni çâre vermez
Tûfân-ı gamı kenâre vermez

Benden gam u derd ü sûz-ı takrîr
Senden biter iş sen eyle tedbîr

Söz erdi hitâma işte ey mâh
Hayr ede netîcesini Allâh

Âverden-i Sühan Nâmerâ Ber Aşk

Ol dem ki kelâm erip hitâma
Dest-i Sühan'a verildi nâme

915 Aldı Sühan azm-i râh kıldı
Hüdhüd gibi kasd-ı şâh kıldı

Buldı gelip Aşk'ı lâl ü hâmûş
Âyîn-i kadîmi üzre medhûş

Ne dûzah-i gam ne zevk-i dîdâr
Gûya ki ne yâr var ne ağyâr

Dedi ki Sühan yeter bu ahvâl
Bu nâmeyi aç da gör nedir fâl

Hem bak ki Cenâb-ı Hüsn-i yektâ

Senden nice eylemiş teberrâ

920 Bin ye's ile eyleyip şikâyet
Fürkat sözin eylemiş hikâyet

Aşk ol sözi gûş edip ayıldı
Tekrâr düşüp yine bayıldı

Bir nice zamân geçip özinden
Geldi söze kan gelip gözinden

Sordı ki ne gûne nâmedir ol
Göster ne siyâh-câmedir ol

Çün aldı nigâh edip serâpâ
Fehm etdi nedir meâl-i da'vâ

925 Ol an alıp eline hâme
Yazdı o da bir cevâb-nâme

Sûret-i Nâme-i Aşk

Ser-nâme-i nâme nâm-ı Sübbûh
Peydâ-kün-i akl u hâlik-i rûh

Ma'mûr eden âlem-i belâyı
Mehcûr eden iki âşnâyı

Hüsn'i eden âftâb-ı rahşân
Aşk'ı eden âteş içre büryân

Me'yûse veren ümîd-i vuslat
Me'nûsı eden esîr-i hasret

930 Niçe salavât o Resûl'e
Şâhenşeh-i a'zem-i Betûl'e

Hem niçe selâm ola havâle
Evlâd-ı kirâm ü cümle âle

Bu nâme ki bir siyeh şererdir
Hâkister-i şu'le-i cigerdir

Bir cennetedir ki reh-güzârı
Dûzahdır anın gül-i bahârı

Söz gerçi ki hâl-i zindegândır
Geh mürdeyi söyletir cihândır

935 Ey bendesin öldürüci hünkâr
Tedbîr nedir elimde nem var

Nâmen dil-i zâra vâsıl oldı
Ok degdi ve yara hâsıl oldı

Bilmem ne füsûndı ol fesâne
Dûzah haberin getirdi câna

Dûzah dedigim ne câna minnet
Bir söz var içinde adı fürkat

Bir niçe zamân ki lâl idim ben
Ol havf ile pür-melâl idim ben

940 Sandın beni görmeyip uyanık
Ma'şûk benim de sensin âşık

Ben ise bu vakti eyleyip yâd
Hayrânlığı dil ederdi mu'tâd

Bir çâresizim nedir bu cebrin
Billâh ne tiz tükendi sabrın

Ey kendini bende add-eden şâh
Yûsuf'dur olan fütâde-i çâh

Hûn sanma görüp elinde hınnâ
Bî-behredir aşkdan Züleyhâ

945 Ey gül deme pâre pâre hûnum
Zann-etme ki bülbül-i zebûnum

Gül-gûnedir olsa hûn degildir
Bülbül sözi gül-füsûn degildir

Zann-etme ki gam harâbı sensin
Rûşen günün âftâbı sensin

Şûrîde benim ki bin gamım var
Her gamda yine bin âlemim var

Gördün bu tahammül içre hâlim
Var sandın ola ferâğ-ı bâlim

950 Bülbülde görüp figân heyhât

Pervâneye töhmet etdin isbât

Bu yolda egerçi kâr çokdur
Deryâ-yı gama kenâr yokdur

Ammâ buna hükm-eder ki yârân
Pinhân gerek ola derd pinhân

Çün istedin ola âşkâre
Âsân görünür figâna çâre

Gavgâ-yı mahabbet ise maksûd
İşte felek işte âh-ı pür-dûd

955 Min ba'd men ü sanem-perestî
Heyhât heyhât zühd ü hestî

Çün sen diyesin ki eyle efgân
Tûfânı sayar mı çeşm-i giryân

Tedbîrime çünki rağbetin var
Min ba'd figândan olma bîzâr

Gam defterinin resîdi yokdı
Senden bana kâm ümîdi yokdı

Ol dâiye ber-tarafdı evvel
Şimdi buna çıkdı iş muhassal

960 Fermân senin husûli benden
Cân verme benim kabûli senden

Seyr'et nic'olur figân ü zârî
Da'vâ ne şekil verir karârı

Bed-ahdlik ummazam özümden
Ger haşr ola dönmezem sözümden

Tedbîr budur ki ederim ben
Ey gözleri haste hôş-dil ol sen

Sadât-ı kabîle în ü ândır
Çeksinler eli ki baş ü cândır

965 Bu yolda kim ola sedd-i râhım
Cân zâd-ı rehim Hudâ güvâhım

Sabr eyle biraz sen etme efgân
N'eyler bakalım Hudâ-yı zî-şân

Bu nâmemi sakla hırz-ı cân et
Ol ahdi ki eyledin amân et

Sıfat-ı İsmet Ki Dâye-i Hüsn Bûd

Çün oldı cemâl-i Aşk'dan dûr
Hüsn oldı o fikret ile rencûr

Etmişdi o şem'i zîb-i zânû
İsmet deyerek bir âteşîn-hû

970 Perverde-i şîr edip mukaddem
Vermiş o güle arakla şebnem

Kılmış anı mevsim-i sabâda
Cûbâr-ı hayâdan âb-dâde

Tenhâda figânın eyleyip gûş
Duydı gam-ı Hüsn'i oldı bî-hûş

Çün perdeden aşdı sâz-ı fürkat
Gûş etdi usûli ile İsmet

Hiss-eyledi kim o mâh-pâre
Bir mihre diler k'ola sitâre

975 Bilmezdi nedir bu gûne derdi
Kangı gül içindir âh-ı serdi

Her gece bakıp o dil-nüvâze
Gönlinde yakardı dâğ-ı tâze

Ol dâğ yakınca hasret ile
Bu zülfin ederdi hep fetîle

Âh eyleyicek o serv-kâmet
Başına kopar bunun kıyâmet

Ol eşkin edince seyl-i deryâ
Bî-çâre olurdı rû-be-sahrâ

980 Hüsn etmede idi dem-be-dem âh
Bir Aşk bilirdi bir de Allâh

Âgâh Geşten-i İsmet Ez Gam-ı Hüsn

İsmet buna sordı sûz-ı derdi
Gûş etdi cevâb âh-ı serdi

Hüsn eyledi mâcerâyı takrîr
Rü'yâsını etdi böyle ta'bîr

Kim haste-i aşka sorma derdin
Depretme o bî-kesin neberdin

Geldi başıma bu bir kazâdır
Allâh bilir ne mâcerâdır

985 Bî-derde olur mı derd takrîr
Ez-cümle ola verâ-yı ta'bîr

Pervâneye sorma hâhişinden
Sevdâsını anla sûzişinden

Bilsem ki nedir bu sûz ü gavgâ
Etmezdim esâs-ı sabrı yağmâ

Ol âteş-i gam ki düşdi câna
Lûtf eyle ki düşmesin zebâna

Çarh etdi beni esîr-i hicrân
Bu teşneyi kıldı sîr-i hicrân

990 Tenhâ eder iken âh ü feryâd
Gûş eyleyip etme sen de bî-dâd

Yazık sana kim tebâh olursun
Âzürde-i tîr-i âh olursun

Sen dinlemek ile medd-i âhı
Rüsvâylığın göründi râhı

Şimden gerü şöhre-i diyârım
Günden güne gamla bî-karârım

Âteş-geh-i sînem oldı berbâd
Yandım bu hevâda işte feryâd

995 Gam kâbesinin budur hevâsı
Efgândır o ma'bedin duâsı

Ümmîdi tabîbden sikamdır

Matlabları izdiyâd-ı gamdır

Her kim ki bu râha etdi rağbet
Reh-zendir o reh-reve selâmet

Hem-rehligim ile etme ikrâh
Rüsvâylığa bilir misin râh

Çün yârdan oldı yâr mehcûr
Rüsvây ola hâh hâh mestûr

1000Cânân ki fedâ ede bu cânı
Yetmez mi belâ-yı zindegânî

Çâre Endîşîden-i İsmet

İsmet işidince bu cevâbı
Efkârını aşdı ızdırâbı

Söyletdigine olup peşîmân
Gûş u lebe urdı muşt-ı hüsrân

Dedi ki ne derde düşdüm eyvâh
Kendim aradım da oldum âgâh

Yakdım bu şererle hânmânı
Ey kâş işitmeseydim anı

1005Kûr ü ker olaydı çeşm ü gûşum
Zehr olmaz idi bu ayş ü nûşum

Şimdi bu belâ ki çâre müşkil
Bîmâr zaîf ü derd kâtil

Besbelli ki derd-i aşkdır bu
Bir râh-neverd-i aşkdır bu

Yâdına gelince oldı hâmûş
Aşk adını eylemiş ferâmûş

Bir nesne mi var ki ola mübhem
Aşk olmasa hiç olur mı bu gam

1010Lâkin buna tesliyet gerekdir
Bu goncaya terbiyet gerekdir

Zu'mınca olup fesâne-perdâz

Ser-nâme-i nusha etdi âğâz

Münâzara-i İsmet Bâ Hüsn

Dedi ki eyâ gül-i murâdım
Nev-reste-i gülşen-i fuâdım

Her derd ki var devâsı vardır
Her haste ki var şifâsı vardır

Efsâne-i ye'se olma mu'tâd
Düşdünse de aşka etme feryâd

1015 Gâyet hazer et ki ey gül-endâm
Bu nutkunı duymasın leb ü kâm

Efgânını eyleme ziyâde
Nâmûs u hayâyı verme bâda

Bir harf ki lebden ede pervâz
Bin gûşda olmaz âşiyân-sâz

Ol sırrı ki hoşça dutmadın sen
Bir sînede eylemez neşîmen

Sır şâhdır ana ihtimâm et
Koğma ev içinden ihtirâm et

1020 Kim sonra sipâh olup haberdâr
Hem sen hem evin olur nigûn-sâr

Söz dut kerem ü inâyet eyle
Esrârı deme himâyet eyle

Her renge boyan da reng verme
Mir'ât-ı safâya jeng verme

Sözdür dil ü câna berk-ı hırmen
Ayrılmasın ol şirâre senden

Hem kendi nişân olur hevâya
Hem düşdügi yer gider hebâya

1025 Harf atdığı-çün kemân cihânda
Hamyâzeden olamaz amanda

Esrârını halka fâş edersin
Havfım bu ki sen telâş edersin

Pâsûh Dâden-i Hüsn Bâ İsmet

Hüsn ol sözi gûş edip üzüldi
Zehr ağladı acı acı güldi

Dedi ki aceb yola gidersin
Seyl-âba karâr hükm edersin

Mümkin mi ki aşkı edem inkâr
Sen anladığın degil bu esrâr

1030Bilmezsin ilâc bâri sorma
Bîmârı tekerleme-yle yorma

Sandım ki kelâm-ı aşk söyler
Ben zâra peyâm-ı Aşk söyler

Sen hod bırakıp o bahsi der-kâr
Mir'ât dedin gehî geh esrâr

Teng oldı derim başıma gerdûn
Şimdi ne gerek hum-ı Felâtûn

Nâmûs ne şey hayâ ne sözdür
Pervâneye mûmyâ ne sözdür

1035Ben âteşe eylerim tekâpû
Dersin ki yol üzre var korku

Gâh şâh u sipâha etdin âheng
Geh verme dedin safâya hiç jeng

Ben sarhoşı olduğum ne meydir
Sen nehy buyurduğun ne şeydir

Lâzımsa eger sana fesâne
Sen dinle ben eyleyim terâne

Deryâ gibi birden eyleyip cûş
Ey Aşk dedi ve oldı hâmûş

Behâne-i Dîger Engîhten-i İsmet

1040Hâlin görüp İsmet-i yegâne
Buldı yine başka bir behâne

Dedi ki cenâb-ı Aşk-ı yektâ
Bir merddir ol ki bî-muhâbâ

Mektebde seninle hem-sebakdır
Bu söze kabîle yek-nesakdır

Elbetde sen ana nâm-zedsin
Kâm-âver-i vuslat-ı ebedsin

Gelmez ana da bu kâr mahbûb
Sen tâlib olup ol ola matlûb

1045Bir kerre bu söz olursa meşhûr
Rüsvâylığı dutar mı ma'zûr

Hâhiş-ger isen de bî-zebân ol
Kızsın kerem eyle sen girân ol

Havfım ki duyarsa hazret-i Aşk
Eyler seni tîğ-i gayrete meşk

Çîzî-i Dîger Endîşîden-i Hüsn

Hüsn etdi bu nutka zihnini sarf
Çün Aşk demişdi harf-ber-harf

Dedi ki ölüm ne cândır ey cân
Fevt olmasa ger rızâ-yı cânân

1050 Ben havf ederim melûl olur yâr
Sen havfdasın ki eyler âzâr

Olmuşdı bu haste-hâl medhûş
Bu hücneti eylemiş ferâmûş

Sen bilmeyerekden etdin âgâh
Sen âh dedin ben anladım mâh

Dil-teng olayım ve mühr-ber-leb
Darılmaya tek o gonca-meşreb

Kan yutayım etmeyim anı fâş

El yâreme olmasın nemek-paş

1055 Yansın gamına bu cân-ı bî-bâk
Tek gamzesi olmasın zehir-nâk

Bin ba'd olayım sükûta mu'tâd
Ölsem dahi nâmın etmeyim yâd

Hey bu ne sitemdir Allah Allah
Hem âteşe yan hem etme eyvâh

Te'kîd-i İsmet

İsmet dedi yok bu kâra çâre
İnsâf vere Hudâ o yâre

İğzâb oluyor figândan ol mâh
Çeşmi kararır ger eylesen âh

1060 Der kim o figân bana gerekdir
Mahbûba hemîn vefâ gerekdir

Sükûn Yâften-i Hüsn

Gûş etdi bu kavli hâh-nâ-hâh
Nâz eyleme kasdın etdi ol mâh

Kânûn gibi oldı câyı gûşe
Sûretde çekildi ayş ü nûşe

Âgâhî Dâden-i Sühan Ber Aşk

Bu mebhasi etmek için iz'ân
Olmuşdı Sühan da anda pinhân

Gûş etdi temâm-ı mâcerâyı
Dinlerdi meger bu müddeâyı

1065 Çün oldı Sühan bu sırra vâkıf
Etdi gelip Aşk'ı dahi ârif

Kim Hüsn senin-çün oldı dil-sûz
İnsâf kıl imdi ey dil-efrûz

Lâyık mı ki Hüsn edip figânı
Sen kılmayasın fedâ bu cânı

Billâh bu mı resm-i aşk-bâzî
Dildâr ede şîve-i niyâzı

Şimden gerü hâhişin ziyâd et
Endûh-ı firâka i'tiyâd et

Hâl-i Aşk

1070 Evvel ise Aşk-ı bî-serencâm
Ol şîr-nihâd ü haste-endâm

Tenhâ yakıp âh-ı sîne-sûzın
Birkaç gece hoş geçirdi rûzın

Kâfûrını sakınıp şererden
Nûr aldı fetîle-i seherden

Ya'nî ki hayâl-i rûy-ı cânân
Eylerdi şebin sabâha mihmân

Efkâr-ı gam eylese teselsül
Gîsûsın ederdi hep tahayyül

1075 Kıldıkca şerâb-ı şevkı ser-hôş
Lâ'l-i nemekin ederdi hâmûş

Oldıkca muhît-i gamda güm-nâm
Hüsn adın anıp bulurdı ârâm

Etmişdi firîb va'd-ı kemmûn
Bâğ-ı emele riyâz-ı lîmûn

El-hâsıl olurdı Aşk-ı çâlâk
Ümmîd-i visâl ile ferah-nâk

Ber Geşten-i Kâr Ve Mecnûn Şüden-i Aşk Der Hevâ-yı Hüsn

Vaktâ ki duyuldı kâr-ı fürkat

Gönlinde kırıldı hâr-ı fürkat

1080 Ol cism-i latîf-i nûr-peyker
Göz merdümi gibi oldı lâgar

Bilmezdi ki çarh-ı kâr-nâ-sâz
Fürkatde vere karâr nâ-sâz

Vuslat güni hoş hoş eyleyip îş
Akşamını eylemezdi derpîş

Dildârını kendiye görüp yâr
Sanırdı ki çarh için bekâ var

Degmez mi meger degil mi lâyık
Zevk-i dü cihâna nâz-ı âşık

1085 Ma'şûk niyâzı kılsa âdet
Dûzahda var âşıka saâdet

Ol devleti hazm olur mı mümkin
Bir anı deger cihân mülkin

Fürkat bunun üstine belâdır
Az âşık o derde mübtelâdır

Düşmez olur olmaz aşk-bâza
Kim döndüre nâzını niyâza

Kim uğradı bu gam-ı elîme
Firdevsden atılıp cahîme

1090 Yâr olmuş idi buna heves-nâk
Bîçâreye ejder oldı tiryâk

Sayyâd ki bin füsûn okurdı
Bin Tebbet-i vâj-gûn okurdı

Çün âhûyı eyledi giriftâr
Bî-gâile çekdi tîğ-i âzâr

Gam şerhi hulâsa mücmel olmaz
Tafsîl olunup muhassal olmaz

Gelsin mi o âhlar beyâna
Bir nebzesi sığmaz âsmâna

1095 Derd âlemidir dil-i şerer-nâk
Almaz o nücûmı zîc-i eflâk

Söz kanda bu kulzüm-ı belâdan 1096
Efgân yanar bu mâcerâdan

Zârîden-i Aşk

Çün Aşk Hüsün'den oldı me'yûs
Feryâdı kopardı dest-i efsûs

Bin gevher-i eşk ile edip yas
Zahm-ı cigere ekerdi elmas

Söz söyleyemezdi hayretinden
Hâmûş olamazdı dehşetinden

1100 Almışdı dilin belâ-yı cânân
Çeşminde ne dûzah u ne tûfân

Gönli kırığın döküp gözinden
Âteş dökülürdi her sözinden

Verdikde nefes yem-i belâya
Sığmazdı habâb-veş semâya

Dûzahda edince âh-ı serdi
Reşk-âver-i zemherîr ederdi

Hasretle edince girye vü âh
Eylerdi temûz-ı germi dey-mâh

1105 Geh söylenip âftâba karşu
Âteş kor idi habâba karşu

Geh encüme eyleyip nigâhı
Ol kişti yakardı berk-ı âhı

Mecnûn gibi deşti etmeyip câ
Her şehre ki bakdı oldı sahrâ

Ol rütbede dökdi eşk-i pür-tâb
Kim oldı cihân serâb u girdâb

Za'f ile çü rişte-i şerâre
Râh-ı adem açtı her diyâre

1110 Çün peşşe olup zaîf ü nâ-kâm
Nemrûd-ı sipihri kıldı sersâm

Bir rütbe zaîf idi ki ol mâh
Gâhîce olurdı âha hem-râh

Ammâ ki kemâl-i heybetinden
Arş titrer idi mehâbetinden

Tek Hüsn için Aşk âh kılsın
Dünyâ yıkılırsa ha yıkılsın

Bir sîne ki gamdan ola derhem
Gönlinde midir harâb-ı âlem

1115 Hoşdur yıkılırsa çarh-ı gaddâr
Hoşnûd ola tek cenâb-ı dildâr

Çıkmışdı aradan Aşk-ı çâlâk
Ger yansa ne gam zemîn ü eflâk

Çün bulmaya anda kimse râhat
Fülk-i felege gerek felâket

1118 Gâhîce ki gamdan ola berbâd
Eylerdi bu şi'r-i pâki inşâd

Tardiyye

I

Bir şâha esîr oldı kim dil
Her bendesi Kahramân-ı kaatil
Gamze-yle sitemde lâ'li yek-dil
Bîgâne nigâhı kana mâil
Tîr-i gamı câna âşnâdır

II

Dîvân-ı kazâsı zulm-bünyâd
Lerzende-i bîm-i cânı cellâd
Her gûşede bang-i dâd ü bî-dâd
Gavgâ-yı kıyâmet âh ü feryâd
Mahşer mi yahud bu Kerbelâ'dır

III

Lâ'l-i lebi ömr-i Nûh-ı ma'nâ

Çeşminde nühüfte rûh-ı ma'nâ
Hep dökdigi kan sabûh-ı ma'nâ
Feyz-i sühanı fütûh-ı ma'nâ
Her nutkı hayâtdır bekâdır

IV

Zülfin dağıdıp ederse tâlân
Küfre sığınır sipâh-ı îmân
Bu havf ile kâküli perîşân
Da'vâsına tîğ-i katli bürhân
Veh bu ne acîb müddeâdır

V

Bîçâre gönül gamı-yle yansın
Tek ol büt-i âteşîn inansın
Hûn-âbe-i hecre cân boyansın
Mahmûr gözi şerâba kansın
Her kahrına bin Kerem fedâdır

VI

Gâlib gibi sad hezâr meftûn
Sahrâ-yı mahabbetinde Mecnûn
Olmaz yine kimse zâr u dil-hûn
Her cevrine ehl-i derd memnûn
Ammâ ki ne çâre bî-vefâdır

Der Sıfat-ı Gayret Ki Lâlâ-yı Aşk Bûd

Var idi yanında bir belâ-keş
Gayret adı her peyâmı âteş

1120 Lâlâsı idi o bî-mecâlin
Ebri-ydi o gevher-i hayâlin

Etmişdi o şem'-i sîne-sûzı
Bezm-i elemin harem-fürûzı

Çün tıfl-ı şerer o dil-figârı
Beslerdi ki yaka her diyârı

Çün merdüm-i çeşm-i ehl-i sevdâ

Her dem kara giydirirdi ana

Yıldan yıla tohm-ı lâle-âsâ
Saklardı ki dâğın ede peydâ

1125 Çok eyledi penbelerde pinhân
Tâ dâğ-veş ola dopdolu kan

Çün tıfl-ı sirişk o dil-nüvâzı
Gerd-i gamın etdi hâk-bâzı

Tâ kim büyüdükde ola ol mâh
Çün seng-i mezâr rûy-ber-râh

Tevbîh Kerden-i Gayret Bâ Aşk

Çün Aşk'da gördi derd-i hasret
Fursat bulup ana sordı Gayret

K'ey gonca-i şu'le-zâr-ı dûzah
N'oldı ki edersin öyle âveh

1130 Bâis ne bu rütbe âh-ı serde
Noksân mı erişdi yohsa derde

Derdin ne sakın devâ mı buldun
Bu nâle nedir şifâ mı buldun

Ger derd için eyledinse feryâd
Efsûs bana hezâr bî-dâd

Çün mühmeli merd geldi derdin
Derd olmalıdır şiârı merdin

Pâsuh Dâden-i Aşk

Aşk acı acı bakıp o merde
Zehr ekdi nigehle dâğ-ı derde

1135 Dedi buna bâ-haber misin sen
Hüsn adını gûş eder misin sen

Var git ki sözüm sana degildir
Sus sus bu o mâcerâ degildir

Yârâna yetişmege kıl ikdâm

Dön kim geri kaldı sabr u ârâm

Âhımla bu rûzgâr dolsun
Sen git de ne olmalıysa olsun

Dil-şâdlığım zamân nic’oldun
Söz söyleyecek zamân mı buldun

1140 Ben bunda yokum gel etme ârâm
Kim bahsedip ede şimdi ilzâm

Pâsüh Dâden-i Gayret

Gayret dedi kim bu yârlıkdır
Maksat sana gam-küsârlıkdır

Hâşâ sana ta’n ola bu güftâr
Dildâr-ı kadîme etme âzâr

Lâkin gam u âh çâre vermez
Bu kulzüm-i hûn kenâre vermez

Terk eyle bu rütbe hûy u hâyı
Boş boşuna kûh-veş sadâyı

1145 Bir zahm ile kendin eyleme gayb
Feryâdı bırak ki aybdır ayb

Yoksa bunı sen kolay mı sandın
Gam leşkerini alay mı sandın

Pâsuh Dâden-i Aşk

Aşk ana bakıp dedi nedir rây
Yâ Rab ne belâya uğradık vây

Söz anlamadan mı kaldı Gayret
Ya bana mı ârız oldı lüknet

Lâzım mı her âh hasret olmak
Her girye hemân şikâyet olmak

1150 Ma’zûr dut ey refîk ma’zûr

Me'mûrdur Aşk âha me'mûr

Pâsuh Dâden-i Gayret

Gayret dedi ahlar güzeldir
Ammâ ki ne sûd bî-mahaldir

Bu deştlerin verâsı yokdur
Hüsn'ün de buna rızâsı yokdur

Pâsuh Dâden-i Aşk

Aşk ana dedi ki bî-hıredsin
Dermânde-i fehm-i nîk ü bedsin

Hüsn olmasa ger bu âha hoşnûd
Bir ânda olurdı çarh nâ-bûd

1155 Sen âhı buhâr-ı ser mi sandın
Feryâdımı bî-eser mi sandın

Yâr uyhusına fesânedir hep
Bezminde anın terânedir hep

Leylâ'ya gülünc olur muhassal
Nevmîdi-i Kays ü sa'y-i Nevfel

Behâne-i Dîger Engîhten

Gayret çekip âh-ı sîne-sûzı
Deycûra mübeddel etdi rûzı

Dedi ki hezâr bâreka'llâh
Âgâh imiş Aşk oldum âgâh

1160 Ammâ sana bir hevâ gerekdir
Ma'şukuna iddiâ gerekdir

Var iste kabîle içre yârin
Şehbâzsın al hemân şikârın

Efgânı ko eyle azm-i dildâr
Bin re'ye olur netîce bir kâr

Ben dahi seninle hem-süvârım
Kühsâr-ı belâda yâr-ı gârım

Ol şart ile kim sen eyle himmet
Tâ küşte-i kahrın ola İsmet

1165 Ya bana ver ol husûsa destûr
Tâ İsmet'i kahrım ede makhûr

Dut bu sözümi ki hayrdır hayr
Gayret ara yerde istemez gayr

İsmet sebeb oldı oldı Hayret
Yek-dillere reh-nümâ-yı fürkat

Bu vak'aya sen de âşnâsın
Bilmem ne hayâle mübtelâsın

Çâk olmayıcak sadef ne kâbil
Olmak güher-i murâd hâsıl

Âzürden-i Aşk

1170 Aşk ağlayarak dedi ki hâmûş
Bir yol Sühan'ın sözini kıl gûş

Hiç tîr atılır mı yâre doğru
Doğrulma sen ol diyâre doğru

Ger var ise sende bir mürüvvet
Hem-râhım ol eyle bana hizmet

Ne havf-ı ser ü ne fikr-i cân et
Bâzârıma uy da bir ziyân et

Dîvâneye râh olur mı ta'rîf
En puhtesidir bu hâm teklîf

1175 Hiç tîğe olur mı arz-ı dîdâr
Âyîne midir ya her güher-dâr

Gel yanıma el verirse böyle
Yoksa iyi gördigini söyle

Gelmiş bana şart u ahd söyler
Zen gibi nevâ-yı mehd söyler

Ger şöyle olursa böyle olsun
Ya böyle olursa şöyle olsun

Bir medrese bahsi eylemiş derc
İster bana ede cümlesin harc

Muvâfakat-ı Gayret Bâ Aşk

1180 Gayret dedi ahdim olsun ey yâr
Bî-ser olayım sana kafa-dâr

Bir dahi dehânım etmeyim bâz
Kalsın bu kafesde tûtî-i râz

Ger çarh muhâlefet ederse
Başım vereyim kılın giderse

Sanma reh-i râhata giderdim
Ben şevkını imtihân ederdim

Yan çizdi sanıp bu pür-melâli
Güftâr ile etme infiâli

1185 Böyle kılıç atlayınca Gayret
Aşk eyledi kaş ile işâret

Gel yanıma olalım revâne
Geçdi geçen eyleme behâne

Bu niyyete fâtihâ deyip Aşk
Âğâz-ı visâle eyledi meşk

Tâlib Şüden-i Aşk Akd-i Hüsn Râ

Gayret'le cenâb-ı Aşk-ı çâlâk
Maksûda ki oldılar heves-nâk

Mollâ-yı cünûn verdi fetvâ
Kim Hüsn için oldı farz gavgâ

1190 Kasd etdi ki ola Aşk-ı gam-hâr

Ahvâl-i kabîleden haberdâr

Her biri arardı vasla çâre
Âşık geçinirdi ol nigâre

Bu resme gerek belâ-yı düşvâr
Yek başına Aşk âlem ağyâr

Cem' eylediler kabîleyi hep
Aşk eyledi anda arz-ı matlab

Kim gevher-i Hüsn'e tâlibim ben
Gavgâ-yı talebde gâlibim ben

1195 Ol dürr ise dil ana sadefdir
Cânân ile cân halef selefdir

Ger Hüsn ise âftâb-ı rûşen
Gerdûnı o nûrun olmuşum ben

Gavgâya eger düşerse tedbîr
İşte kalem işte tîğ u şemşîr

Her hasmı ki tîğim etdi berbâd
Mersiyyesini ben etdim inşâd

İstihzâ-yı Kabîle Ki Zihî Genc-i Bî-renc

Sâdât-ı kabîle-i Mahabbet
Birbirine etdiler işâret

1200 Kim yâveye başlamış bu bî-dil
Mecnûn'a nedir devâ-yı âkil

Her biri takıldı hasb-ı tâka
Bîçâreyi aldılar mezâka

Kimi dedi tîğin eyleme tîz
Afyona begâyet eyle perhîz

Kimi dedi hûlyâ belâdır
Eyvâh bu derd bî-devâdır

Kimi dedi etme şi're rağbet
Zîrâ ki verir hayâle sûret

1205 Kimi dedi tahtınız mübârek

Şâhım ola bahtınız mübârek

Kimi dedi hayli turfa meczûb
Eğlenme degil mi yoksa matlûb

Kimi dedi işte derd-i hummâ
Fasd eylemeyince böyledir ha

Kimi dedi var elinde şemşîr
Mecnûn'un olur devâsı zencîr

Kimi dedi söylenir ya zâhir
Zîrâ telef oldı mâlı vâfir

1210 Her bâbdan açılıp kapular
Güftâre boşandı yâve-gûlar

Ser-rişte bulup bir iki miksâr
Ders-i galâtâtı etdi tekrâr

Baş ağrıdırım egerçi ahbâb
Zükkâma nefîlidir bu güllâb

Bir vakt-i zamân hamâma gitdim
Bilmem ki ne eyledim ne etdim

Hammâm dediniz de geldi yâda
Bir mâddiye cümleden ziyâde

1215 Evvel anı eyleyim hikâyet
Bir şeyhden eyledim niyâbet

Ger söyledigi hep olsa i'lâm
Bulmaz bu risâlemiz son encâm

Velhâsıl o merdek-i çep-endâz
Bin halt-ı kelâma etdi âğâz

Serd etdi hadîs-i zû şücûnı
Nekl eyledi mûceb-i cünûnı

Kaldı ara yerde Aşk u Gayret
Zevklendi bütün Benî Mahabbet

1220 Mebhût kalıp o merd-i çâlâk
Arz eyledi Hüsn'e sîne-i çâk

Hüsn öylece verdi kim peyâmın
Gûş eyle kabîlenin kelâmın

Anlar ne ki re'y ederse izhâr
Re'yim benim oldur olma bîzâr

Tazarru' Kerden-i Aşk Bâ Kabîle

Nâ-çâr kalıp o merd-i hayrân
A'dâlara oldı abd-i fermân

Sordı sebebi nedir bu bî-dâd
Kim etdi kabîle anı îcâd

1225 Mûceb ne ki suhre oldı hâlim
Haml oldı fezâhata makâlim

Nush etmenize ne oldı hâil
Ma'kûle degil miyim ya kâil

Ger tâlib-i Hüsn olursa mecnûn
Tîmâr-hâne olur bu gerdûn

Zecrin sebebin beyân buyurun
Cürmüm var ise ıyân buyurun

Cevâb-ı Şâfî Dâden-i Kabîle

Sâdât-ı kabîle cümleten hep
Kıldılar ana beyân-ı matlab

1230 K'ey tâlib-i Hüsn olan hıred-mend
Gûşunda durursa gevher-i pend

Fikr eyle ki cümle âşnâyız
Hep şûr ü hevâya mübtelâyız

Bir sözle kim oldı yâre vâsıl
Bir gonca ile bahâre vâsıl

Hiç mümkin olur mı rencsiz genc
Çok kimseye erdi gencsiz renc

Zevklenmemize degil mi ahrâ
Birden bire vasl-ı Hüsn'i da'vâ

1235 Hiç sözle olur mı vasl-ı dildâr
Lûtf et bu kelâmı etme tekrâr

Da'vâmızı sanma hîlemizden
Var Kays'a da sor kabîlemizden

Bî-mihnet ü gam vusûl-i dildâr
Âyâ kime oldı bu sezâ-vâr

Hiç kimse bu râha gitmemişdir
Bir ferd bunı işitmemişdir

Meydanda ki baş içindir efser
Ser ver k'olasın bu yolda ser-ver

Kabûl Kerden-i Aşk Belâhârâ

1240 Aşk anladı kim nedir serencâm
Gavgâ-yı makâle verdi ârâm

Dedi buyurun ne ola hizmet
Min ba'd men ü belâ vü mihnet

Sâdât-ı kabîle etdi tedbîr
Kim mehrine eyle nakdi tevfîr

Hüsn akdine çok bahâ gerekdir
Evvel sana kîmyâ gerekdir

Durma sefer et diyâr-ı Kalb'e
Cân baş ko reh-güzâr-ı Kalb'e

1245 Ol şehrde kîmyâ olurmuş
Yolda belî çok belâ olurmuş

Bin başlı bir ejder-i münakkaş
Mumdan gemi altı bahr-ı âteş

Bin yıllık yol harâbe-i gam
Anın ötesi sarây-ı mâtem

Meşhûr o yolun başında câdû
Her mûyı yılan yalan degil bu

Bir deşt içinde dîv ü perrî
Arslan kaplan vuhûş-ı berrî

1250 Cin nev'i hezâr bed-likâlar
Câdû kılığında ejdehâlar

Muzlim gecelerde gûl-i yâbân
Âvâzesi ra'dden nümâyân

Sihr ile yağar o deşte âteş
Gâhîce ef'î-i münakkaş

Allah muîn olup geçersin
Kalb şehrinin âbını içersin

Kıl andaki kîmyâyı hâsıl
Gel bunda ol işte Hüsn'e vâsıl

Sefer Kerden-i Aşk Be Diyâr-ı Kalb Ve Ser-encâm-ı Vey

1255 Aşk oldı bu müjdeden ferah-nâk
Bin şevk ile kıldı câmesin çâk

Fi'l-hâl sorup diyâr-ı Kalb'i
Dutdı reh-i reh-güzâr-ı Kalb'i

Gayret de olup ana kafa-dâr
Kıldı iki yâr azm-i dildâr

Çün girdi o merd-i râh râha
Evvel kademinde düşdi çâha

Sıfat-ı Çâh u Dîv ve Ser-güzeşt-i Û

Ammâ ki ne çâh çâh-ı girdâb
Mânend-i ebed verâsı nâ-yâb

1260 Gayret dedi ana ey fedâyî
Kârûn'a sor imdi kîmyâyı

Bir çâh bu kim sevâd-ı a'zem
Gencûr-ı künûz-ı ye's ü mâtem

Ne râh-ı adem ne zulmet-âbâd
Bir çâh içi figân u feryâd

Deycûr-ı firâkdan nişâne

Bahr-ı zulümât-ı bî-kerâne

Düşse buna Hızr olup da güm-râh
Olur yarı yolda ömri kûtâh

1265 Mihr atsa kemend-i mâh u sâli
Yok ka'rını bulmak ihtimâli

Çün düşdi o çâha mâh-ı Nahşeb
Lâyık k'ola nâmı çâh-ı Nahşeb

Düşdügine eyleme teessüf
Mi'râcını çehde buldı Yûsuf

San zülfine cây olup zenahdân
Hârût'a buluşdı mâh-ı Ken'an

Velhâsıl o mihr-i âlem-âra
Ber aks olup etdi çâhı me'vâ

1270 Kasd eyledi târem-i Simâke
Bir başka sefer göründi hâke

Gitdi niçe sâl ü mâh u eyyâm
Ka'rın bulup etdi âhir ârâm

Bir dîve meger o çâh-ı mihnet
Olmuşdı makâm-ı hâb u râhat

Bir dîv ki var niçe sipâhı
Her birisi ma'den-i siyâhî

Mânend-i şeb-i firâk bed-rûy
Kan teşnesi mürde fîl-i bed-bûy

1275 Dutdılar ol iki derd-mendi
Takdılar ayağına kemendi

Arz eylediler o dîv-i meste
Kim sayd budur şikeste beste

Karşu çağırıp o dîv-i hâil
Mihr oldı Zühal-le san mukâbil

Dedi ki ne râha eyleyip azm
Düşdün bün-i çâha böyle bî-hazm

Duydum gam-ı Hüsn'e cân-feşânsın
Zer tâlibisin esîri kânsın

1280 Lâkin bu ne fikr-i kec-nümâdır
İdrâk degil başa belâdır

Sen kanda ol âftâb kanda
Deryâ kanda serâp kanda

Hoş kısmet imiş bize vücûdun
Bağlandı basîret ü şühûdun

Kim vardı diyâr-ı kîmyâya
Ankâya erişdi ya hümâya

Bî-fikr ü süâl râha düşdün
Evvel kademinde çâha düşdün

1285 Allah Allah zihî hamâkat
Bu rütbe olur olursa gaflet

Yazık sana acıdım cüvânsın
Ammâ ki aceb ne bed-gümânsın

Şûrîden-i Aşk

Aşk âteş-i kîn ile olup germ
Dedi ne gerek bu sözlerin nerm

Katl etme degil midir murâdın
El-ân elinde zulm ü dâdın

Gûyâ ki bu sözle fikr-i cânân
Gönlümden olur mı zerre pinhân

1290 Korkutmağa düşme bî-mahaldir 1290
Vuslat dediğim benim eceldir

Salt bende degil bu fikr-i cânân
Ölsem de giyâhım eyler efgân

Bu çâhda ney bitip serâser
Uşşâka gam-ı firâk söyler

Gitmez bu hevâ dimâğımızdan
Bu dûd çıkar ocağımızdan

Gam meş'alidir bu sönmek olmaz
Cân vermek olur da dönmek olmaz

Habs Kerden-i Dîv Îşân Râ

1295 Ol dîv-i laîn-i bed-serencâm
Habs etmege kıldı emr ü ikdâm

Tâ eyleye şahm ü lahmın efzûn
Sonra anı tu'me ede mel'ûn

Bir niçe zamanlar Aşk u Gayret
Kaldı orada esîr-i mihnet

Birbirine tesliyet verirdi
İkdâmda takviyet verirdi

Resîden-i Sühan

Bir subh Sühan yetişdi ol pîr
Geldi ser-i çâha etdi takrîr

1300 K'ey beste-i çâh olan cüvânlar
Hengâm-ı belâda mihrbânlar

Azm eyleyiniz halâsa durman
Yol korkuludur hulâsa durman

Bu çâhda hiç halâs yokdur
Üftâdelere menâs yokdur

İllâ bün-i çehde bir resen var
Cinnîler ana degil haber-dâr

Bir pîr ana tılısm yazmış
Hıfz etmege hayli ism yazmış

1305 Kim ol reseni dutarsa muhkem
Hıfz eyler anı o ism-i a'zem

Cinler edemez ana hasâret
Çıkdıkca bulur necât ü râhat

Efsûn ile söyledim bunı ben
Cinnîler içinde söyleme sen

Halâs Yâften-i Aşk u Gâyret

Emrini dutup o iki cân-bâz
Mansûr olup oldılar ser-efrâz

Açdı gözin Aşk-ı âsmân-gîr
Gördi ki Sühan'dır işte ol pîr

1310 Bildi ki diyâr-ı yârdandır
Ol subh o nev-bahârdandır

Bir hasret ü derd ile çekip
Sordı bana söyle Hüsn'i billâh

Söyler mi beni nedir hayâli
Gâhîce anar mı bî-mecâli

Âgâh mıdır melâlimizden
Âyâ ki sorar mı hâlimizden

Yâdına gelir mi âşnâlar
Makbûle geçer mi bu belâlar

1315 Düşdüm o hevesle ka'r-ı çâha
Kim çehde karîn olam o mâha

Duydum anı sonra kim gümândır
Mâhın yeri evc-i âsmândır

Hâlâ o talebde şerm-sârım
Geçdim yere lîk bî-karârım

Şâyân idi kalsam ol belâda
Sen Hızr yetişdin ol arada

Şimdi bana yârdan haber ver
Ol geçdi bu bârdan haber ver

1320 Bakmadı Sühan bu âh ü zâre
Bir mürg olup uçdı bâğ-ı yâre

Revân Şüden-i Aşk Be Harâbe-i Gam

Gayret dedi Aşk'a ey birâder
Gel yol eri yolda olmak ister

Bâl açdı iki hümâ-yı rif'at
Düşdi yola hemçü bûm-ı gurbet

Medd-i nigehi edip asâ-keş
Gitdi iki merdüm-i belâ-keş

Üftâdelige gam oldı munzam
Düşdi yolına harâbe-i Gam

1325 Ol râh ki zikri geçmiş idi
Her gâmı megaak-i nâ-ümîdî

Der Sıfat-ı Şeb ve Şiddet-i Şitâ

Bir deşt-i siyehde oldı güm-râh
Yeldâ-yı şitâ belâ-yı nâgâh

Bir deşt bu kim neûzü billâh
Cinler cirid oynar anda her gâh

Birbirine ye's ü havf lâhık
Geh kar yağar idi geh karanlık

Deycûr ile berf edince ülfet
Bir kâlebe girdi nûr u zulmet

1330 Sermâdan olup füsürde mehtâb
Şebnem yerine döküldi sîm-âb

Âhû-yı sefîde döndi deycûr
Sahrâ dolu müşg içinde kâfûr

Bir bakıma berf içinde deycûr
Mânend-i sevâd-ı dîde mahsûr

Buzdan kırılıp sipihr-i mînâ
Düşdi yere rîze rîze gûyâ

Bak bak felek-i siyâh-kâre
Âyîne götürdi Zengibâr'e

1335 Sermâ ile berf olunca munsab
Dendânı sırıtdı zengî-i şeb

Bin mîh ile na'l-i mâhı encüm
Deycûr-ı şitâdan eyledi güm

Mânend-i sitâre-i şeb-efrûz
Gâhî görünürdi rûz-i fîrûz

Burc-ı esed oldı râh u meydân
Her gûşede bir pamukdan arslan

Gûyâ dutulup zebân-ı şu'le
Lerzende idi figân-ı şu'le

1340 Efsürde olup şirâr-ı ser-keş
Gevherler içinde kaldı âteş

Hammâmın olup şikeste câmı
Elmasdan oldı tâk u bâmı

Perrende olup zülâl-i kühsâr
Berf adı ile yağardı tekrâr

Sahrâdan edip girîze tasmîm
Südlüce'de kaldı cedvel-i sîm

Kan etdi biribiri-yle ihvân
Engüşt ile pençe şâh-ı mercân

1345 Dehşetle olup kar altı dünyâ
Kühsâr ile sarsar oldı hem-pâ

Kalmadı hevâda mürg-ı ser-keş
Gâhîce uçardı seng-i âteş

Yâkût gibi habâb-ı sahbâ
Hiç şu'leden eylemezdi pervâ

Âteşde zülâl edip tekevvün
Dûd eyledi sarsara tahassun

Mâhîleri sayd için serâser
Bağlı idi oltalarda ahker

1350 Sultân-ı dey etdi şehri tezyîn
Düşdi leb-i bâma nây-ı sîmîn

Yah-pâre olup zebân-ı gûyâ
Geldi leb-i bâma harf-i şekvâ

Âteş-geh-i mihr olurdı berbâd
Subh urmasa buzdan ana evtâd

Gabrâya ağardı sakf-ı hadrâ
Dutmasa sütûn-ı yahla sermâ

Deryâları geşt edince gâhî
Âhûya gıdâ olurdı mâhî

1355 Olsaydı segin dehânı pür-cûş
Âgûş-ı peder sanırdı hargûş

Lağzişden edip meger taharrî
Gelmezdi kenâr-ı havza perrî

Cemre eger olmasaydı lağzân
Düşmezdi zemîne tâ hazîrân

Hep zâhire çıkdı meşreb-i halk
Kalmaz leb-i bâmdan leb-i halk

Lerzîde nefesle sohbet-i nâs
Zencîr-i cünûn velîk elmas

1360 Fânûsun içinde şem'i rahşân
Deryâda nühüfte şâh-ı mercân

Nesr-i felegi görüp kümesde
Kesdi sesi fâhte kafesde

Tâ olmaya dâne-çîn-i hirmân
Güncişke şerer dökerdi sıbyân

Mirrîhin eli donup şitâdan
Düşdi yere hançeri semâdan

Şîr-i felek oldı şîr-i berfîn
Dendânı yerinde idi pervîn

1365 Mânend-i sitâre-i şeb-efrûz
Gâhî görünürdi rûz-ı fîrûz

Yah-beste olunca çeşm-i giryân
Gözlükle arardı mergi merdân

Sûz-ı dile bulmağ için esbâb
Germ-ülfet idi adû vü ahbâb

Baruta şitâb ederdi âhû
Ağız otına gelirdi tîhû

Mey-hârelik oldı zühde hem-ser
Âb-ı huşk oldı âteş-i ter

1370 Agreb bu ki dondı râh-ı efkâr
Sekte-yle gelirdi tab'a eş'âr

Bi'lcümle sühan-verân hâmûş
Hum-hâne-i ma'nî eylemez cûş

Gâlib bana olamazlar enbâz
Ben şu'le-i fikre eylerim nâz

Ser-gerdânî-i Aşk

Ol havf ü hatardan Aşk-ı âgâh
Bin dehşet ü gamla oldı güm-râh

Bildi ki şehir degil ovadır
Ammâ ya sihir ya kîmyâdır

1375 Esbâb-ı helâk hep mükerrer
Âvâze-i ra'd ü berk u sarsar

Deryâ-yı zalâm mevc-ber-mevc
Gûlân-ı hayâl fevc-der-fevc

Bir yana belâ-yı vehm ü vahşet
Bir yana hevâ-yı berf ü zulmet

Görmüş degil idi gam diyârın
Nâzendesi idi rûzgârın

Gördi karalardan aşdı zulmet
Etdi o cüvânı gark-ı dehşet

1380 Etdi niçe serserî tekâpû
Mânende-i gird-bâd her sû

Ol deştde iz belirmedi hiç
Bir râh-ı necât görmedi hiç

Sıfat-ı Sihr-i Câdû

Nâgâh anı gördi ol perî-veş
Hırmen gibi bir mahûf âteş

Katrân-ı cahîmden nişâne
Üstinde zebâne-ber-zebâne

Eflâke resîde dûd-ı şu'le
Sihr idi velî nümûd-ı şu'le

1385 Bir pîre-zen etmiş anda me'vâ
Câdû-yı mahûf-ı dîv-sîmâ

Dûzahda makarrı sanki şeytân
Dört yanı cahîm ü zift ü katrân

Başı Karadağ'dan nümû-dâr
Ağzı dişi köhne gûr-ı güftâr

Burnı Modaburnı'nın ovası
Zarbân yatağı keler yuvası

Sarkmış leb-i zîri tâ-be-zânû
Mânende-i nâv-ı fîl-i bed-bû

1390 Kaplubağa iki çeşm-i bed-reng
Kirpikleri hemçü pây-ı harçeng

İki meme şekli iki hınzîr
Bir kâr için etmiş anı ser-zîr

Kaş yapmış iki kara çiyanı
Zülf etmiş iki küme yılanı

Tarla koğuğı iki kulağı
Kirpi yuvası sıçan yatağı

Ağzından akar kerîh sular
Kârîz gibi kötü kokular

1395 Burnında çiyan u mûş u akreb
Ağzında zehirli hayye vü dabb

Âteş ile söyleşir zebânı
Gûyâ o cehenneme zebânî

Âlât-ı sihir yanında hâzır
Bin köhne sifâl ü dühn-i vâfir

Bir dühni ki vaz' ede sifâle

Bâdî idi niçe bin hayâle

Geh ebre süvâr olurdı çün bâd
Geh âteşe etdirirdi feryâd

1400 Evlâdı doğardı bir yanından
Yutduğı çocukların kanından

Tu'me eder idi yine tekrâr
Doğurduğun ol kerîh-i bed-kâr

Arzâ Kerden-i Câdû Hodrâ Ber Aşk

Sihr eyleyip etdi Aşk'ı da'vet
Arz eyledi ana zîb ü zînet

Bin gûne kumaş ü kâle vü fer
Elmas ile lâ'l ü cevher ü zer

Ol kâleleri geyindi fi'l-hâl
Aşk'a dedi gel oğul beni al

1405 Akd eyle aman bu derd-mendi
Gönlüm seni çâre yok begendi

Etmek seni bu sipihre sultân
Âsân görünür fakîre âsân

Olursan eger bu kâre bîzâr
Bir sihr ile hâlin eylerim zâr

Izdırâb-ı Hâl-i Aşk

Aşk ol sözi anlayıp işitdi
Geh ağladı geh taaccüb etdi

Kaldırdı başını âsmâna
Dânende-i râz-ı ins ü câna

1410 Âhına siper kılıp sipihri
Yâd eyledi Hüsn-i mihr-çihri

Ey Hüsn ey âftâb-ı enver
Ey Aşk'ı eden esîr-i ahker

Bu muydı ümîd senden ey mâh
Câdû ola vaslıma hevâ-hâh

Ben kürbet-i gurbet içre bî-tâb 1412
Sen zevk u safâdasın ferah-yâb

Ben berf-ı zalâm içinde güm-râh
Olsun sana bu felek hevâ-hâh

1415 Lâkin bu mı şîve-i mahabbet
İnsâf kıl ey meh-i semâhat

Yâri olanın esîr-i ahker
Geçmez boğazından âb-ı Kevser

Geh baht gehî sipihr ü geh yâr
Göz yaşını kıldı germ-i bâzâr

Âvîhten-i Câdû Aşk Râ

Câdû anı gördi bu belâda
Ye's eyledi hışmını ziyâde

Bir sihr ile çekdi çârmîha
Hem kıldı nişâne tîğ ü sîha

1420 Ol âteşe karşu Aşk u Gayret
Salb oldı ki ala bundan ibret

Nemrûdluk eyleyip kemâhî
Salb eyledi sihr ile o şâhı

Çün görmüş idi çeh-i amîkı
Seyr etdi bu yolda mancınıkı

Kandîl gibi o gonca-i ter
Asılma fürûğın etdi ber-ter

Çünkim sever idi Aşk'ı Câdû
Tahvîfini kasd eder fakat bu

1425 Aldı boğazını vehm-nâkî
İncinmedi hiç cân-ı pâki

Ol dârda çün hatîb-i minber
Kaldı niçe hafta ol semen-ber

Eylerdi hezâr-gûne efgân
Sanırdı gören hezâr-ı nâlân

Gâh etdi sipihre arz-ı bî-dâd
Gâh eyledi Hüsn’e âh u feryâd

Gâh eyledi bahtına hitâbı
Tîz eyledi nâvek-i itâbı

1430 Ey baht nedir bu bî-vefâlık
Hiç yok mı seninle âşnâlık

Cânân dutalım ki bî-vefâdır
Hem âdetidir ve hem sezâdır

Âşıkda gam u belâ gerekdir
Dildâr ise bî-vefâ gerekdir

Sen bâri o şîve-kâre uyma
Gel şîve-i rûzgâre uyma

Ne anda ne bunda buldı te’sîr
Fehm etdi ki cümle kâr-ı takdîr

1435 Geldi yine başına şuûrı
Yâd eyledi rahmet-i Gafûr’ı

Ey hâlik-i ins ü cân rahm et
Yok bende tüvân amân rahm et

Takdîr yok ise vasl-ı yâre
Al cânımı ver o şîve-kâre

Bin fikr ile söylenip perîşân
Ma’bûdına kıldı âh u efgân

Resîden-i Sühan

Ol demde Sühan huzûra geldi
Kün emri gibi zuhûra geldi

1440 Ol ân açıldı şâm-ı zulmet
Zevka bedel oldı havf u dehşet

Hak zâhir olup bozuldı evhâm
Sihr oldı hebâ misâl-i ahlâm

Gördükde o pîri Aşk-ı çâlâk
Giryân olup etdi sînesin çâk

Hüsn'i anıp etdi âh u feryâd
Hem kıldı bu şi'r-i pâki inşâd

Tardiyye

1

Hoş geldin eyâ berîd-i cânân
Bahş et bana bir nüvîd-i cânân
Cân ola fedâ-yı îd-i cânân
Bî-sûd ola mı ümîd-i cânân
Yârin bize bir selâmı yok mı

2

Ey Hızr-ı fütâdegân söyle
Bu sırrı edip ıyân söyle
Ol sen bana tercemân söyle
Ketm etme yegân yegân söyle
Gam defterinin temâmı yok mı

3

Yâ Rabbi ne intizârdır bu
Geçmez niçe rûzgârdır bu
Hep gussa vü hârhârdır bu
Duysam ki ne şîve-kârdır bu
Vuslat gibi bir merâmı yok mı

4

Çıkdım ser-i dâra hemçü Mansûr
Âvâzım ezân-ı nefha-i Sûr
Gam kıldı gülûmı şâh mansûr[1]
Oldum sipeh-i belâya mahsûr
Ol pâdşehin peyâmı yok mı

5

Kâm aldı bu çarhdan gedâlar
Ferdâlara kaldı âşnâlar
Durmaz mı o ahdler vefâlar
Geçmez mi bu etdigim duâlar
Hâl-i dilin intizâmı yok mı

6

Dil hayret-i gamla lâl kaldı
Gâlib gibi bî-mecâl kaldı
Gönderdigim arz-ı hâl kaldı
El ân bir ihtimâl kaldı
İnsâfın o yerde nâmı yok mı

Müjde Dâden-i Sühan

Bâz etdi Sühan der-i hitâbı
Bu tarz ile verdi kim cevâbı

1445 Sen yârini bî-haber mi sandın
Yoksa seni terk eder mi sandın

Ol şâh-ı diyâr-ı hüsn ü ândır
Feryâd-res-i fütâdegândır

Âşıkdır o sana sanma ma'şûk
Gûş et ki budur kelâm-ı mevsûk

Gör kudret-i Hüsn-i bî-misâli
Ol sâhirenin nic'oldı hâli

Şimdi gözün aç da eyle dikkat
Câdûya bak al bu sırdan ibret

1450 Bir yol bakıp Aşk-ı âlem-ârâ
Câdûya nigâh kıldı ammâ

Ne gördi bir özge hâle girmiş
İt lâşesi bir çuvala girmiş

Ne zîneti var ne zîb ü zîver
Hınzîr ölüsi füsürde kâfer

Bir tîğ urulup dü-pâre olmuş
Bed-kâr idi bed-sitâre olmuş

Yanında ne âteş ü ne zulmet
Ne berf ü ne çârmîh ü dehşet

1455 Etdi Sühan ol hayâli tasvîr
Kıldı sebebin bu gûne takrîr

Sen Hüsn adın eyledin ferâmûş
Câdû seni kıldı böyle medhûş

Hüsn adı tılısmıdır bu sihrin
Neshi anın ismidir bu sihrin

Çün eyledin ana arz-ı hâcet
Oldı olan işte kıldı himmet

Feryâdına yetdi Hüsn-i yektâ
Bir tîğ-i mücevher etdi ihdâ

Der Vasf-ı Tîğ

1460 Amma ki ne tîğ tîğ-i elmas
Cellâd-ı adû şihâb-ı vesvâs

Yek mısra-ı Zülfekâr-ı Hayder
Bir âyet-i kâr-zâr-ı Hayder

Âyîne-i nusret-i ilâhî
Hızr-ı reh-i resm-i pâdşâhî

Reşk-âver-i tîğ-i çeşm ü ebrû
Hâmûş-kün-i şâir-i hecâ-gû

Kan ırmağı cûybâr-ı âteş
Zehr-i ecel ejder-i münakkaş

1465 Mâh-ı nev ana niyâm-ı garrâ
Başdan başa cevheri Süreyyâ

Mânende-i mevc-i âb-ı hayvân
Elmâs velî fesânı mercân

Bir tîğ ki bahr-ı bî-kerâne
Su yerine cân eder revâne

Ser-pençe-i âftâb-ı rûşen
Çekmiş anı beyza-i kamerden

Çün gamze-i dilberân-ı tannâz
Âşûb-ı kazâya harf-endâz

1470 Gerdûn-ı vegâ vü ceng mâhı
Girdâb-ı belâda tîğ-i mâhî

Bâr u beri şu'le şâh-ı âteş
Endâmı pür-âteş ü müzerkeş

Fevvâre-i âb-ı lâ'l-i sîr-âb
Cûbâr-ı zümürrüd-i siyeh-tâb

Bir tûtî-i sebz-i hûn-pâlâ
Şehbâz velî tezerv-sîmâ

Azrâil işâretine münkâd
Bâl ü per mevci mahşer-îcâd

1475Çekmiş anı vâye-bahş-ı ma'den
Mürg-i melekût beyzasından

Be'sinde safâ-yı hıfz meşhûd
Mevc-i güher anda zırh-ı Dâvûd

Bir kara haberci mürg-ı ahder
Bâlinde nühüfte mevt-i ahmer

Hûn-hâr velîk zulmi dâfı'
Kec-bahslere cevâb-ı kâtı'

Dâvâne senin güvâhdır bu
Kec bakma ki tîğ-i âhdır bu

1480Her nesne ki sedd ola bu râha
Kıl anı havâle tîğ-i âha

Der Vasf-ı Esb

Hem bir dahi bir semend-i dil-keş
Etdi sana tuhfe ol perî-veş

Süğlün gibi bir semend-i gül-gûn
Gül-zâr-ı behişt ü kulzüm-i hûn

Mevc-âver-i âb-ı lâl ü yâkût
Refref gibi râh-vâr-ı lâhût

Ser-tâ-be-kadem bahâr-ı gül-pûş
Sahbâ gibi lâl-reng ü pür-cûş

1485 Sîm-âb velîk şu'le-peyker
Hurşîd-veş âteş-i musavver

Endâmı hamîre-i nezâket
Her cünbişi cilve-i kıyâmet

Tûbâ-yı cinân dıraht-ı şu'le
Kâşâne-i adn ü taht-ı şu'le

Hûn-ı dil-i âşıkâna benzer
Hızr âbı velîk kana benzer

Tâvûs-ı behişt ü şîr-i garrâ
Al câmeli bir arûs-ı zîbâ

1490 Tîz eylese şîve-i hırâmın
Verir ezele ebed peyâmın

Reftârını eylese müsâid
Gerdine erişmez ân-ı vâhid

Bir rütbededir ki zûd-reftâr
Eczâ-yı hevâya vermez âzâr

Çün tayy-ı mekâna himmet eyler
Eczâ-yı zemâne sebkat eyler

Şîrîn-harekât ü Rüstem-ârâm
Reşk-âver-i abraş-ı gül-endâm

1495 Ârâma ayak direrse gâhî
Kara taş eder yem-i siyâhı

Dağ gibi durur o şu'le-endâm
Çün künbed-i lâ'l-reng-i Behrâm

İki kulağı çeleng-i şehbâz
Gerdânı sürâhî-i ser-efrâz

Hayvân velîk âb-ı hayvân
Çün subh-ı bahâr nahl-i mercân

Her mûyı tarabda târ-ı tanbûr
Âvâz-ı sahîli nefha-i Sûr

1500 Süm kâse-i mağz-ı dîv-i esfîd
Düm târ-ı şuâ-ı nûr-ı hurşîd

Su gibi akar zemîn ü kâna
Âteş gibi sıçrar âsmâna

Âhû gözi sînesi gazenfer
Sünbül saçı dem misâl-i ejder

Ankâ-yı sühan-şinâs-ı hoş-dem
Pervâzda şu'le-i mutalsam

Dil-dâr u dil-âver ü küşâde
Çün neş'e-i şîr-gîr-i bâde

1505 Gül-gûne-i hûn-ı eşke hem-reng
Kânûn-ı mahabbete hem-âheng

Tûtî gibi gerçi âl-câme
Hâmûş-kün-i kümeyt-i hâme

Velhâsıl o Aşkar-ı sebük-bâl
Eyler seni şehr-i Kalb'e îsâl

Hüsn'ün sana yâdgârıdır bu
Cehd eyle ki Gam diyârıdır bu

Hem Gayret'e perr ü bâl verdi
Hem-rehligine mecâl verdi

1510 Gördün mi ne pâdşâhdır ol
Kim Aşk'a delîl-i râhdır ol

Dersen ki cenâb-ı Hüsn-i yektâ
Bu kudreti kanda kıldı peydâ

Bir bende-i şerm-sârıyım ben
Fehm eyle ki hâk-sârıyım ben

Emr eyler ise eger o dâver
Lâ şey gibidir bana bu şeyler

Melâlet Kerden-i Aşk Ez Belâ-yı Dûrî

Bindikde cenâb-ı Aşk o esbe
Azm eyledi râhına dü-esbe

1515 Gayret dahi açdı perr ü bâlin
Yâd etdiler ol şehin visâlin

Ammâ katı pek girân gelirdi
Gâhî düşünüp usan gelirdi

Yârı bırakıp da râha gitmek
Mâhı bırakıp da çâha gitmek

Günden güne nâ-ümîd olurdı
Fersah fersah baîd olurdı

Gayret der idi kesilmez ümmîd
Lûtf-ı Samed'e olur mu teb'îd

1520 Maksûda ere geri gidenler
Gevher bula serserî gidenler

Ma'lûm ki Hakk'a ard ön olmaz
Yokdur ciheti ana yön olmaz

Gündüz gece edelim şitâbı
Bir gün görürüz o âftâbı

Seyr eyler idi o bedr-i kâmil
Her gece hezâr-sâle menzil

Tayy-eyler idi o mihr-i enver
Her rûz dokuz felek kadar yer

1525 Hurşîde süvâr olup çü Îsâ
Etmezdi seyâhatı mûbâlâ

Gâhî ki düşerdi havf-ı câna
Gayret der idi o bî-amâna

Fürkat gibi mevt ömre sürmez
Allah ne verir ki kul götürmez

Ceng-i Aşk Bâ Vuhûş u Dîv ü Gûl

Vakta ki cenâb-ı Aşk-ı bî-bâk
Gam deştine düşdi ârzû-nâk

Ol tîğ ile Aşk-ı berk-cevlân
Gam deştini etdi rîk-i meydân

1530 Her gûl-i belâ ki çıkdı râha
Kıldı anı tu'me tîğ-i âha

Döndürdi zemîni âsmâna
Ejderleri reng-i kehkeşâna

Etdi ser-i dîv ü gûli sergi
Verdi o sipâha nakd-i mergi

Hûn-âbe-i şîri etdi deryâ
Kaplan derisine döndi sahrâ

Bir seyf ile etdi ol melek-zâd
Deycûr-ı cahîmi cennet-âbâd

1535 Az vaktde geçdi Gam harâbın
Hem sihrini gördi hem serâbın

Geçdi o yolı ecelden akdem
Kaldı geride sarây-ı mâtem

Hitâb-ı Sâkî

Sâkî getir âteş-i sabûhı
Nûr eyle o âteş ile rûhı

Düşsün dile şûr-ı çeşm-i giryân
Mevc ura tenûr içinde tûfan

Yangın yerine dönüp bu sîne
Mey gark ede lîk şu'lesine

1540 Dil-beste-i sâz-ı erganûnuz
Hem silsile-bend-i mevc-i hûnuz

Zencîrimiz edemez küşâde
İllâ ki hüsâm-ı mevc-i bâde

Bir hışm ile ver ki ol şerâbı
Mirrîh-i belâ ola habâbı

Başdan çıkarıp o câm-ı gül-reng
Mansûr'a ede bizi hem-âheng

Nîk ü bedi edelim ferâmûş
Cân ile helâk ola hem-âgûş

1545 Kannâre imiş harâbe-i Gam
Kanı hat-ı câm o hizb-i a'zem

Dutmuş yolı çünki hâr ü hâşâk
Ol seyl-i şirâre eylesin pâk

Gam deştine eylerim tekâpû
Kimdir dura şimdi bana karşu

Gelsin berî sedd-i râh olanlar
Hasret-keş-i tîğ-i âh olanlar

Resîden-i Râh-ı Û Be Deryâ-yı Âteş

Gûş etmiş idi o ser-güzeşti
Âteş yemi üzre mûm keştî

1550 Çıkdı yolı üzre şimdi nâgâh
Ol kulzüm-i âteş-i ciger-gâh

Mûmdan gemiler edip hüveydâ
Kılmış niçe dîv o bahri me'vâ

Çün âteş o kavme etmez âzâr
Âzürde olur mı nârdan nâr

Keştîleri ber hevâ dutarlar
Çok ebleh-i bî-nevâ dutarlar

Keştîye kim eyler ise ikdâm
Ol dîvler eyler idi i'dâm

1555 Keştî velî nahl-i sûra benzer
Kâlibedi sürh şu'le-peyker

Gûyâ ki cezîre-i felâket
Pür-sûz-ı belâ kızıl kıyâmet

Her biri misâl-i kûh-ı Sürhâb
Dopdolı içinde dîv-i küh-râb

Tâbût idi san o keştî-i mûm
Olmaz girenin mezârı ma'lûm

Ol fülk ü o nâr-ı pür-felâket
Hep şem'-i mezârdan ibâret

1560 Ol sihre mahall idi fakat nâr
Hiç sâhile edemezdi âzâr

Çün dîvler etdi Aşk'ı da'vet
Gel keştîye bulasın selâmet

Aşk eyledi mâcerâyı iz'ân
Sabr eyleyip olmadı şitâbân

Ammâ ki ne çâre râh mesdûd
Hiç olmadı bir tarîk meşhûd

Hasb-i Hâl

Ey Hâlık u Kird-gâr tâ key
Bu mihnet ü hâr hâr tâ key

1565Reh-zen ne revâ ki yol senindir
Ger hâhiş edersen ol senindir

Lâzım mı her ehl-i derd-i pür-şûr
Çıkmak ser-i dâra hemçü Mansûr

Etme beni fürkate nişâna
Bed-ahdi ne hâcet imtihâna

Çün zerre-i aşka mazhar etdin
Hurşîde başım berâber etdin

Câdûlar elinde etme beste
Öldür beni koyma böyle haste

1570 Ol mevt hayât-ı câvidândır
Ger nefs için istene ziyândır

Maksûd hemîn rızâ gerekdir
Ol kasde dahi atâ gerekdir

Râh-ı talebinde beste-pâyım
Sen eyle küşâde bî-nevâyım

Makbûle sezâ bir ilticâ ver
Hem eyle kabûl hem duâ ver

Gönlümde taleb inâyet eyle
Hâhişde edeb inâyet eyle

1575 Bir lûtfa karîn ola bu matlap
Küstâhlığım kemâl ola hep

Ger dâr ise kenc-i mahfilimdir
Ol nâr ise nâr-ı menzilimdir

Çün bahr-ı inâyet eyleye cûş
Hâşâ ola bendeler ferâmûş

Bu gam bilirim ki âha degmez
Billâh ki bir nigâha degmez

Ammâ ki ümîd rahmetindir
Me'lûf olunan inâyetindir

1580 Sahrâ-yı ademde eyledin cûd
Verdin yok iken libâs-ı mevcûd

El ân ademdeyiz adîmiz
Hâhiş-ger-i ni'met-i amîmiz

Güft ü Gûy-ı Aşk u Aşkar Ve Güzeşten-i Îşân

Kaldı orada esîr-i Hayret
Ne tâb-ı güzer ne fikr-i avdet

Nutka gelip Aşkar-ı gül-endâm
Dedi ne sebebden etdin ârâm

Aşk eyledi dürr-i eşki rîzân
Söz söyledi hemçü dürr-i galtân

1585 Gayret gibi yok per ile bâlim
Bu âteş ile nic'ola hâlim

Şâhin degilim ki edip âheng
Pervâz edeyim hezâr ferseng

Aşkar süzülüp misâl-i ankâ
Ol âteşe girdi bî-muhâba

Sıfat-ı Ân Âteş

Bir nâr ki dûdı dûd-ı Nemrûd
Gûlân-ı siyeh-nümûd-ı Nemrûd

Dünyâları dutmuş âteş-i gam
Girdâbları çeh-i cehennem

1590 Dûzah velî şu'le-zâr-ı sîm-âb
Her ahkeri cür'a-nûş-ı girdâb

Her gavtası bir muhît-i âteş
Her lüccesi bir cahîm-i ser-keş

Hûn-âb-ı ciger-misâl-i gül-gûn
Deryâ-yı şirâre kulzüm-i hûn

Tûfân-ı şirâre mevc-ber-mevc
Pervâzda Aşkar evc-ber-evc

Pür-cûş-ı belâ muhît-i âteş
Şu'le ana ol semend-i ser-keş

1595 Nûr etdi cemâl-i Aşk'ı teşdîd
Hûn-âb-ı şafakda sanki hurşîd

Gayret dedi Aşk'a yakma cânın
Bu âteşidir o kîmyânın

Mânend-i ukâb eyle pervâz
Ol pûta-i imtihânda mümtâz

Sanma ki bu kapudan gelirsin
Âteşde gider sudan gelirsin

Bu nâr-ı fenâdan olma ferrâr
Batn-ı feres içre girme tekrâr

1600 Dûd içre kalıp o mihr-i rûşen
Bir fitne idi hüsûf-ı mehden

Bâl açmış anın yanında Gayret
Pervâne velîk şîr-sûret

Gûlânı ederdi hem demâdem
Bir tîğ ile cân-ber-cehennem

Çün âyet-i *berd* âh-ı serdi
Ol âteşi dûd-veş geçerdi

Altında semendi çün semender
Gayret de yanınca bes berâber

1605 Velhâsıl o âteşîn râhı
Geçdi çü nesîm-i subh-gâhî

Resîden-i Aşk Be Sâhil-i Çîn

Bir sâhile erdi kim güzârı
Firdevs riyâzının bahârı

Bülbülleri tûtî-i sühan-sâz
Bebgâları sûz ü sâza hem-râz

Deryâ gibi sebze mevc-engîz
Tûbâ gibi her nihâl-i gül-bîz

Tûfân-ı çemen yem-i zümürrüd
Yer gök yeşil âlem-i zümürrüd

1610 Her sûda şükûfeler nümâyân
Pür-hande misâl-i mâh-rûyân

Her goncası bir bahâr-ı hurrem
Her şebnemi bir sehâb-ı pür-nem

Gerdûn-veş o bûstân-ı enver
Ay çiçeği âftâba benzer

Sahrâ dolu nergis ü karanfül
Bîgâne giyâhı verd ü sünbül

Bir rütbe hevâsı sâf ü dil-cû
Bülbülleri gonca gibi hoş-bû

1615 Zerrât-ı şemis olup küşâde
Sâat çiçeği-ydi hasb-i âde

Putrak diken açılıp çemende
Çarh-ı felege ederdi hande

Seyr eyleyip Aşk o bâğ u râğı
Bir âh ile tâzelendi dâğı

Nüzhet-geh-i Ma'nî'yi edip yâd
Bu şi'r-i nevîni kıldı inşâd

Tardiyye

I

Ey hoş o zaman ki dil olup şâd
Cân mülki idi meserret-âbâd
Etdim o hevâları yine yâd
Allah için eyle ey felek dâd
    Ârâyiş-i rûzgâr idim ben

II

Bir bâğ idi kim bu câna me'vâ
Her goncası cennet idi gûyâ
Fürkat gelip etdi cümle yağmâ
Gönlümde o neş'e kaldı hâlâ
    Mest-i mey-i i'tibâr idim ben

III

Hiç yokdı sipihre bir niyâzım
Der-kâr idi ayş ü nûş ü sâzım
Yanımca gezerdi serv-i nâzım
Açılmamış idi böyle râzım
    Reşk-âver-i nevbahâr idim ben

IV

Şimdi gam-ı intizâra düşdüm
Bülbül gibi nev-bahâra düşdüm
Çün nârı geçip kenâra düşdüm
Sâgar gibi pâre pâre düşdüm
    Mey-nûş-i itâb-ı yâr idim ben

V

Ey vâh o rûzgâr geçdi
Gül geçdi vü nevbahâr geçdi
Dîdâr güm oldı dâr geçdi
Cân teşne kalıp humâr geçdi
    Ma'şûk ile bâde-hâr idim ben

VI

Cânân ile ayş ü nûş ederdim
Girdâb gibi hurûş ederdim
Bezm-i meyi şu'le-pûş ederdim
Bülbüllerini hâmûş ederdim
Gâlib gibi kâm-kâr idim ben

Âgâhî Dâden-i Sühan Be Sûret-i Tûtî

Bu şi'r-i teri okurken ol mâh
Bir savt-ı garîb işitdi nâgâh

1620 Bir tûtî-i sebz-i âl-minkâr
Bir şâhda eyler anı tekrâr

Kim duhter-i şâh-ı Çin o hûn-rîz
Bu bâğa gelir çü subh-ı gül-bîz

Ol duhterin adı Hüşrübâ'dır
Âdem-küşdür perî-likâdır

Yazık sana ey cüvân yazık
Olursun o şîve-kâre âşık

Zâtü's-suver'e varırsın elbet
Eyler seni mübtelâ-yı mihnet

1625 Aşk ana bakıp gurûra geldi
Esrâr-ı hafî zuhûra geldi

Hüsn adın anıp dedi ki heyhât
Ağyâre mahabbet edem isbât

Ol tûtî-i sebz edip bunı fâş
Hızr-ı reh-i gayba oldı yoldâş

İbtilâ-yı Aşk Be Duhter-i Hüşrübâ

Vaktâ ki ne gördi Aşk-ı pür-şûr
Ol bâğa erişdi bir bölük hûr

Bir mâh ile bir gürûh-ı dil-ber
Seyyâreler içre mihr-i enver

1630 Çün cünd-i ferişte cümlesi pâk
Mânend-i sipâh-ı akl-ı derrâk

Ol mâh ki ol gürûha şeh-di
Ol cünd-i perîye pâdşeh-di

Bir hûr-nigâh-ı rûh-manzer
Ayni-yle cenâb-ı Hüsn'e benzer

Gülzâr-ı izârı cennet-âbâd
Şemşîr-i nigâhı fürkat-îcâd

Kaş besmele-i kitâb-ı rahmet
Leb sûre-i Kevser'e işâret

1635 Ruhsâre-i âl câm-ı rahşân
Ruhsâre-i mihre cür'a-efşân

Sîmîn teni bir büt-i semen-sâ
Hâmûş idi lîk sûret-âsâ

Îmâ ile söyleşirdi her gâh
Yokdı deheni ne yapsın ol mâh

Nutk eylemez idi hiç o kâfer
Gamze idi tercemânı yekser

Ve'lhâsıl o mihr-i âlem-ârâ
Yekpâre cenâb-ı Hüsn-i zîbâ

1640 Ancak o kadar ki ol sühan-gû
Hâmûş idi bu gül-i semen-bû

Bin nâz ile etdi arz-ı dîdâr
Aşk oldı hemen çü nakş-ı dîvâr

Âyâ ki Hüs(ü)n müdür bu meh-veş
Kim sînemi kıldı genc-i âteş

Yoksa bu yerin perîsidir bu
Yanında perî çerisidir bu

Aşk eyler iken bu fikri tekrâr
Ser-rişteyi etmemişken izhâr

1645 Bir taht getirdiler mücevher
Koydı o gürûh-ı nûr-peyker

Ol mâh-veş oldı ânda câlis
Mihr oldı ya havz-ı nûra âkis

Etrâfa edip nigâh-ı dikkat
Emr eyleyip Aşk'ı kıldı da'vet

Fi'lhâl getirdiler huzûra
Gark oldı hemîn nûr nûra

Bir meclis-i ayş edip müheyyâ
Bin gûne meserret oldı icrâ

1650 Aşk'a niçe ihtirâm kıldı
Yanında ana makâm kıldı

Meclis-i Îş

Fi'lhâl getirdiler sabûhı
Mezc etdi o mâh râha rûhı

Zer hânçesi âftâb-ı rahşân
Sâgarları encüm-i dırahşân

Âgûş-ı arîş içinde ol şâh
Âgûşına aldı Aşk'ı çün mâh

Sahbâ vü piyâle cûş-ber-cûş
Kıldı meh ü hâle nûş-ber-nûş

1655 Mey kırmızı-i şafak-la hem-reng
Müstehzî-i mâh câm-ı gül-reng

Seyyâl velî nihâd-ı lâ'li
Fasl-ı hikeme midâd-ı lâ'lî

Pür-zevk idi tab'-ı şu'le-zâdı
Her cür'ası bin hulûsa bâdî

Sahbâ velî sâf hûn-ı tâvûs
Keyfinde hezâr reng mahsûs

Kıldıkda usûl nağme-i sâz
Hânendesi mest-i şu'le-âvâz

1660 Sâkînin elinde sâgar-ı nûr
Güller bitirirdi şâh-ı billûr

Sâkî dahi kendi ol perî-veş
Bir hûr idi kim şerâbı âteş

Bir havz idi hançe-i mey-i nâb
Nergis leb-i havza câm-ı zer-tâb

Leb-ber-leb idi sebû vü sâgar
Yek-sân idi rinde hâk ü gevher

Bâzâr-ı bezimde vardı revnak
Boş gitse dolu gelirdi zevrak

1665 Şükr etdi görüp sebû o hâli
Hiç secdeden olmaz oldı hâlî

Mevc urup o âteşîn sahbâ
Zevrakla üzerdi hemçü deryâ

Mehtâbda meh mih içre mehtâb
Mey şîşede şîşe meyde gark-âb

Çün kulzüm-i âteş oldı seyrân
Tûfân-ı şerâbı gördi cûşân

Yâkût gibi şerâb-ı engûr
Elmâs gibi piyâle-i nûr

1670 Sâkî siteme edince âheng
Mey olur idi arakla hem-reng

Perrende olurdı reng-i sahbâ
Bülbüllük ederdi câme gûyâ

Şermende edince ol semen-ber
Olurdı arak şerâb-ı ahmer

Bir demde ederdi ol perî-zâd
Peymâne-i şîri hûn-ı Ferhâd

Dest-i nigehinde câm-ı rahşân
Azrâil elinde cevher-i cân

1675 Bin câm içirirdi her nigâhı
Gözden geçirirdi tîğ-i âhı

Ol keyf ile kıldı Aşk tedbîr
Dedi ki nazardadır o şemşîr

Serencâm-ı Aşk

Ol tîği alıp o subh-ı gül-gûn
Gitdi koyup Aşk'ı zâr ü dil-hûn

Ol bâğa ki bakdı Aşk-ı pür-şûr
Ne cünd-i perî göründi ne hûr

Ne mâh u ne ol gürûh-ı ahter
Ne şâh u ne kürsî-i mücevher

1680 Dil düşdi henûz pîç ü tâba
Uğradı hezâr ızdırâba

Fürkat meger ol visâl imiş hayf
Uşşâka safâ muhâl imiş hayf

Âğâze netîce verdi encâm
Oldı gecenin sabâhı akşâm

Çün Aşk o şûhı Hüsn sandı
Sîmâsına aldanıp inandı

Yol korkulu tîğ-i âh nâ-bûd
Terk etdi bunı nigâr-ı ma'hûd

1685 Ne tâb-ı sefer ne tâb-ı gurbet
Kaldı o belâda Aşk u Gayret

Gördükçe o bâğ-ı pür-şürûrı
Dağlardı dilin belâ-yı dûrî

Ol sûrete oldı deng ü hayrân
Hüsn'i sanıp eyler idi efgân

Âgâhî Dâden-i Sühan Be Sûret-i Tezerv

Gûş etdi ki bir tezerv-i dil-keş
Bu gûne verir peyâm-ı âteş

Kim duhter-i şâh-ı Çîn'dir ol
Hüsn anlama nakş-ı kîndir ol

1690 Bu bâğa gelirse yarın ol mâh

Zâtü’s-suver’e alır seni âh

Aşk aklını başına edip cem’
Bî-sûd idi lîk yandı çün şem’

Kaldı o gül-i harîm-i vuslat 1492
Ol bâğda hemçü bûm-ı gurbet

Fi’l-vâki’ o duhter-i semen-sâ
Ol bâğı yine edindi me’vâ

Etrâfa edip yine nigâhı
Aşk’a nazar eyledi kemâhî

1695 Ol bâde-i sâfdan edip nûş
Deryâ-yı mahabbet eyledi cûş

Bir hâl ile Aşk’a edip îmâ
Aldı yanına getirdi hem-pâ

Zâtü’s-suver’e olup revâne
Düşdi yola ol şeh-i yegâne

Men’ Kerden-i Gayret ve Cevâb-ı Aşk

Çün Aşkar’ına binip o âfet
Kasd eyledi râha dutdı Gayret

Dedi ki cenâb-ı Aşk’a eyvâh
Olursun anınla gitme güm-râh

1700 Duydun ne dedi tezerv-i tûtî
Vermem sana bu kadar sukûtı

Aşk ana dedi ki ey birâder
Gördün mi o şâh Hüsn’e benzer

Min vech çü yâre âşnâdır
Öldürse eger beni revâdır

Evvelde rızâ degil mi maksûd
Sen olma mısın bu kâre hoşnûd

Gayret olup ahdine vefâ-dâr
Ol güm-rehe uydı çâr u nâ-çâr

Der Sıfat-ı Kal'a-i Zâtü's-suver

1705 Çün Aşk ile Gayret ol semen-ber
Ol kal'aya vardılar berâber

Ne gördi ki bir garîb kal'a
Her yanı suver acîb kal'a

Bir bâbdan oldılar çü dâhil
Fi'lhâl kapandı oldı zâil

Hem dahi nihân olup ol âfet
Habs oldılar anda Aşk u Gayret

Bir kal'a ki Sûmenât'a benzer
Her seng-i siyâhı Lât'a benzer

1710 Hem-reng-i künişt çârsûsı
Bir şehr-i azîm yok kapusı

Hep kûçe vü kûyı Yûsuf-istân
Dîvârlarında nakşı hûbân

Nakşı felekü'l-burûca hem-tâ
Hem-hâlet-i hücre-i Züleyhâ

Gûyâ ki o kûh-ı Bîsütûn'dur
Şîrînleri mâh-ı lâle-gûndur

Her kubbesi dest-kâr-ı Ferhâd
Her sengi velî mezâr-ı Ferhâd

1715 Neyreng-i hayâlden ibâret
Her sûreti bâc-ı şehr-i sûret

Mermerleri hurde-kâr-ı bî-reng
Dîvârı suver-nümâ-yı Erjeng

Fânûs-ı hayâl her menâre
Bir tuhfe-i nev-di rûzgâra

Hep andaki hurde-kâr sûret
Bârîk idi çün hayâl-i Şevket

Mehcûr idi sûrete heyûlâ
Müstakbili nîm ruhla yektâ

1720 Olmuş meger anda çihre-perdâz
Ol duhter-i şâh-ı Çîn-i tannâz

Mânend-i tasavvurât-ı âşık
Neyrengi vukûa nâ-muvâfık

Etmiş bu nukûşa ol sitem-hû
Müjgân-ı perîyi hâme-i mû

Mânî'ye olunca haclet-îcâd
Şencefri olurdı mağz-ı Bihzâd

Velhâsıl o mihr-i hâver-i Çîn
Ol kal'ayı eylemişdi tezyîn

1725 Her sûrete Aşk kıldı dikkat
Hüsn'i anıp etdi âh-ı fürkat

Ser-geştegî-i Aşk Der An Kal'a

Gayret dedi Aşkar'a süvâr ol
Bu kal'ada kalma râh-vâr ol

Çün Aşkar'a bindi Aşk-ı yektâ
Hâk-i rehin etdi âsmân-sâ

Tayy etmege başladı o râhı
Bir ânda reh-i hezâr-mâhı

Çün mağribe mihr olurdı vâsıl
Kat' edememiş dü gâme menzil

1730 Zâtü's-suver içre yine mahbûs
Hâline bakıp olurdı me'yûs

Her nesne ki geçmiş idi evvel
Bu kal'ada geçdi hep mufassal

Bir çâha düşüp yine kemâkân
Duttdular anı sipâh-ı gûlân

Kat' eyledi deşt-i berf-nâki
Gördi o musîbet-i helâki

Câdû ile eyleyip keşâkeş
Geldi yolı üzre bahr-i âteş

1735 Dahi niçe dürli hevl-i cân-kâh
Yıllarca enîn ü nâle vü âh

Bin havf ile geçdi Aşk o râhı
Çün yokdı elinde tîğ-i âhı

Nâgâh açıldı râh-ı ma'nâ
Bakdı anı gördi Aşk-ı yektâ

Menzil yine menzil-i mukaddem
Ol sûret o kal'a-i mutalsam

Ma'bûdına eyleyip şikâyet
Hâl-i dilin eyleyip hikâyet

Niyâz Kerden-i Aşk Bâ Hudâ

1740 Yâ Rab sen o şûha merhamet ver
Ben hasteyim ana âfiyet ver

Bu jâleden et o mâhı hoşnûd
Çün senden olur husûl maksûd

Hiç hâlimi etmez oldı pürsiş
Kim sûrete eyledik perestiş

Bîçâre idim alîmsin sen
Ben yokdum o dem kadîmsin sen

Ol cürmi kabûl emr-i müşkil
İsnâd-ı zulüm ana ne kâbil

1745 Gel kılma mecâzıma mücâzât
Kim bu söz içindir istiârât

Hâşâ ki sana berâber olmak
Sen dîger o mâh dîger olmak

Çün oldum esîr-i çarh-ı telvîn
Mümkin mi sözümde ola temkîn

Zencîr takıp bu büt-pereste
Abdiyyete çek şikeste-beste

Maksûdumı cümle hâsıl eyle
Maksûd-ı kadîme vâsıl eyle

1750 Çeksin beni sîneye o dilber
Zevk u gamı ile şîr ü şekker

Kıl râst velî muhâldir bu
Heyhât ki bir hayâldir bu

Senden taleb-i muhâl hakdır
Her matlaba ihtimâl hakdır

Hâşâ demem iştiyâk gitsin
Artsın o safâ firâk gitsin

Hôş-dillere gerçi ol belâdır
Erbâb-ı belâya bir safâdır

1755 Mest ede beni o câm-ı bâkî
Efzûn ede vasl o iştiyâkı

Bîmâr-ı gamam recâ-yı derdem
Çokdan beri âşnâ-yı derdem

Derdimle devâmı eyle hem-reng
Nâlemle terânem et hem-âheng

Âgâhî Dâden-i Sühan Be Sûret-i Bülbül

Nâlân olarak gezerken ol mâh
Bir bülbül-i mest gördi nâgâh

Kim Aşk'a hitâb edip o bülbül
Zencîr-i gama verir teselsül

1760 Bu kal'ada bir hazîne vardır
Boş sanma anı defîne vardır

Ur âteşe çıksın âsmâna
Ol mâlik o genc-i râygâna

Yakmazsan eger bu hoş sarâyı
Bulmazsın ebed o dil-rübâyı

Hem duhter-i şâh-ı Çîn o ser-keş
Eyler cigerin kebâb-ı âteş

Tâ yanmayıcak bu tâk-ı âlî
Yokdur sana çıkmak ihtimâli

1765 Boş boşına eyleme tekâpû
Efsûn ile bağlıdır bu kapu

Ol duhterin anası perîdir
Duhter sana cânla müşterîdir

Var aralarında çok keşâkeş
Kim hâk ile ülfet etmez âteş

Âhir sana kasd eder perîler
Hûn-ı dilini şarâb ederler

Ol bâğda kim içildi sahbâ
Hep hûn-ı şehân idi serâpâ

1770 Ger bulmamış olsa tîğe ruhsat
Habs etmege edemezdi cür'et

Aşk anlayıcak bu mâcerâyı
Bir âteşe urdı ol binâyı

Vaktâ ki dutuşdı ol kilîsâ
Îsâ'ya buluşdı çok çelîpâ

Sûretleri çıkdı âsmâna
Zeyn oldı bu heft âşiyâna

Verdi yine âh-ı serde pervâz
Âteşden emîn idi o ser-bâz

1775 Hem kal'a hem ol zemîn yandı
Hem duhter-i şâh-ı Çîn yandı

Bir genc açıldı kim mutalsam
Hep anda mümessel idi âlem

Ammâ yok içinde Hüsn-i yektâ
Aşk eylemedi anı temâşâ

Zârîden-i Aşk Ez Râh-ı Bî Pâyân

Buldı o zemînde tîğ-ı âhı
Hem tîr-i duâ-yı subh-gâhı

Düşdi yine râha ol perî-veş
Kendin yakarak misâl-i âteş

1780 Ammâ ki ne râh her kadem çâh
Her berg-i giyâhı mâr-ı cân-kâh

Yâdına gelince kûy-i dildâr
Eylerdi bu güft ü gûyı tekrâr

Ey mâh yeter yeter bu bî-dâd
Feryâdıma yet ki yetdi feryâd

Bir çâresi yok belâya düşdüm
Yek başıma Kerbelâ'ya düşdüm

Cân oldı piyâle-nûş-ı hasret
Çeşm oldı güher-fürûş-ı hasret

1785 Âyîne-i dil harâb kaldı
Mehtâb güm oldı tâb kaldı

Bir bahrdeyim ki yok kenârı
Bir cengdeyim ki yok hisârı

Oldı dile baht-ı şûm düşmen
Vîrâneyi gör ki bûm-düşmen

Şeb kıldı nihân cemâl-i yâri
Âyîneye düşdi sûg-vârî

Bozdı felek intizâm-ı ayşım
Dâğ-ı dile döndi câm-ı ayşım

1790 Bir berk gelip harâb kıldı
Kâh-ı tarabım urup yıkıldı

Ben kaldım esîr-i derd-i hicrân
Ağyâr ile yâr cân u cânân

Hayretle dehân-ı gonca ebkem
Düşdi gül-i şu'le üzre şebnem

Men bî-kes ü kâr kâr düşvâr
Allah ganî rahîm ü settâr

Kıldı beni tâb-ı zülfi şeydâ
Başım yazısıymış oldı peydâ

1795 Men haste-i hecr ü yâr bî-derd
Müşkil bu ki gam-küsâr bî-derd

Feryâda bile mesâğ yokdur
Gerçi gam-ı intizâr çokdur

Âh etsem olur neheng-i âteş
Âhir bana kasd eder o ser-keş

Çeşmim nem-i eşke gonca oldı
Peymâne-i intizâr doldı

Men zevrak-ı derd içinde nâ-çâr
Sâhilde figânda yâver ü yâr

1800 Yok kimseye zerre ihtiyâcım
Makdûr-ı devâ degil ilâcım

Şeh-râhıma çıkdı gûl-ı hasret
Döndi geri gitdi akl ü hikmet

Kaldım yalınız başımda sevdâ
Kimden kime edem ah u şekvâ

Tîh-i gama düşdüm âh feryâd
Yok kimse ki zulmi edem isnâd

En yakını semt-i ihtidâda
Kendim güm olaydım ol arada

1805 Gayb olmağa çâre bulsa bu dil
Şeh-râh-ı necât olurdı hâsıl

Bulsaydı yolın gelirdi tahkîk
Var ise güm oldı Hızr-ı tevfîk

Düşmenler elinde hastelendim
Peymâne idim şikestelendim

Gülzâr-ı cemâlim oldı târâc
Oldum yine bir bahâre muhtâc

Sokdı beni zülf ü kâkülüm hep
Kabrimde azâba geldi akreb

1810 Dem çekmede sanki medd-i âhım
Yutdı beni ejder-i nigâhım

Kaddim ki denirdi nahl-i yâkût
Oldı bana şimdi nahl-i tâbût

Çeşmim gibi lâ'lim oldı bî-mâr
Zehr-i ecel oldı nûş-ı güftâr

Yakdı beni âteş-i izârım

Hûn oldı gözümde nevbahârım

Dikdim gözi râh-ı intizâre
Perrî müjedir o çeşme-sâre

1815 Açılmadı gonca-i niyâzım
Bulbül gibi uçdı hâb-ı nâzım

Bir hayrete düşmüşüm ki gûyâ
Âlem dolu hûn u zehr ü gavgâ

Bir berkın içindeyim ki medhûş
Dûzah nazarımda tıfl-ı âgûş

Cânımda sürûra var adâvet
Şâd ol desen eylerim kasâvet

Âteş nazarımda mihr-i rahşân
Cennet gözüme diken mugaylân

1820 Olmuşdı ol âftâb-ı pür-tâb
Bu kulzüm-i ızdırâba gark-âb

Cûş-âver edip yem-i telâşın
Deryâ deryâ dökerdi yaşın

Geh eşk gibi zemîne girdi
Geh âh-veş âsmâna erdi

Der İsti'lâ-yı Kemâl-i Za'f Ber Vey

Ol mâh-ı cihân hilâle döndi
Mihr-i şerefi zevâle döndi

Sahbâ-yı sabâhati azaldı
Bir cür'a tih-i piyâle kaldı

1825 Bir rütbede za'fı oldı müzdâd
Kim edemez oldı âh u feryâd

Bir za'f ki za'fın intihâsı
Belki ademin de mâ-verâsı

Deryâ-yı gama habâb olurdı
Aldıkça nefes harâb olurdı

Bir sûret idi ki bî-heyûlâ

Bî-siklet-i harf özge ma'nâ

Kalmadı teninde pûşişe tâb
Bâr olur idi harîr-i mehtâb

1830 Bâl ü per-i rengin eylese bâz
Mülk-i ademe ederdi pervâz

Bir şu'le idi çü kirm-i şeb-tâb
Geh zâhir ü gâh olurdı nâ-yâb

Deryâ idi çeşmine nigâhı
Nûr-ı nigeh idi sedd-i râhı

Müstağrak-ı za'f olup o mahzûn
Rengini sanırdı kulzüm-i hûn

Zencîr idi ana târ-ı fikri
Seyr etmez idi diyâr-ı fikri

1835 Gûyâ reg-i pertev-i nigâhı
Dutmuşdı anı çü dâm-ı mâhî

Za'f eyledi ol kadar füsürde
Bir şu'le idi velîk mürde

Kımransa hevâya kalb olurdı
Mırlansa sadâya kalb olurdı

Âzürde olup habâb-ı mülden
Pejmürdelenirdi bûy-ı gülden

Tayy-edemez oldı mâh u sâli
Kalmadı hayâta ihtimâli

1840 Ömri güzer eyledikçe her dem
Eczâ-yı teni olurdı derhem

Eczâ deme cüz'-i lâ-tecezzâ
Taksîmi hayâlden müberrâ

Her mû bedeninde sanki zencîr
Olmuş velî sâyesinde tasvîr

Sîmâsı görünse etsen im'ân
Cem' olmuş idi ademle imkân

Kim görse bunı ederdi ikrâr
Kim ola bekâ fenâda der-kâr

1845 Sâye gibi düşdi Aşkar'inden
Ayrıldı şirâre ahkerinden

Piyâde Şüden-i Aşk ve Nihâyet-i Perîşânî-i Û

Kaldı ser-i rehde bî-serencâm
Ne tâb-ı sefer ne tâb-ı ârâm

Evzâ'-ı zemâneden ciger-hûn
Peymâne-i âfiyet dîger-gûn

Ser-menzil-i kâma nâ-resîde
Me'yûs-ı ebed belâ-resîde

Sad cây şikeste şîşe-i dil
Etmişdi o senglâhı menzil

1850 Ol za'f ile haste-hâl ü medhûş
Azrâil ile teni hem-âgûş

Bîzâr hayât-ı câvidândan
Dil-şâd memât-ı bî-amândan

Gönlinde ne cennet ü ne dûzah
Ne zevka ferah ne hüzne âveh

Mevc urmada bîm ü ye's ü hayret
Yok anda teessüfe liyâkat

Nâ-bûd cihândan ilticâsı
Yok mevtden özge bir recâsı

1855 Mevt ise ümîd-i vasla mâni'
Derdine degil şerâb-ı nâfi'

Bilmez ne devâ tahayyül etsin
Pây olmayıcak ne râha gitsin

Mahmûr idi şerbet-i kazâdan
Dil-gîr idi yâr u âşnâdan

Gayret nazarında düşmen-i cân
Gelmez diline ümîd-i cânân

Nevmîd idi vasl-ı dil-rübâdan
Ummazdı necât-ı dil belâdan

1860 Tevkîr için ol gam-ı nihâna
Eylerdi bu beyt ile terâne

Hecrinle ciger kebâb ey dost
Gel gel ki gönül harâb ey dost

Sıfat-ı Subh-ı Mübârek-pey

Bir subh-dem etdi bâğı ihyâ
Âsâr-ı sabâh-ı rûh-bahşâ

Olmuşdı şafak dıraht-ı Meryem
Doğmuşdı meger Mesîh-i hoş-dem

Mihr eyledi öyle bir tecellî
Zann-oldı ki Tûr'a çıkdı Mûsî

1865 Hurşîd sabâhı kıldı pür-nûr
Cây oldı Alî'ye kûh-ı Billûr

Açıldı kilîd-i çâh u zindân
Mısr'a yine Yûsuf oldı sultân

Bedr etdi esâs-ı subhı te'sîs
Manzûr-ı Cem oldı taht-ı Belkîs

Çekdi yine Zülfekâr'ı Hayder
Şemşîr ile feth olundı Hayber

Mihre mahal oldı subh-ı hurrem
Tekrâr behişte girdi Âdem

1870 Açdı reh-i gaybı Hızr-ı ma'nâ
Mir'ât-ı Sikender oldı dünyâ

İsmâîl-i mihri dutdı mükrem
Öpdi ayağını çâh-ı Zemzem

Hurşîde yer oldı subh-ı dil-keş
İbrâhîm'e gülşen oldı âteş

Mihr eyledi subhı *ihn-i menfûş*
Eczâ-yı zemâne oldı gül-pûş

Seyr eyledi cûy-ı şîri Şîrîn

Ferhâd'ına sundı câm-ı lâ'lîn

1875 Yüz dutdı velî azîz-i matlûb
Ammâ ki ağardı çeşm-i Ya'kûb

Resîden-i Sühan Be Sûret-i Pîr-i Tabîb

Mânend-i sabâh-ı feyz bir pîr
Geldi ser-i râhı kıldı tenvîr

Ammâ ki ne pîr subh-ı sâdık
Her sohbeti hikmete muvâfık

Medd-i nazar eldeki asâsı
Pür-nûr melek gibi likâsı

Cûbâr-ı hayât âb-ı rûyı
Mehtâb gibi sefîd mûyı

1880 Ebrûsı hilâl-i îd-i ümmîd
Her cünbişi bir nüvîd-i ümmîd

Sohbetleri hikmet-i kaderden
Peygâm verir Ebü'l-beşer'den

San rîş-i sefîdi mağz-ı Mansûr
Hak her sözi hemçü nefha-i Sûr

Mir'ât-ı kemâline Aristû
Hayretle hemîşe ser-be-zânû

İskender'e re'yi meş'al-i râh
Dünbâle-revânı mihr ile mâh

1885 Gerdûn gibi câme-pûş-ı hadrâ
Dârende-i zeyli Hızr-ı ma'nâ

Rûhu'l-Kudüs'ün emîn-i râzı
Gencîne-i vahy kâr-sâzı

Pür-şa'şaa rûyı mûyı esfîd
Mehtâbda hemçü kurs-ı hurşîd

Vird-i lebi Seb'a-i Mesânî
Şâgird-i kemâli akl-ı sânî

Gencûr-ı mücerredât-ı esmâ

Cem'-âver-i müfredât-ı ma'nâ

1890 Sübbûh-künân o pertev-i cân
İndi o yere çü nûr-ı Kur'ân

Aşk'a verip istimâlet-i tâm
Gönlin ele aldı kıldı ikrâm

Dedi ki tabîb-i rûzgârım
Ol fenn-ile şöhre-i diyârım

Geldim sana eyleyim müdâvâ
Olursan eger benimle hem-pâ

Durma gidelim hisâr-ı Kalb'e
Arz et bunı şehriyâr-ı kalb'e

1895 Zîrâ sen o kîmyâya muhtâc
Derdin senin ol devâya muhtâc

Anın adı Hüsn-i bî-nişândır
Bu nâm ile şöhre-i cihândır

Ol mâlikidir hisâr-ı Kalb'in
Şâhenşehidir diyâr-ı kalb'in

Za'fın senin eylemişler ihbâr
Gönderdi beni o şâh-ı bîdâr

Be Hod Âmeden-i Aşk ve Güm Şüden-i Gayret

Çün oldı bu müjdeden haberdâr
Öldi vü dirildi yine tekrâr

1900 Bir müjde bu kim cemî'-i âmâl
Bir hâl ki mâ-verâ-yı ahvâl

Hem bahş-ı hayât-ı câvidânî
Hem müjde-i cümle-i emânî

Hep gitdi o za'f geldi kuvvet
Bîmâr-ı gama göründi sıhhat

Bir sözle açıldı gonca-i dil
Bir şem'-ile rûşen oldı mahfil

Bir yana nüvîd-i vasl-ı kîmyâ
Bir yana ümîd-i Hüsn-i yektâ

1905 Aşk olmuş idi bu hâle hayrân
Gayret nazarından oldı pinhân

Hitâb-ı Sâkî

Ey sâkî-i Cebreîl-meşreb
Peymâne-i vahyim et lebâleb

Bir nefha-i cânla eyle pür-cûş
Îsî-i zamîrim etme hâmûş

Sen ol bize sâkiyâ Sirâfîl
Kıl mevtimizi hayâta tebdîl

Bu bezme kılıp sürâhîyi sûr
Eyle cesed-i kelâmı mahşûr

1910 Sâkî sâkî revâ degildir
Merdân-ı Hudâ cüdâ degildir

Sâkî sana Rûh-ı kuds derler
Güftârına râh-ı üns derler

Ger Aşk ile güft ü gû edersin
Dahi kimi cüst ü cû edersin

Erbâb-ı sühan egerçi çokdur
Bu neş'ede benden özge yokdur

Ben durdum u âlem oldı hâmûş
Tûr etdi Kelîm'ini ferâmûş

1915 Dâvûd-ı dilim Zebûr-hân et
Mürgân-ı sürûşı bî-zebân et

Ammâ kerem et güzel haber ver
Bu def'a da neş'e-i dîger ver

Her neş'ede gerçi mest birdir
Çok ise *belâ elest* birdir

Ammâ ki çü şem'-i aşk sönmez
Bensiz bu medâr-ı derd dönmez

Bir câm-ı ferahla eyle hüşyâr
Tâ mest olayım dü bâre tekrâr

1920 Vâdî-i ferahda bir seyirdir
İnşâallah ki fal hayırdır

Der Zikr-i Resîden-i Aşk Be Hisâr-ı Kalb ve Garâib-i Ân

Ol pîr edip ol cüvânı hem-râh
Bin şevk ile kıldı azm-i dergâh

Ol şevk ki hiç beyâna sığmaz
Bir handesi âsmâna sığmaz

Çün oldı hisâr-ı Kalb peydâ
Aşk anda ne gördi kıl temâşâ

Bir kal'a ki sengi sürh yâkût
Nâsûtda bir sarây-ı lâhût

1925 Her hıştı mücevher ü murassa'
Hurşîd ile rû-be-rû muşa'şa'

Envâr-ı nukûş-ı gayb memlû
Esrâr-ı rumûz burc ü bârû

Her burcda reng reng envâr
Bârûları cümle genc-i esrâr

Gözler kamaşır nümâyişinden
Sözler tükenir sitâyişinden

Bir cânibi bahr-ı nûr-peyker
Bir cânibi deşt-i mevc-i ahder

1930 Beş bâbı o bahr-i pâke nâzır
Dîger beşi hem bu hâke nâzır

Beş bâb velîk arş-fersâ
Her kullesi kûh-ı Kâf'a hem-tâ

Her bâbda bir sürûş-ı ekrem
Çün Rûh-ı muazzez ü mükerrem

Bâl ü peri sebz-i nûr-ı hadrâ
Gûyâ ki o kûh-ı Kâf'a ankâ

Yanında niçe hadem haşem var
Her şâh ile bin perî sanem-vâr

1935 Beş bâb ki bahre nâzır idi
Evsâfı verâ-yı hâtır idi

Aşk oldı bu şehri gördi medhûş
Mahv oldı ne nâtık u ne hâmûş

Ol pîr dedi ki bilmedin mi
Bu hayretden kesilmedin mi

Tâ key sana bu belâ-yı hayret
Yaklaşdı hemîn safâ-yı hayret

Açıldı biraz o mâh-peyker
Ekdâr-ı hüsûfı geçdi yek-ser

1940 Velhâsıl o pîr-i pâk-i kâmil
Ol mâh ile şehre oldı vâsıl

Bir şehr bu kim verâ-yı imkân
Seng-i rehi gevher-i sühan-dân

Cû gibi ederdi cadde sür'at
Gam atmağa anda yokdı hâcet

Aşk oldı bu hâle mest-i serşâr
Etrâfını aldı cünd-i envâr

Âmeden-i Mübeşşirân-ı Envâr

Evvel bir alay sefîd-hil'at
Reşk-âver-i feyz-i subh-ı vuslat

1945 Hemçün rem-i âhuvân-ı esfîd
Hep câme-i subh içinde hurşîd

Zerrîn-kabâ hezâr asker
Zer-pûş zer-efser ü zer-â-zer

Yekpâre kanadlı hûr-sîmâ
Başdan başa her birisi kîmyâ

Bir cânibi lâciverd-pûşân
Deryâ gibi oldılar hurûşân

Zer-pûşlar oldı anda nâ-yâb
Gerdûnda misâl-i necm-i bî-tâb

1950 Dîger niçe sürh-pûş-ı pür-cûş
Her biri behişt ile hem-âgûş

Her birisi mihr ü mâha hem-ser
Cennet velî şu'le-zâra benzer

Bir cânibi bir gürûh-ı memdûh
Yekpâre zümürrüd idi zî-rûh

Bir cünd-i şerîf-i sebz-deryâ
Emvâcı hayât-ı cân-bahşâ

Bir cânibi hep siyâh-pûşân
Leyl içre çü encüm-i dırahşân

1955 Ta'rîfe degil birisi muhtâc
Şâm idi velîk şâm-ı mi'râc

Velhâsıl o ceyş-i mevc-der-mec
Sad reng ile geldi fevc-der-fevc

Elvân ile her gürûh-ı yektâ
Envâr-ı mücessem idi gûyâ

Pertevleri kıldı reng-der-reng
Envâr-ı hayâli ceng-ber-ceng

Ammâ ki zemîn-i kal'a-i pâk
Âyîne idi çü akl-ı derrâk

1960 Her aksden ol zemîn-i pür-nûr
Gösterdi hezâr rûh-ı mahşûr

Var anda niçe sarây-ı âlî
Zâtü's-suver'in bütün misâli

Ammâ ki bunun nukûşı zî-rûh
Bî-cân degildi hemçü yebrûh

Her revzen-i hânesinde hâzır
Bin duhter-i şâh-ı Çîn nâzır

Resîden-i Aşk u Sühan Be Sarây-ı Hüsn

Vakta gelip ol gürûh-ı envâr
Ta'zîm ile Aşk'a oldılar yâr

1965 Kıldılar o şâha cümle hizmet
Âdâb ile dest-bûs-ı bey'at

Bir taht-ı münevver oldı peydâ
Ol pîr ileAşk oturdı hem-tâ

Aldılar o şâhı eyleyip azm
Seyrâna o şehri kıldılar cezm

Her gûşede niçe bâğ u bustân
Her birisi reşk-i bâğ-ı Rıdvân

Gencîneler anda âşkâre
Memzûc idi cevhere sitâre

1970 Bir niçe umûr-ı gayr-i ma'kûl
Her nazrada Aşk'â oldı mahsûl

Yâd eyleyip ol hevâ-yı Hüsn'i
Gözlerdi hemîn sarây-ı Hüsn'i

Nâgâh göründi bârgâhı
Bir kasr-ı garîb-i pâdşâhî

Yekpâre zümürrüd ü zeberced
Her revzeni cennet-i muhalled

Mestûr-ı hezâr-perde-i gayb
Âsûde-nişîn-i rayb u lâ-rayb

1975 Tahtından inip yanında ol pîr
Ol kasra erişdi tâ be tedbîr

Aşk etdi bir iki sâat ârâm
Tâ kim gele pîr vere peygâm

Zuhûr-ı Esrâr-ı Hafiyye

Bir gûlgûle kopdı kasr içinde
Kim görmemiş idi asr içinde

Âvâz-ı sürûd-ı nây u tanbûr
Bir velvele hemçü nefha-i Sûr

Âvâze-i tabl-ı şâdmânî
Âsâr-ı neşât-ı câvidânî

1980 Bir perde açıldı nâ-be-hengâm
Aşk oldı tehayyür ile sersâm

Bir hâl-i garîb oldı peydâ
Kim eylemez idi hiç hûlyâ

Kim Gayret ü Hayret ile İsmet
Geldiler ana berây-ı hizmet

Hem dahi Sühan o pîr-i enver
Mollâ-yı Cünûn da besberâber

Tebşîr kılıp Sühan mukaddem
Dedi ki ayâ hıdîv-i ekrem

1985 Bu hâli bilir misin hele sen
Sen kandasın ü dahi kimim ben

Bu şehr ne şehr-i dil-sitândır
Bu bâğ ne bâğ u bûstândır

Seyr ü seferin ne râhdandır
Zûr u hünerin ne şâhdandır

Yâdında mıdır Benî Mahabbet
Nüzhet-geh-i Ma'nî cây-ı vuslat

Bu işte o bâğ-ı bî-bedeldir
Bu hâne henûz ol mahaldir

1990 Kim bunda ne gûl var ne evhâm
Ne dîv-i siyâh u zişt peygâm

Ne âteş-i sihr ü ne şitâ var
Ne bîm-i helâk ü ne belâ var

Bi'lcümle neşât-ı câvidânî
Envâ'-ı surûr u şâdmânî

Fehm eyle ki bu garîb sırdır
Erbâb-ı ukûle müstetirdir

Ben ol Sühan'ım ki edip ikdâm
Çehden sana râhı etdim i'lâm

1995 Câdûyı helâk eden ben idim
Bu yolları pâk eden ben idim

O bülbül o tûtî-i sühan-gû
Hem ben idim ol tezerv-i dil-cû

O pîr-i tabîb-i pâk-tînet
Bendim sana eyledim delâlet

Geldim yine da'vet-i visâle
Vâkıf olagör meâl-i hâle

Bulmağa zuhûr bu mebâhis
Bir kec-nazar olmuş idi bâis

2000 Kim Aşk Hüs(ü)n'dür ayn-ı Hüsn Aşk
Sen râh-ı galatda eyledin meşk

Birlikde bu kîl ü kâl yokdur
Ol farzda hiç muhâl yokdur

Teslîm Kerden-i Sühan Aşk Râ Be Dest-i Hayret
Ve Âvurden-i Û Be Harîm-i Visâl

Var imdi gör ol melek-likâyı
Seyr eyle o Hüsn-i bî-bahâyı

Tâ cümle nihân ıyân ola hep
Evvelki ıyân nihân ola hep

Hem-râhların bu râha erdi
Aşk ancak o pâdşâha erdi

2005 Mollâ-yı Cünûn u Gayret İsmet
Hem kaldı geri Benî Mahabbet

Hem üns-i Sühan nihâyetindir
Bundan ilerisi Hayret'indir

Filvâki' alıp o şâhı Hayret 2007
Açıldı sürâdıkât-ı vuslat

Buldı bu mahalde kıssa pâyân
Bundan ötesi degil nümâyân

Sad şükr ola Hayy-i lâ-yemût'a
Kim erdi söz âlem-i sükûta

Fahriyye-i Şâirâne

2010 Tarz-ı selefe tekaddüm etdim
Birbaşka lügat tekellüm etdim

Ben olmadım ol gürûha pey-rev
Oymuş belî Gencevî'ye Hüsrev

Billâh bu özge mâcerâdır
Sen bakma ki defter-i belâdır

Zann-etme ki şöyle böyle bir söz
Gel sen dahi söyle böyle bir söz

Erbâb-ı sühan temâm ma'lûm
İşte kalem işte kişver-i Rûm

2015 Gördün mi bu vâdî-i kemîni
Dîvan yolı sanma bu zemîni

Engüşt-i hatâ uzatma öyle
Beş beytine bir nazîre söyle

Az vaktde söyledimse anı
Nâ-puhteligin degil nişânı

Gördük niçe şâhlar gedâlar
Bir ânda yapar anı babalar

Gencînede resm-i nev gözetdim
Ben açdım o genci ben tüketdim

2020 Esrârını *Mesnevî*'den aldım
Çaldım velî mîrî malı çaldım

Fehm etmege sen de himmet eyle
Ol gevheri bul da sirkat eyle

Çok görme bu hikmet-i beyânım
Tevfîka havâle eyle cânım

İn dem ki zi şâirî eser nîst
Sultân-ı sühan menem dîger nîst

Hakîkat-i Hâl ve Hâtime-i Kitâb

Ey hâme eser senin degildir
Ey şeb bu seher senin degildir

2025 Envâr-ı füyûz-ı Mürşid-i Rûm
Âfâka fürûğum etdi ma'lûm

Kıldı beni tıfl-ı mısra-âsâ
Doğdum doğalı sühanla ber-pâ

Ben tıfl idim eylemezdim ülfet
Bulmuşdı sözüm temâm şöhret

Bî-minnet ü üstâd-ı ta'lîm
Ser-nâme-i tab'ım etdi tanzîm

Allah Allah zihî inâyet
Nâ-bâliğa hikmet-i belâgat

2030 Feyz erdi Cenâb-ı Mevlevî'den
Aldım niçe ders *Mesnevî*'den

Gûyâ ki o bahr-i bî-kerâne
Olmuş hum-ı rengden nişâne

Dil hemçü şegâl o bahre düşdi
Hem-cinslerim başıma üşdi

Tâvûs-ı behişte eyledim nâz
Ammâ ki yok iktidâr-ı pervâz

Boşboşına ney-veş etdim efgân
Ben söyledim oldı şem' giryân

2035 Olmuşdı bu sîne dîk-i hikmet
Ni'met leb-i gayre oldı kısmet

Meh gibi açıldım u dolundum
Vakt âhir olunca boş bulundum

Sînemde ne aşk var ne tâbiş
Ebnâ-yı zamâna bir nümâyiş

Müjdemden alındı âşnâlar
Gitdi hepisi diyip duâlar

Ben kaldım o söz lebimde kaldı
Keştî-i murâd lenger aldı

2040Cânımda ne sûziş-i taleb var
Gönlümde ne neş'e-i tarab var

Bu resme kalır gidersem eyvâh

Tevfîkına mazhar ede Allah

Târîh-i Hâtime

Gâlib bu cerîde-i cefânın
Târîhi olur *hitâmuhu'l-misk*